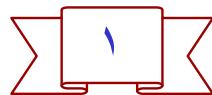

چوون بهر ب خودای شه

چوون بەر ب خودی قه

تە حسین ئیبراهیم دۆسکی

ل جهی دهسپیکي

سی ریکین ناشکرا و سی رهنگین مروثان

د ئیکه مین سووره تی دا ژ قورئانی، کو سووره تا (الفاتحه) یه یا ئەم د هەر رکاعه ته کا نقیژی دا جاره کی دخوینین، به حسی سی ریکان دئیته کرن:

- **ریکا راست** (الصراط المستقیم)، و ئەفه ریکا خودییه، ریکا ئەو ل سەر دچن یین خودی قهنجی لی کری. د قی سووره تی دا فرمان ل مه دئیته کرن ئەم دو عایی ژ خودی بکهین کو ئەو بهری مه بده ته قی ریکی.

- **ریکا وان یین غه زه ب لی هاتییه کرن** (صراط المغضوب علیهم)، و ئەفه ریکا شهیطانییه، ئەو ریکه یا ئەو خودی ژیتستانی ل سەر ب ریفه دچن یین ریکا راست دنیا سن، به لی ناخوازن لی بچن، نه بهس هنده.. به لکی ئەو خه لکی ژی ژی دده نه پاش و بهری وان ژی وهردگپرن، و هه می هیژ و شیانی خۆ بو هندی تهرخان دکهن کو حه قیبی د چاقین خه لکی دا شیلی بکه ن.

- **ریکا بهرزه بوویان** (صراط الضالین)، و ئەفه ژی هه ر ریکا شهیطانییه، به لی ئەو کس لی دچن یین ژ نه زانین حه قی ل بهر خۆ بهرزه کری، یه عنی: خه له ت چووینه ریکی و هزر دکهن کو ئەو ددورستن،

چوون بهر ب خودا ځه

و گرفتاریا وان یا مهزن نه زانین و جهله، و ژ بهر کو ئهف ههردو ریکه مروقی ناگهیننه خودی، سووره تا (الفاتحة) فهرمانی ل مه دکهت کو ئهم دوعایی ژ خودی بکهین ئهو بهری مه ژ فان ههردو ریکان وهرگیت.

پشتی دیارکونا فان ههه سى ریکین ئاشکهره، دقیت ئهم بزانیان کو مروث د چوونا خو دا بهر ب ریکا راست ژى ځه سى پهنگن:

پهنگه ئیکه: ئهون بین هند هیزا وان یا علمی ههی کو ریکا راست ل بهر وان ئاشکهره بکهت، لهو ئهو ریکا راست باش دنیاسن، و دزانن کانج چ ریکر و ئاستهنگ بو وی ریکه ههنه، بهلی دهمی دبه دورا کرباری، هیزا وان یا علمی ب سهر هیزا وان یا عمهلی دکهت، و د ئهجام دا ئهو ب دورستی کاری ب وی زانینی ناکه یا وان ههی، ژ بهر زالبوونا شهوهتی ل سهر وان. ئهگه تو ژ لای زانینی ځه بهری خو بدیهه ځی پهنگی مروقان دی بینى ئهو ژ عامییان دجودانه؛ چونکی ئهو ژ زانایان دئینه هژمارتن، بهلی دهمی تو ژ لای عمهلی ځه بهری خو بدیهه وان دی بینى ئهو د کربارین خو دا وهکی عامیانه، و چو جوداهى د ناقبههرا وان و وان دا نینه.

پتربیا ځی پهنگی مروقان زانا و ئههلی علمینه، ئهو کیم نهبن بین خودی رحم پی بری و ئهو پاراستین.

پهنگه دویمه: هیزا وان عمهلی یا ههی، و ژ لای ئیرادهیی ځه ئهو دبی منهن، دهست و زندهکین خو هلدهن، و خوش دچنه ریکه، و سستی د کاری ژى دا ناکه، بهلی گرفتاریا وان یا مهزن د هیزا وان یا علمی دایه، ژ لای زانینی ځه ئهو دبی هیز و لاوازن، لهو ههه جارهکا (شوپهیهک) کهفته ریکا وان ئهو وهکی کوران ب نک ځه و ب ناف ځه دچن، بیی بشین فافارتنهکا دورست بکهن.

چوون بهر ب خودای شه

پتربیا شان مروشان نههلی طهریقه تین صوفی و کوم و دهسته کین سیاسی یین ئیسلامینه، چونکی نههلی طهریقه تی پال ددهنه سهر ذهوق و کهشفی، و نههلی سیاسه تی پال ددهنه سهر عاطفی، و نه ذهوق و نه عاطفه مروقی ژ (شوبه یین ریکی) ناپاریزن.

رهنگ سیی: نهون یین هیزا علمی و یا عه مهلی پیکشه ل نک خو کومکری، و نههنه یین دشین ل دهمی چوونا خو بهر ب ریکا راست شه ب علمی خو خو ژ (شوبه یان) بپاریزن، و ب عه مهلی خو خو ژ (شهوه تان) دویر بیخن، بهلی نهف رهنگه ژی د ناقبهرا خو دا ل سهر سی پشکان دئینه لیکشه کرن، و نهف هر سی پشکه نهون یین بهحسی وان د قی ئایه تا پیروز دا هاتی:

﴿ تُمْ أَوْرَثْنَا الْكِتَابَ الَّذِينَ أَصْطَفَيْنَا مِنْ عِبَادِنَا فَمِنْهُمْ ظَالِمٌ لِنَفْسِهِ وَمِنْهُمْ مُقْتَصِدٌ وَمِنْهُمْ سَابِقٌ بِالْخَيْرَاتِ يُؤْتِنِ اللَّهُ ذَلِكَ هُوَ الْفَضْلُ الْكَبِيرُ ﴾ (فاطر: ۳۲)

د قی ئایه تی دا خودی دبیرت: پاشی - پستی تیبرنا ملله تین کافر یین بهری ههوه - مه قورئان دا وان یین مه هلبزارتین ژ به نیین خو، قیجا ژ وان ههیه یی ب کرنا گونه هان زوردای ل خو کری، و ژ وان ههیه یی ئابوری دکهت (خرابیی ناکهت، بهلی زنده ب ناف باشیی ژی شه ناچت) و ژ وان ههیه یی ب ئانه هییا خودی لهزی د خیرین واجب و سوننهت ژی دا دکهت. و نهوا ههیه قهنجییا مهزن.

مهعنا ژ لایی بهرهه قییا ریکی، و کومکرنا زاد و زهوادای بو چوونا ل سهر ریکا راست، نهوا مروقی دگه هینته خودی، نهف مروقین هلبزارتی یین خودی قهنجییا مهزن د گهل کری، ژیکجودا دین، و دبنه سی پشک، ب قی شیوه یی دی بهحس ژی کهین.

۱- نهوین زورداری ل خو کری:

ب تیکه لکرنا خرابییان د گهل کاری خو یی باش، و نهفه دکهفنه ناقبهرا پشک و بارین نهفسی ژ شهوهتان و پشک و بارین رحی ژ عیبادهتان، جار ب قی لایی دا دچن، و جاری ژی ب قی لایی دا، یهعنی: نهو ژییی خو د ناقبهرا (روحصهت) و (عهزیمهتی) دا دپورینن. نهف رهنگی مرۆقان ژ بهر قیانا وان بو خیری گلهک جارن طاعهتی خودایی خو دکهن، و هندهک جارن پشتا خو ب تویه کرنی گهرم دکهن، و کهیفا خو ب رهحما خودی یا بهرفرهه دئینن، لهو ب ناف گونههی قه دچن.

چوونا قان ل سهر ریکی، دبت ل دووماهییی سهری بکیشته سهرکهفتن و مفایی، و دبت ژی بهری خودانی بدهته شکستن و زیانی، و کهنگی نهفه دی نهجامی دورستی کاری خو زانت؟ دهمی نهو ل ناخرهتی دگههته خودایی خو، و نهو حوکمی ل سهر کاری وی ددهت، و ژ (نصوصین شهرعی) دئیتته وهرگرتن کو حوکم هنگی دی بو لایی راجح بت ژ کاری وی، مهعنا: نهگه لایی خیرین وی ژ تهرازییا کیشانا کاری لایی گونههان هلکیشا نهو دی ژ سهرکهفتییان بت، و بهروقاژی وی چهندی نهگه لایی خرابییان گرانتر لی هات نهو دی ژ زیانکاران بت، و نهفه دادی و عهدهالهتا خودییه، بهلی د گهل هندی ژی دقیت نهو ژ بیر نهکهین کو نهحکامین خودی ل ناخرهتی نه ب تنی ل سهر بناخهیی عهدهالهتی دئینهدانان، بهلکی گلهک جارن نهو ل سهر بناخهیی رحم و دلوقانییی ژی دئینه ئافاکرن.

و دهمی نهو دبیزین: (نهوین زورداری ل خو کری) دقیت ل بیرا مه بت کو مهخسهه پی نهوه یی ب کرنا گونههان زورداری ل خو کری، چونکی زورداری سی رهنگن: زورداری د دهر حهقا خودی دا، ب کرنا شرکی، و نهوی

ب قی پهنگی بت نهو یی ل سهر رپکا شیطانی دچت، و ل قیړی مه بهحسی وی نینه. و زورداری د دهر حهقا مروقان دا، ب تهعداییکرنا ل وان و ب خوارنا مافین وان، و نهوی ب قی پهنگی بت دثیت مافی خهلکی ژی بیته ستاندن ب چی پهنگی ههبت، نهگهر نه نهو نائیته عهفووکرن. و زورداری ل خو ب خو، ب کرنا گونههان، و نهقهیه یی گوتنا مه ل دور دزقرت.

و ژ بهر کو نهف (زورداره) گهلهک جاران خو ژ (شهوهتان) نادهنه پاش، نهو ل گهلهک قووناغین ژییی خو تووشی داقین غهفلهتی دبن.

۲- نهوین نابورا د کرنا باشیان دا دکهن:

نهقه نهون بین خو ب نک گونههی قه لی نادهن، ژییی خو د طاعهتی خودایی خو دا دبهنه سهری، بهلی نهو ژ کاری واجب دهرباس نابنه یی سوننهت، راسته نهو چویی ژ کاری خو یی واجب کیم ناکهن، بهلی پا نهو چو کاری سوننهت ژی لی زیده ناکهن، و نهقه ژییی خو د ناقبهرا (واجب) و (موباح)ی دا دبورینن، تشتی خودی ل سهر وان فهرکری ب جه- دینن، و هندی ژی بیت نهو خو ژ گونههی و حهرامی ددهنه پاش، بهلی نهو چو تهخسیریی د کرنا تشتی حلال و موباح ژی دا ناکهن، و زوی ب زوی بهر ب کرنا کارین سوننهت قه ناچن، و خودی د حهدیسهکا قودسی دا دبیزت: ﴿ مَا تَقَرَّبَ إِلَيَّ عَبْدِي بِشَيْءٍ أَحَبَّ إِلَيَّ مِمَّا افْتَرَضْتُ عَلَيْهِ، وَمَا يَزَالُ عَبْدِي يَتَقَرَّبُ إِلَيَّ بِالنَّوَافِلِ حَتَّى أُحِبَّهُ ﴾ (بوخاری قه دگوهیزت) یهعنی: بهنییی من ب تشتهکی خو نیزیکی من نهکرییه خوشتقیتر بت ل نک من ژ وی تشتی یی من ل سهر وی فهرزکری، و نهو دی مینت خو ب کرنا سوننهتان نیزیکی من کت حهتا نهز هز ژ وی بکهم.

چوون بهر ب خودی قه

و ئەقە هندی دگهینت کو کرنا مروقی بو سوننه تین زیده تر ژ فەرض و واجبان، مروقی ل بهر خودی شربین دکەت، و دکەتە خوشتقیبی وی.

و ژ بهر کو ئەق کەسە ل دەمی چوونا خو یا بهر ب خودی قه خو ژ کرنا سوننه تان ددەنە پاش، گەلەک جارن ئەو خو تووشی ئاستهنگان دکەن، و رپکا راست ل بهر خو تەنگ دکەن.

۳- ئەوین لەزێ د کرنا خیران دا دکەن:

ئەقە - وهکی زانایی ناقدار ئبن کەثیر دبیژت- ئەون بین کارین واجب و سوننهت دکەن، و خو ژ تشتین حەرام و مەکرروه و هەندەک موباحان ژێ ددەنە پاش. و چونکی ئەقە کارەکی مەزنە و ب ساناھی ئەو ب دەست خودانی قه نائیت، ئایەتی دەمی بهحسی قان مروقان کری گۆت: ﴿وَمِنْهُمْ سَابِقُ بِالْخَيْرَاتِ بِإِذْنِ اللَّهِ﴾ ب ئانهییا خودی و دەستوریا وی ئەو لەزێ د کرنا خیران دا دکەن.

قورئان د هەندەک ئایەتین خو دا قی پشکا مروقان ژێ ل سەر دو جوینان لیکقه دکەت: (الأبرار) ئەوین چاک، و (المقربون) ئەوین نیزیک ژ خودی. بو نمونە: ئیک ژ وان نەمەتین د گەل بەحەشتیان دئینه کرن قه خواری شەرابەکا خوشه ژ کانیهەکا زەلال، قورئان دەمی ل جەهکی بهحسی قه خواری هەندەک بەحەشتیان ژ قی کانیهی دکەت دبیژت: ﴿إِنَّ الْأَبْرَارَ يَشْرَبُونَ مِنْ كَأْسٍ كَانَ مِزَاجُهَا كَافُورًا﴾ (الإنسان: ۵) ئەقە (ئەبرارن)، و دەمی بهحسی قه خواری هەندەکین دی دکەت دبیژت: ﴿عَيْنًا يَشْرَبُ بِهَا الْمُقَرَّبُونَ﴾ (المطففين: ۲۸) ئەقە بین (موقەررەبن). مەعنا: ئەو دژیکجودانە، و تشتی دبتە باشتین ئیشارەت بو ژیکجودابوونا وان ئەقەیه بو ئەبراران ئایەتی گۆت: (یشربون من) و دەمی بهحسی موقەررەبان کری گۆت: (یشرب بها) د ئایەتا ئیکتی دا فعلا

ل دوريانا ريكي

نهگهر تول سهر وهغرهكي بي، و د قى وهغهرى دا ته نارمانجهك ل بهر بت، و توب دهيه رى دا بگههييه وى نارمانجى.. و ته هند ديت دوربانهك كهفته ريكا ته، نهو دوريانا بهرى ته ددهته ئيك ژ دو ريكان:

ريكا ئيكي: يا نهخوشه، ژ بهر وان ژيلهلى و ژوردايى و ناستهنگين لى ههين، بهلى ته بهرى خو داىى دهپهك وهك پرنيشان ل سهر دهقى وى ريكي ژ لايى پوليسين هاتن و چوونى قه يى هاتيهدانان، و ل سهر يى هاتيهه نقيسين: (ئهقه نهو ريكه يا مروقى دگههينته فلان جهى) و نهو جه نهوه يى ته نارمانج.

ريكا دويى: ريكهكا خوشه، يا ب دار و باره، و تثرى جهين خوشى و موژيلاهيى ل دور و رهخان ههنه، بهلى نه نهو ريكه يا ته دگههينته نارمانجى، و د سهر هندى ژى را ل سهر وى دهپى كول دهقى وى ريكي هاتيهه چكالاندن يى هاتيهه نقيسين: (ئهف ريكه بهرى مروقى ل دويماهيى ددهته جههكى ب ترس).

هنكى تو دى ب كيژ ريكي دا چى؟

وى دهى تو دى كهقييه بهرانبهر دو پالدهرين ناخويى بين ب هين:

۱- پالدهری نهفسی: ئەوی مهیلی بۆ خوشییی دکهت، و ب تیبهتی خۆ ههز ژ تشتی ب ساناھی دکهت، و کهیف ب قهید و زنجیران نائیت.

۲- پالدهری عهقلی: ئەوی ل دهسپیککی ههه تشتهکی ب تهرازییا فایده و خوسارهتییی دکیشته، و بریارین خۆ ل سهه بناخهیی ئەنجامین ب مفا - نه ریکین ب ساناھی - ئاڤا دکهت.

قیتجا ئەگهه تو ژ وان کهسان بی یین ب دویف ههوايي نهفسی دکهشن، و خوشییا بهردهست بلا یا بهروهخت ژی بت، ب سهه خوشییا ل دویماهییی ههه بلا یا بهردهوام ژی بت، دئێخن! تو دئ گوهدارییا نهفسی کهه، دهمی ئەو دبێژته ته: تو چ مهجبووری زهحهتهتی بۆ خۆ چئ کهه؟ کا جارئ ل ریکا خوش ههه.. ههتا دویماهییی خودئ کهریمه!

بهلی ئەگهه تو ژ وان بی یین گوهدارییا عهقلی دکهن، و ریزئ ل بریارین وی یین بنهجه- دگرن، تو دئ ریکا ئیککی هلبزیری، و دئ بێژییه خۆ: راسته ئەو ری یا نهخوش و ب زهحهته، بهلی ئەو دئ من کههینته ئارمانجی، و دئ مهصلحهتا من ب جه- ئینت، قهیدی ناکهت ئەز هندهک وهستیانی بیینم، یان بکهڤمه هندهک تهنگاڤییان، مادهم دویماهییی ئەز دئ گههمه ئارمانجی و کهڤمه خوشییی.

ئهڤه مهتهلا ریکا باوهرییی و ریکا کوفرییه.. ریکا باوهرییی، ئەوا مروڤی د دنیايي دا بهر ب خودئ قه دهت، و ل ئاخههتی بهری وی ددهته بهحهشتی. و ریکا کوفری ئەوا مروڤی د دنیايي دا دئێخته داڤین شهیطانی، و ل ئاخههتی سههه دکیشته جههنهمی..

چوون بهر ب خودی شه

خودی نهوی شه دنیا به بو مه کریه جهی جهر باندنی، هم ل سهر قی دوریانی داناینه، و وی د ناخوییا ههر ئیک ژ مه دا شیانا هلیژارتنا ئیک ژ ههر دو ریکان دایه، و وی د ههر ئیک ژ مه دا تبعه تهک چیکریه هم باشی و خرابیی پی ژیک جودا کهن، چ نهو ئیک زانا بت یان نهزان بت، بچویک بت یان مهزن بت، شه تبعه ته نهوه یی هم دبیزنی: (فیطرهت) یان (خورستی)، و نهو تشته که -وهکی مه گوتی- خودی یی دایه مه، بی مه دهستهک تیدا ههبت، یان مه داخواز کربت.

زاروکه کی هیشتا چو ژ فهند و فیلین دنیا یی نهزانت، دهمی تو تشته کی ددهیی، نهو ب کهیف شه و ل پیش چاقین ته دی وی تشتی خوت، بهلی نهگهر وی نهو بیی ته بر بت، دی چت خو ل ته فه شیرت، و ب ترس شه وی تشتی خوت، ههر وهکی نهو دزانت پارییی ئیک یی دورسته بو وی، و یی دویی بو وی یی دورست نینه.. ما نهفه نه جودانکره د ناقبهرا حقی و نهحه قییی دا؟

نهفه هنده که ژ تهفسیرا گوتنا خودییه: ﴿وَهَدَيْنَاهُ النَّجْدَيْنِ﴾ (البلد: ۱۰).

رېبه رین رېکې

مه گوت: د قې دنيايې دا، خودې نهم دانايڼه سهر دورپانه کې، و وی شيانا هلبژارتنا ئېک ژ وان ههر دو رېيان ژې دا مه.. پشتي قې هزکړنا وی ل سهر هندي ژې پېک هاتېيه کول سهر ده قې فان ههر دو رېيان هندهک گازېکه ريان رېنېشاندر هه بن، رېبه رېيې بؤ بکه ن، و بهرې خه لکې بده نې، و ديعايه تې بؤ بکه ن.. ل سهر رېکا باش کو رېکا باوه رېيه، وی پېغه مېهر دانان، و ل سهر رېکا خراب کو رېکا کوفرېيه، وی شهيطان دانان، و پشتي پېغه مېهران، و ل جهې وان، وی زانا دانان؛ دا نهم بهرده و اميې بده نه کارې پېغه مېهران، و نهم هنده که ژ مه عنا گوتنا پېغه مېهرېيه - سلاف لې بن:- ﴿ إِنَّ الْعُلَمَاءَ وَرَثَةُ الْأَنْبِيَاءِ، إِنَّ الْأَنْبِيَاءَ لَمْ يُوَرِّثُوا دِينَارًا وَلَا دِرْهَمًا، إِنَّمَا وَرَّثُوا الْعِلْمَ، فَمَنْ أَخَذَهُ أَخَذَ بِحِطِّ وَافِرٍ ﴾ (ئبن ماجه و ترمذی و نهمو داوود قه دگوھتېزن) يه عنې: زانا ميراتگرين پېغه مېهرانه، هندي پېغه مېهرن چو دينار و دهرهم پشتي خو ب ميراتگري بؤ که سي نه هيلايڼه، بهلکې وان زانين پشتي خو هيلايڼه، قيجا هه چيې نهم وهرگرت بت، نهم وی پشک و باره کا مهزن وهرگرتييه.

و کارې زانايان، وهکې کارې پېغه مېهران ب خو ژې، کاره کې ب ساناهې نه بوويه، و نهم باري خودې لې کړې ژې باره کې سقک نه بوويه؛ چونکې نهم د پترييا کارې خو دا بهرانبهر نه فسې و تبعه تې وي رادبن، و بهرې خه لکې دده نه وی تشتي يې نه فس زوی ب زوی مه يلې بؤ نه که ت.. نهم گهر تول سهرې لاته کا بلند بي، و ته قيا که قره کې بهرده يه بنې، تو گه لهک زه حمه تې ب قې کارې قه نابهې، چونکې هه ما به سه تو وی ژ جه بله قيني، و

پيچه کي پالدهی، ژ ویري ویتفه ته شول پی نهبت، د گاشی دا نهو دی بهر ب خواری قه چت، و گههته بنی نهالی. بهلی نهگه ته قیا جارهکا دی وی که قری ژ بنی نهالی ب سهر لاتی بیخی، تو دی گهلهک زحمه تی ب فی کاری قه بینی.. نهغه نمونه پی تبعه تی نهفسا مروقییه!

بهلکی هوبن بیژن: چاوا؟

ئیک ژ گازیکه رین ریکا خرابی پی دی بیژنه ته: نیمزایه کا ب تنی بو من ل سهر فی کاغزی بکه، دا فلان تشت بو من بکهقت، هندی راتی ته پی ساله کی نهز دی دهمه ته.. و تو چو خوسارهت نابی و زحمهت ژی ب ته ناکهقت، بهس خچکه که دی بو من ل سهر فی کاغزی کهی!

گازیکه ری کا باشی پی دی بیژنه ته: نه وهبت وه بکهی! نهغه بهرتیله، و بهرتیل کاره کی حهرامه، روژا قیامه تی سهر فی کاری تو دی نییه جزادان، و چییه جهنه می.

تو دی بهری خو دهی، نهغه فایده یه که پی د دستی ته دا، خوشییه که نوکه تو دی گه هی پی، خیچه کا بچوبک ل سهر فی کاغزی دی ته ژ نرمییا فه قیری پی بلند که ته کولوفانکا زهنگینی پی، یه عنی: فایده یه کی حازره، و وی هه جزایه کی پاشیخستییه، کهنگی دی نیت خودی دزانت، نهز چ بکه م چ نه کهم؟ نهفسا ته نهوا مهیلی بو خوشییا بهردهست دکهت، دی بیژنه ته: جامیر، فایده یه کی حازر ژ بهر ترساندنه کا نه بهرچاچ ژ دهست خو نه که.. تو وه کی خه لکی بکه.. و روژا قیامه تی ب هیقییا خودی قه، خودی پی ب رحمه!

گازیکه ری خرابی پی گهلهک زحمه تی ب تهغه نابهت، چونکی نهفسا ته نهوا حهز ژ خوشی و فایدی حازر دکهت، هاری وی دکهت، وه کی که قری ل سهری لاتی هه ما ههوجهی ب لهقاندن و پالدانه کا کیمه دا بچت ب بنی

چوون بهر ب خودا قه

بکهفت، بهلی گازیکه ری باشییی دی زهمه تی ب تهفه بینت، چونکی ئەو یی دبیژته ته: ئەقی فایدهی و قی خوشییا نوکه د دهستی ته دا بهیله، دا تو د وهختهکی قهشارتی و نه بهرچاڤ دا بگههییه فایده و خوشییه کا دی.. و ئەقه داخوازه کا گرانه ل سهر نهفسی!

ژ بهر قی چهندی ههمی گاڤان پشتهفانین ربهه رین ریکا خرابییی د ناڤ مروڤان دا پترن ژ پشتهفانین ربهه رین ریکا باشییی، و دقیت ئەم بزاین ئەف پتریا وان نابته نیشانی دورستییا وان، بوشتاییا رهژییی و کیمیا ئەلماسی پتر بهایی ددهته ئەلماسی، و مروڤین عه بقه ری و بههره مهنه زی ههردهم د ناڤ مروڤان دا کیمترن!

خودی دبیژت: ﴿وَإِنْ تُطِيعْ أَكْثَرَّ مَنْ فِي الْأَرْضِ يُضِلُّوكَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ إِنْ يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَإِنْ هُمْ إِلَّا يَخْرُصُونَ﴾ (الأنعام: ۱۱۶) یه عنی: ئەگه ر تو گوهدارییا پتریا خه لکی عه ردی بکهی ئەو دی ته ژ ریکا خودی بهرزه کهن، چونکی ههما ئەو دویکهفتنا هزر و تهخمینان دکهن، و ژ درهوی پیقه تر ئەو تشته کی دی نابیژن. ئەقه حالی پتریا خه لکی عه ردییه.. قیجا هوبن ب پتریی نه ئینه خاپاندن.

مرؤف

د نائبهرا نهفسی و عقلی دا

ژ بلی ریبه رین ریکا باشیئی و ریکا خرابیئی، کو پیغه مبهه و دویکه فتییین وان و شهیطان و هه قالین وان، وهکی مه گوتی، د ناخوویا مه ب خوژی دا، خودی پشته فان بو فان و بو فان داناینه، د هه ر ئیک ژ مه دا پشکهک ههیه پشته فانیا پیغه مبهه ران دکهت ئەم دیترینی: عقل، و پشکهک ههیه پشته فانیا شهیطانان دکهت ئەم دیترین: نهفسا فرمانا ب خرابیئی دکهت.

و بهلکی هوبن بیژن: عقل چییه و نهفس چییه؟

بو دیارکونا قی چهندی نمونه یه کا ئەم هه می ههست پی دکهین دی قه گتیرین:

ئه گهر تول بهر ده ری جهه کی خوشییه کا حه رام لی هه ی راوهستیئی، و چو ئاسته نگ د نائبهرا ته و چوونا وی جهی دا نه بن، ده می تو هه رازا وی خوشیئی دکه ی یا کو دی ب سانا هی ل وی جهی ب ده ست ته که فت، تو دی هه ست پی که ی ده نگه ک د ناخوویا ته دا دی بیژنه ته: پیشقه هه ره.. به لی ئه گهر دلج ته ب باوه ریئی یی ئا قا بت، ده نگه کی دی دی ئیته ته و بیژنه ته: پیشقه نه چه، ئەف جهه ب کیر ته نائیته، و چو خیر د وی خوشیئی دا نینه یا شه رمزاری د دویف دا هه بت.

چوون بهر ب خودای قه

ئهو دهنگی دبیتزه ته: پیشقه هره.. دهنگی نهفسییه، ئهوا فهرمانا ب خرابییی ل خودانی دکته، و دهنگی دی یی کو دبیتزه ته: پیشقه نهچه، دهنگی عهقلییه، قیجا تو دی گوهدارییا کی ژ ههردویان کهی؟

خوئی رهنگه کی مهخلووقی بو پرستن و گوهدارییا خو ب تنی یی دای، چو جارن گوهدارییا وی دهنگی ناکته یی بهری خودانی ددهته خرابییی، و ئهف مهخلووقه ئهوه یی ئهه دبیتزینی: ملیاکته، و رهنگه کی دی یی مهخلووقی ههیه کار و کهسی وی نهگوهداری و بی ئهمرییا خودییه، و ئهه ئهوه یی ئهه دبیتزینی: شهیطان، و ئهه مروث نه ژ واینه و نه ژ وان، یهعنی: خودی ئهه نه داینه ملیاکته، چو جارن بی ئهمرییا وی نهکهین، ههر وهسا وی ئهه نه داینه شهیطان ژی کو چو جارن گوهدارییا وی نهکهین، و مهعنا قی چهندی ئهوه: دبت هندهک جارن ئهه گوهدارییا دهنگی نهفسی بکهین ئهوا فهرمانی ب خرابییی دکته، و هندهک جارن گوهدارییا دهنگی عهقلی بکهین ئهوی بهری مه ددهته ریکا دورست، و د ناقبهرا قان ههردو رپیان دا مروث رادوهستت.

مروث چیکرییه کی عنتیکیه، هندهک ژ ملیاکهتان و چهندهک ژ شهیطانان و پیچهک ژ حیوانهتان ژی ل نک وی ههیه! بهلکی هوبن بیتن: چاوا؟

بهری خو بدنه مروثه کی، گاذا دلی وی زهلال بوو، و خودایی خو نیاسی، و شربنییا تاما باوهری سهحکر، و بهر ب عیبادهتی قه بلند بوو، هنگی ئهه تبعهتی ملیاکهتان ئهوی د وی دا ههی ل سهر وی زال دبت، لهو ئهه وهکی ملیاکهتان لی دئیت.. بهلی ئهگر دلی وی تاری بوو، و کوفر ب خودایی خو کر و پشت دا پهپرستنا وی، یان بهر ب شرکی قه نرم بوو، هنگی تبعهتی شهیطانی ل سهر وی زال دبت، و دبتنه دهستهبرایی وی.. ژ خو ئهگر کهری دلی وی تزی کر، و رهها ناقچاقین وی ستوبر بوو، و هزکر ههفرکی خو ب نینوکان بخندقینت، یان

چوون بهر ب خودی قه

ب پیمان بچته سهر، یان ژی ئەگەر ئاگرئ شههوت و دلچوونا د هناقین وی دا گهشبوو، و رههین لهشی وی شاراندن، و ژبلی تیرکرنا گازبیا شههوتی تشتهک ل بهر چاقان نهما، هنگی چو جوداییا وهسا د ناقبهرا وی و یا حیوانی دا نامینت.. ئەفه راستییا مرۆقییه، مهخلووقه بو باشیی و بو خرابییی ژی یی بهرههفه، هوسا خودی ئەو یی دای، بهلی ژ بیر نهکهن کو: راسته خودی نهفسهکا وهسا یا دایی خرابییی ل بهر وی شرین بکهت، بهلی پا عهقلهکی وهسا ژ یی دایی ئەو جوداییی پی د ناقبهرا باشی و خرابییی دا بکهت، و ئیرادهیهکا وهسا یا دایی ئەو پیکا راست پی هلبزیرت، و ههر جارهکا وی عهقلی خو ب دورستی دا کاری، و ئیرادهیا خو باش ب کارئینا، ئەو ل دنیا یی پیکا دوست دی هلبزیرت، **پیکا چوونا بهر خودی قه** ئەوا ل ئاخهتیی وی دکهته ئیک ژ مرۆقیین دلشاد..

کهنگی دی بهر ب خودی شه چین؟

ههر کهسهکی باوهرییا ب خودی د دلی دا ههبت، ههز دکهت بهر ب خودی شه بچت، یهعنی: ههز دکهت لایئ باشی وی ب سهر لایئ خراب دا زال بت، چونکی نهو د دل دا دزانت کو خرابی نهگهر چهند یا خوش و شرین ژی بت، دویماهییبی -ژ بلی خهم و کوئانان- تشتهک پیئنه نائیئ..

کهسهک ژ مه نینه د عهری خو دا (گونههکا خوش!) نهکرت، ل وی دهمی نهو ب تامهکا شرین هسپیا، هزر کر کهیف نهوه یا هنگی نهو تیدا، پاشی پشتی دهمهک ب سهر را بوری، چ ژ وی تاما شرین ما د دهقی دا؟ چوننه!

و کهسهک ژ مه نینه سهر عیبادهتهکی (وهکی رۆژییبی بو نمونه) وهستیان و نهخوشی نهديت بت، بهلی پشتی بۆرینا دهمهکی، چ ژ تاما وی نهخوشییبی ما د دهقی دا؟ چوننه!

خوشییبی ب گونهه دچن، باشییبی ب وهستیان دچن، و هوسا عهر ژی دچت، و ب تنی تشتهک دمینت: نهنجامی وی کاری ته کری، نهگهر باشی بت خیرا وی، و نهگهر خرابی بت جزایی وی، و دهمی مرن دئیت، و پشتا ته دکهفته دنیایی ب خوشی و نهخوشییبی وی شه، و بهری ته دکهفته ناخرهتی ب ترس و سههما وی شه، چ د گهل ته دمینت ژ وان خوشی و نهخوشییبی ته د دنیایی دا دیتین؟ چوننه ب تنی کول و کوئان!

چوون بهر ب خودای قه

من ل قی مالی نهظه رکر یا کو دووماهی قهر
پر کهسا دایی دلی خو و ده رکه تن ژئی دل ب خوون
ئه ز ل دنیا یی گه لکه گهر هام و خوشی من نه بر
عاقیبهت هیلان و چوونه پویچه لی مان و سوکوون

مه گوت: هه ر کهسه کی باوهرییا ب خودی د دلی دا هه بت، هه ز دکه ت بهر ب خودی قه بچت، به لی هه ر
جار نه و ده سپیکرنا قی چوونی پاشدا دبه ت، چی گاڤا عه قلی وی گوتی: بلا بهس بت، ده م هات ئیدی تول خودی
بزقری، و قهستا وی بکه ی.. دلی وی دئی بیژتی: هیشتا زوییه، هه تا تو دگه هییه فلان وهختی ژئی پاشی!! نه و
هه ز دکه ت کو عه مرئ وی دئی یی درئ بت، و رۆژ تیرا وی هه نه نه و تیدا ل خو بزقرت.. به لی نه و دئی هند بینت
مرن، نه و میثانی گران، بی ژقان هات، هنگی نه و دئی په شیمان بت ل سه ر هه ر ده قیقه کا وی نه د طاعه تی خودی
دا بو راندی، به لی په شیمانیا چو پیقه نه ئیت یا ژ خو به!

هه ر رۆژ نه م مرنی ب چاڤ دبیین دهستی خو د ستوی هنده ک ژ مه دوه رینت، و وان قه دره قینت، و مه
نه ئیت بیننه بهر چاقین خو کو نه و دئی رۆژه کی مه ژئی بهت، نقیژئی نه م ل سه ر مرییان دکه یین، و د نقیژئی دا نه م
هه زرا خو د دنیا یی دا دکه یین کانئ چاوا دئی پتری کوم که یین؟ نه م مرییان بن ناخ دکه یین و هه زرا مه هه می یا ل سه ر
هندی کهنگی دئی زقربنه قه سرا خو و جاره کا دی بینه پالین دنیا یی! و یا غه رب نه وه نه م هه می دزانین کو قه سرا
مه یا دورست نه نه قه ییه یا نوکه نه م لی، به لکی نه وه یا نوکه مه هه قالی خو هاقیته ییه تیدا.. پیغه مبه ر (سلاف
لی بن) دبیزت: جبریلی گوته من: ﴿ يَا مُحَمَّدُ، عِشْ مَا شِئْتَ فَإِنَّكَ مَيِّتٌ، وَأَحِبِّ مَنْ أَحَبَّتَ فَإِنَّكَ مَفَارِقُهُ، وَأَعْمَلْ مَا شِئْتَ

فَائِكَ حَجْرِي بِهِ ﴿١٠٠﴾ (حاکم قه دگوهیتز) ئەوی موحه ممهده! هندی ته بقیته بژی، ههر تو دئی مری، و ههچییه ته بقیته
حهز ژئی بکه، ههر تو دئی وی هیلای، و چی کارئی ته بقیته بکه، جزاییه خو تو دئی وهرگری..

و ئەگهر ته وهغه رهک ل بهر بت، و تو بزانی کو ههر تو دئی بو ئییه برن، و تو نه زانی ده می چوونئی کهنگییه،
بهلکی پشتی بیست خه بهر کتین دی بت، ما نه ژ عه قلییه ههر ژ نوکه تو خو حازر بکهی؟ بهلکی گهلهک ژ هه وه
چووبنه فرۆکه خانئی، و ئەو گاڤ دیت بت ده می دئیته گازی بکرن: ریتنگین وهغه را ژماره هنده ئەوا دئی ب فلان
فرۆکه یی چن، بلا قهستا دهرگه هئی ژماره هنده بکهن، ده مه فرۆکه ییا وان بفرت.. هنگی فایدئی ته ناکهت بیژی:
کانئی خو ل من بگرن، من تشته کی خو یی هیلایه ل مال دا بچم بینم. گاڤا ته وه گوټ، تو دئی ئییه هیلان، و
کهسهک خو ل ته ناگرت، و خوزی ملیاکه تی مرنئی تو هیلابای و چووبا، نه.. ئەو دئی ئیت و ته بهت، ته بقیته
نه ئیت، و خو نیف ده قیقی ئەو خو ل ته ناگرت. و گرفتارییا مه یا مهزن ئەوه کهسهک ژ مه نزانته کهنگی ئەو دئی
ئیت، دا ئەم کارئی خو بکهین!

قیجا وهرن دا ههر ژ قئی گاڤئی کارئی خو بکهین، دا بهر ب خودئی قه بچین، بهری ملیاکه تی مرنئی بهر
ب مه قه بیت، قیجا هنگی ژ نوی بیژین: ﴿ رَبِّ ارْجِعُونِ ﴿١٠٠﴾ لَعَلِّيْ اَعْمَلُ صَالِحًا فِيمَا تَرَكْتُ ﴾ (المؤمنون: ٩٩-
١٠٠) یا ره بی من بزفرینن بهلکی ئەز باشییا بکهم، قیجا بو وی بیته گوټ: ﴿ كَلَّا إِنَّهَا كَلِمَةٌ هُوَ قَائِلُهَا ﴾
نه خیر! ئەو هیقییه که ئەو بو خو دخوازت، و ده می هیقییا نه ما..

وهرن.. دا پیکقه بهر ب خودئی قه بچین، بهری ده م ژ ده ست مه دهرکه قته، ناخری ده م خوشی دچت و ئەو خو
ل مه ناگرت.

بهري تو بهر ب خودی قه بچی

ئهگهر تو ژ وان بی بین ههز دکهن بهر ب خودی قه بچن، و ته برپارا خو دا کو ههر ژ نوکه (نه کو پاشی) بهر ب خودی قه بچی، بهری تو دهست ب چوونا ل سهر قی ریکتی بکهی، دهه مهسهلین گرنگ ههنه دقتیت ژ بیرا ته نهچن، ل قیری ئهم دئی وان ب کورتی ئینینه بیرا ته:

۱- ئهگهر تو یل ژ ههژل نهبل ژل، بهلکل ئیغبال د روییلا ته دا بگرنژت:

تو نرانی دههگههی کهرهما خودی کهنگی دئی ل بهر ته قهبت، ئیک ژ باشناشین وی (وهههابه) و (وهههاب) ئهوه یی گهلهک جارن بچ بهرانبهه ددهته ته، ئهگهر خو تو یی ژ ههژی نهبی ژی، بهری خو بده ژبانا خو، چهند قهنجی وی د گهل ته کرینه و ئهگهر ب کریارین ته با تو یی هیژای وان قهنجیان نهبووی!؟

گهلهک جارن مروژ بو ئارمانجهکی قهستا ریکهکی دکهت، و ههمی هیقییا وی ئهوه ئهه وی ئارمانجی بو خو ب جه- بینت، دا بگههته مرادی وهکی ئهه هزر دکهت، پاشی.. ئهه دئی هند بینت -بیی وی دهستهک تیدا ههبت- تشتهک هاته ریکتی بهری وی ژ ئارمانجی هاته وهرگیران، و ئهه هیقییین وی بو خو نژین سههک و بنک بوون، و بهری وی کهفته ریکهکا دی یا نه ل سهر هزرا وی، بهلی ریکهکا وهسا یا گهلهک پتر فایدی وی تیدا، هنگی ئهم دبیتین: ئهقی مروقی ئیغبالهکا باش ههبوو.. قیجا تو نرانی، بهلکی بهریخودانهکا ب تنی ژ وی بو ته وی ئاخا د دهستین ته دا ههمیی بو ته بکهته زپر، بلا تو یی ژ ههی وی زپری نهبی ژی!

کومهکا سپرهبهندان جارهکئی خو دانه ئیک، و قهستا پایتهختا مهزنی وهلاتئی خو کر، ههمی نارمانجا وان نهو بوو هیقییا مهزنی خو بو ب جه- بینن، و ل پیش چاقین خهلکی ههقرکی وی بشکینن، و بهریکین خو تری مالی دنیا یی بکهن، و بزقرنه جهی خو دهوله مهند، پاشی.. تشتهکی دی یی نه ل سهر هزرا وان چیبوو، گاڤا نهو د گهل ههقرکی مهزنی خو کهفتینه قه بخوازییی، مهزنی مهزنان ل وان هاته کهرهمی، و بهری وان ژ نارمانجا وان یا نزم بهر ب عسمانی قه بلند دکر، دهری ئیغبال ل بهر وان شهکر، هنگی وان هند خو دیت سهرین وان بو حقییی چه میان، و دلین وان ب باوهرییی ئاڤابوون.. نهقه سهرهاتییا سپرهبه نندین فیرعهونی بوو، وان ههمی کاری خو بو هندی کربوو دهستین خو ب زپرین فیرعهونی تری بکهن، بهلی دهمی ئیغبال د پروییین وان دا گرنئی دلین وان ب قیانا خودی تری بوون، و نهجام هوین ههمی دزانن چ بوو!

جارهکا دی خاتوبنهکا خودان حوکم و سهلته نهت هه بوو، چ تشتی وی چهزکری ژ مالی دنیا یی ل بهر دهستان بوو، وهلاتهکی مهزن ل بن نهمری وی بوو، بهلی دلی وی ژ کوفری یی تری تاریاتی بوو، دهمی خودی قیای ئیغبال د پرویی وی ژی دا بگرنرت، و تاریا ژيانا وی ب پونا هییی بیته گوهارتن، بیی وی دهستهک د قی چندی دا ههبت طهیرکهک ل هنداث قه سرا وی فری، حالی وان دیت، نهو خوشییا دنیا یی یا نهو تیدا، و نهو کوفرا چهنگی خو یی رهش ب سهر دلین وان دا بهردای، ههر زوی نهو طهیرکی خه مخوری تهو حیدی زقری نک مهزنی خو، پیغه مبهری خودی سوله یمانی، و سوحبهتا وی خاتوبنی بو وی قه گپرا.. پاشی چ چیبوو؟ پاشی - وهکی هوین ههمی دزانن- دهری ئیغبال ل قی خاتوبنی و ملله تی وی قه بوو، و وان د گهل سوله یمانی خو ته سلیم خودایی عهرد و عسمانان کر، و.. نهو چیبوو یا چو جارن نه ل سهر هزرا وان، و وان کار بو نه کری!

قیجا، تو نزانن کهنگی ده رگه هی وی دی ل بهر ته قهبت، لهو ههردهم یی ب هیقی به ژ وی.

۲- نه بیژنه: نهز نه یل قلا ریکلا مه، و نهف چوونه ب من قه نائیت:

مروفتی ب کیرنه هاتی و بی هممهت نهوه یی ههر ژ دهسپیکتی حوکی ب فاشلییی ل سهر خو ددهت، دهمی هیژ دهست نه دایه کاره کی دبیرت: نهز نه شیم قی کاری بکه، و نهف شوله ب من قه نائیت! د خالا بووری دا مه ناشکرا کر کو بهلکی مروفت ژ وان بت یین د سهر نه هیژاییا وی را ده رگه هی ئیغبالئ ل بهر قه دبیت، و تالع د رویان دا دگر نژت، نه گهر خودی خیرا وی قیا بت، قیجا تو هزره کا باش ژ خودایی خو بکه، و بزانه کو ههر چاوا بت دقتیت تو ریکا خو د قی دنیا یا فانی دا بیه سهری، چ ژیلهل بچی چ ژور دا، و مادهم تو دی ههر چی، بوچی چوونه کا سهر فراه تو ناچی؟

نه بیژنه: ریکه کا دویره و یا ب ترسه!

ما هیمه تا ته ژ یا مروفتی دزیکر کیتمره، بهری خو بدی چاوا نهو ل شفت و نیقشه فان خهوی ژ چاقین خو قه دره قینت، و رجا خو دهاقیتت، و ترسی ددانته لایه کی؛ دا ماله کی بیخیر و حرام ب دهست خو بیخت؟! نه بیژنه: قی ریکی زهمه ته کا زیده پی دقتیت!

ما خیره تا ته ژ یا میرییی کیتمره، دهمی نهو باره کی سی جاران هندی خو ل سهر سهری خو هل دگرت، و دده ته ریکی، دا قوبتی زقستانا خو کوم بکهت!؟

فوضه یلی کوری عیاضی د جحیلینیا خو دا ئیک ژ مهزترین ریگر و دزین وه لاتی خوراسانی بوو، شه قین خو ب دانانا بیسه یان قه بو شه لاندنا خه لکی دبوران دن، و گاقا ده ری ئیغبالئ ل بهر وی قه بووی، و خودایی وی لی هاتییه که ره می، وی دهست ژ ژیا نا خو یا بووری هه مییی بهردا، و وه لاتی خوراسانی ل پاش خو هیلا، و قه ستا

چوون بهر ب خودی قه

حه ره می کر، رپکه کا نه خوش و ب زهحه مت دا بهر خو، ل پشت خو نه زقپی، و نه گوت: کهسه کی وه کی من عه مرئ خو هه می ب دزیبی قه بو راندی ب کیر قی رپکی نائیت، و نه قه باره کی ژ من گرانتره، بهر ب خودی قه چوو و قه ستا رپکی کر، هه تا روزهک ب سهر دا هاتی بوویه سهیدایی زاهدین نوممه تی یین وه کی: (بشر نه لحافی، عه بدلاهی کورئ مباره کی، نیمامی شافی..).

۳- نه گهر گوننه هان دوهان باران ته گران کریت، بلا توبه نه قرو وان سفک بکه ت:

گاغا ته نیه تا چوونا بهر ب خودی قه نینا، تو دلئ خو ب هیقییا رهحما وی تری بکه، گه لهک ل دوهییا خو نه زقره، دا نهو گوننه هین دوهی بارئ ته گران کری، ته ژ چوونئ سست نه کهن، نه بیتره: نهز گه له کی قریتریمه، و شهرمه مروقی قریتری ل کوچکا سولتانی به رهه ف بیت! نه هیله شهیطان ب قی رپکی ته بی هیقی بکه ت، نهو سولطانی تو دئ قه ستا دیوانا وی که ی، دهستی وی هه ردهم ب دانئ یی قه کریبه، گوهی خو بدئ چاوا نهو گازی یین وه کی من و ته دکه ت:

﴿ قُلْ يٰعِبَادِيَ الَّذِينَ اسْرَفُوا عَلٰٓى اَنْفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوْا مِنْ رَّحْمَةِ اللّٰهِ اِنَّ اللّٰهَ يَغْفِرُ الذُّنُوْبَ جَمِيْعًا اِنَّهٗ هُوَ الْغَفُوْرُ الرَّحِيْمُ ﴿۵۳﴾ (الزمر: ۵۳) نهی پیغه مبهر، تو بیتره وان به نیبیتن من یین زیده ب ناف گوننه هان قه چوون، هوبن ژ رهحما خودی بی هیقی نه بن، هندی خودییه گوننه هان هه مییان ژئ دبه ت، هندی خودییه نهوه گه لهک گوننه هان ژئ دبه ت، و نهوه یی دلوقانکار.

دوهی.. نه گهر گوننه هان بارئ ته گران کریت، تو دشیی ب توبئ خو ژ وان هه مییان بشوی، و ژ که ره ما خودی وی ده رگه هی توبئ هه می ده مان یی هیلایه قه کری، بچوبکه کی ته ده می خه له تییه کی دکه ت، ب قیان و

چوون بهر ب خودای قه

نهرمی تو حسییی د گهل دکهی، دا نهو ل خهله تیییا خو بزقرت، تو ژی دهمی خهله تییی د دهر حهقا خودایی خو دا دکهی، نهو رهحمی د گهل ته ب کار دئیت، هندهک جاران ب ئیشانهکا سفک ته هشیار دکهت، و هندهک جاران ته دهرینت، ههر چهنده نهو دشیت ب گوتنهکی ته بی سهر و شوین بکهت، مروقهکی گلهک گونهه کرن، ژ پیکا راست دویرکفت، پاشی شهرم ژ خو کر، و داخوازا توئی بو خو ژ خودایی خو کر و بریار دا بزقرته پیکا راست، ری ل بهر وی یا قه کری بوو، و گاغا وی ههستکری کوی ب هیزه، جارهکا دی ل گونههی زقری، و توبا خو شکاند، پشتی چهندهکی دلی وی تژی خهم بوو، و شهرم ژ خو کره قه، و ژ بلی خودی چو ری نه دیتن ههوارین خو بگه هینتی، جارهکا دی وی ده رگهه قه کری دیت.. و قهست کری! پاشی زقری تو به شکاندی! بهلی دیسا دنیا د چاقان دا تاری بوو، و ههست ب شهرمزایی کر، ب دلهکی شاریای، و ب دو چاقین تژی رووندک قه، سه ری خو ل بهر ده ری خودایی خو چه ماند و کره ههوار:

- خودایی من.. ژ بلی ته نهز کهسهکی نایینم شکهستنا من قه گرت، و قرپژا من بشوت، و نهز شهرم کرییی ته مه!!

هنگی دهنگهک ژ بانین بلند دئیت: عهبدی من زانییه کو وی خودایهک ههیه گونههان ژی دبهت، و نهو پی دگرت؟ من گونهها عهبدی خو ژبیر، من گونهها عهبدی خو ژبیر، من گونهها عهبدی خو ژبیر، قیجا نهو چ دکهت بلا بکهت!

و نه قهیه مه عنا فی حه دیسی: ﴿إِنَّ عَبْدًا أَصَابَ ذَنْبًا، فَقَالَ: رَبِّ أَذْنَبْتُ، فَأَغْفِرْ لِي. فَقَالَ رَبُّهُ: أَعْلِمَ عَبْدِي أَنَّ لَهُ رَبًّا يَغْفِرُ الذَّنْبَ وَيَأْخُذُ بِهِ؟ غَفَرْتُ لِعَبْدِي. ثُمَّ مَكَثَ مَا شَاءَ اللَّهُ ثُمَّ أَصَابَ ذَنْبًا، فَقَالَ رَبِّ أَذْنَبْتُ، فَأَغْفِرْهُ، فَقَالَ: أَعْلِمَ عَبْدِي أَنَّ لَهُ رَبًّا﴾

رَبًّا يَغْفِرُ الذَّنْبَ وَيَأْخُذُ بِهِ؟ غَفَرْتُ لِعَبْدِي. ثُمَّ مَكَثَ مَا شَاءَ اللَّهُ ثُمَّ أَذْنَبَ ذَنْبًا، قَالَ: قَالَ رَبُّ أَصَبْتُ، فَاغْفِرْهُ لِي، فَقَالَ: أَعْلِمَ عَبْدِي أَنَّ لَهُ رَبًّا يَغْفِرُ الذَّنْبَ وَيَأْخُذُ بِهِ؟ غَفَرْتُ لِعَبْدِي -ثَلَاثًا- فَلْيَعْمَلْ مَا شَاءَ ﴿ (بوخاری فه دگوهیتز).

۴- تیکه لکرنا ته بو باشی و خرابییی بلا ته ژ چوونای سست نه کهت:

ژ بهر کو تو یی هاتییه چیکرن مرۆف، نه ملیاکهت، دبت هندهک جارن تو کارئ خو یی باش تیکه لی کاره کی خراب بکه ی، ئەفه تشته کی موسته حیل نینه، بلا ئەف چهنده ئیکا هند ژ ته چی نه کهت تو د چوونا خو دا بهر ب خودی فه سست بی، و بیژی: چاوا ئەز ب نک وی فه بچم، و ئەز یی فلان خرابییی تیکه لی باشییین خو دکهم؟ ما ته گوھ لی نه بوویه ده می ئەو دبیزت: ﴿وَأَخْرُونَ أَعْتَرَفُوا بِذُنُوبِهِمْ خَلَطُوا عَمَلًا صَالِحًا وَآخَرَ سَيِّئًا عَسَى اللَّهُ أَنْ يَتُوبَ عَلَيْهِمْ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٠٢﴾ (التوبة: ١٠٢) یه عنی: هنده کیین دی هه نه، ئعتراف ب گونه هین خو کرییه، و ژئ په شییمان بووینه، وان کاره کی چاک و ئیک کی دی یی خراب تیکه لی ئیک کرییه، به لکی خودی تو یا وان قه بویل بکهت، هندی خودییه گونه هژیبری دلۆفانکاره.. و (به لکی) یا خودی وه کی یا مه بو ئحتمالی نینه، به لکی ئەو بو مسۆگه رکرنیییه!

و دقیت تو بزانی کو چو مرۆف نینن د هه می حالین خو دا ل سه ر ئیک ته رزی بن، جار هه یه باوه ربییا مرۆفی زیده دبت، و ئەو پتر بهر ب باشییی فه دچت، و جار هه یه ژئ ئەو هه ست ب هندهک سستییی دکهت، و دویر نینه هنگی ئەو بهر ب خرابییی فه بچت.. یا گرنگ ئەوه مرۆف ل سه ر ریکا خو یی به رده وام بت، و ئەگه ر جار ه کی که فت ئەو که فتن وی ژ چوونئ لیقه نه کهت، و د قئ ده لیقه یی دا دقیت تو ده رسی بو خو ژ می ربییی بگری، چهنه جارن ئەو دکه فت؟ به لی هنگی ئەو رادوه ست هه تا ئارمانجا خو ب جه- دئینت.

۵- هشیار نهفسا خو به:

ل وی دهمی تو ددهیه ری، نهگهر ته های ژ نهفسا خو نهبت، نهو دی ته خاپینت، نهفس وهکی مروقی تیگههشتی تهشیم- دکهن، وهکی وی صهیه بی خودانی موژیل دکهت، هتا وی غافل دکهت، دا پشتی هنگی خو د خوارنا وی وهرکتهت، و ببهت بخوت.. نهفس ههژکهکا دزیکهره، هندی پتر تو وی نازدار بکهی، نهو پتر بی نهمرییا ته دی کتهت، وهفای نهو نزانت، و ههر جارهکا ته نهو تیر کر، نهو دی ته خوت، ما د کهفن دا عهقلداران نهگوتییه: (گاڤا ته صهی خو قهلهو کر دی ته خوت!).

گهلهک جاران دهمی تو ددهیه ری، نهو کهسین ل دهور و بهرین ته هزارا باشییه دی ژ ته کهن، و دی مهدهین ته کهن، هنگی نهفسا ته دی کهیف ب قی (درهوی) ئیت، و دی ته وه تیگههینت کو راسته تو یی وهسانی وهکی خهلهک هزری ژ ته دکهن، هنگی تو هشیاری خو به! ناخری تو باش خو دنیاسی، و تو دزانی کانی چهند ژ سهدی گوتنا وان یا دورسته، قیجا چ مهعنا بو خو خاپاندنی نینه.

۶- هشیار ئبلیس و ئارمانجا و ژا به:

وهکی نهفسی نهوا دقیت ته ب گوتنین خهلهکی بخاپینت، ئبلیس ژی هندهک جاران دئیتته سهر ریککی و خو ب کراسی مروقهکی جامیر نیشا ته ددهت، دا بیژته ته: ههما هنده ته چول سهر خو نههیلایه، تو ژ مروقیین (اصلی) نهوین گههشتینه هدهدی کهمالی، و بووینه وهلییین خودی، ما ته زندهتر چ دقیت؟ بهسه خو زندهتر نهوهستینه، پیچهکی بینا خو قهده، دا تو بشی بهردهوامییه بدهیه ریکا خو.. و هوسا نهو دی کاری کتهت هتا تو وه هزر بکهی کو راسته تو یی گههشتی، و بوویه (واصلهکی عارف)، و ههر جارهکا ته گوت: (نهز..). نهو تو

چوون بهر ب خودا قه

چوويه هيلاکي، چونکي تو دئ وهکي وي لي ئيي، ما نه په يفا (ئهز) بوو، جارا ئيکي ئبليس برييه هيلاکي، ده مي فهرمانا خودي شکاندي، و بو ناده مي نه چوويه سوجدئ، و گوتي: (ئهز) ژ وي چيترم..! و ژ بير نه که کو دبت تو خيره کي بکه ي و نهو خير ته ببه ته هيلاکي، و گونه هه کي بکه ي و نهو گونه ه ته ژ هيلاکي رزگار بکه ت.. بهلکي تو بيژي: چاوا؟

خيره کا غوروور د دويف دا دئيت، هه تا وه ل خوداني دکه ت کو نهو وه تي بگه هت کو ئيدي حه قي وي که فته سه ر خودي، ژ بهر کو نهو بوو ژ مرؤقين (گه هشتي)، خوداني دبه ته هيلاکي، و نهو گونه ها ئيکا هند ژ خوداني چي دکه ت کو نهو شه ف و ني قشه فان رؤندکين په شيمانيي ببارينت، نهو وي ژ هيلاکي رزگار دکه ت.. فيجا هشياري خو به، ئبليس ده مي بي هيقي دبت کو بشيت که سه کي ب گونه هي د سه ردا ببه ت، د ريکا خيران را دئيتي، و غورووري بو وي ب خيري و وي چي دکه ت، دا وي پي ب دويف خو قه بخريبت.

۷- بلا رهنګ بهر ته ژ مه عنايه وهرنه گيرت:

زاروکه کي نه گهر تو شکله کي بدانييه بهر سنگي، نهو هند هزارا خو د وي مه عنايي دا ناکه ت يا ژ قي شکلي دئيته وهرگرتن هندي بهري وي دميينته رهنگان، چونکي ديتنا وي بو تشتي يا سه رقه سه رقه يه، فيجا ده مي تو قه ستا ريکي دکه ي خو وه کي وي زاروکی لي نه که يي ب رهنگان قه موژيل دبت، چونکي نه صل د هه ر وينه يه کي دا نهو مه عنايه يا ژي دئيته وهرگرتن، نه گهر نه په يف تري سه ر ريکينه!

و نه گهر تو د قي شيره تي گه هشتي، زي، نه گهر وه لي هات ريکي ل ته بگرت، د چاچين ته دا دئ بته بهرکي ب زهري هاتييه رهنګگرن، نه سه نه مه کي ل سه ر سه ر و چاچان بيته دانان!

دبیتژن: جاره کئی شیخه کی موریده ک هه بوو، د قوبناغا سلووکئی دا بوو، جاره کئی هنده ک زپرب دهست موریدی کت، بهلی ژ شهرمین شیخی دا وی نهو قه دشارت، شیخ پئی دحهسیا، بهلی خو پئی نه دئینا دهر، دگوت: هندی زپرب پئی قهشارتی بت، ترس تیدا نابت.. جاره کئی شیخ و موریدی وی چوونه سه فهره کئی، د نهاله کا تاری دا بهری وان کفته دوربانه کئی، ترس کفته دلی موریدی، ژ بهر وی زپرب قهشارتی پئی وی هه ی، لهو وی گوته شیخی خو: نهری بزقربن یان بدهینه ری؟ بهری خو بدهینه کیژ ریکی؟

شیخی ب گرنژین قه گوتی: نهو تشتی قهشارتی پئی ته هه ی بها قیژه.. و ل کیژ ریکی تو دچی هه ره!

۸- خوشیا ریکا بلا ته ژ چوونای گيرو نه کهت:

دبت نهو ریکا تولی دچی یا خوش بت، موژیلاهی ل دور و رهخین وی هه بن، بلا خوشی پئی ژئی ببینی، بهلی وه نه بت نهو خوشی ته ژ چوونای گيرو بکن، یان نارمانجی ژ بیرا ته ببهن، بهلکی قهسرا ته یا خوش بت، و دیوارین وی دبلند بن، بهلی دقیت تو ژ بیر نه که ی کو دهرگه پین وی قهسری نه گهر چهند دئاسی ژی بن، نهو نهشین ریکی ل وی میقانی گران بگرن پئی کو دی ئیته ته و ته ژ وی قهسری دهرتخت و د گهل خو به ته کورکه کا تهنگ و تاری.. ملیاکه تی مرنی!

جاره کئی پادشاهه کی قهسره کا عه جیب ئا قاکر، و ماله کئی زیده لی خه رج کر، و دهمی وی قهسرا خو وه کی پارچه یه کا به حه شتی لی کری، وی خه لک قه خواندنه قهسری و دهرگه ه ل بهر وان قه کرن، دا نهو وی عه جیبی پئی بینن یا وی چیکری، هه ریکی ژ لایق خو قه مه دحین قهسری کرن، و عه جیبی پین وی قه گیران، و دهمی پادشاه گه هشتییه کلؤقانکا غوروورا خو، ل سهر ته ختی خو گوته بهر هه قبوویان: نهری هوبن کیماسییه کئی د قهسرا من دا

چوون بهر ب خودای قه

دیینن؟ وان ههمییان پیکفه گۆت: حاشا، قهسرهکا بی کیماسیییه، مرۆقهکی زاهد ل ویری یی ئاماده بوو، وی گۆته پادشاهی:

- بهلی، کیماسیییهکا مهزن د قهسرا ته دا ههیه، و نهو کیماسی گهلهکا ب ترسه!

پادشاهی ب عیجزی قه گۆت: کیماسییا چ؟ نهفه توج دیبیری؟!

زاهدی گۆت: مهزترین کیماسییا قهسرا ته نهوه، دههگههی وئ ل بهر ئزرائیلی یی قهکرییه!

مرن چو تامی ناهیلته د خوشییا قهسری، تهقنپیرک دهههکی دریز ب ئاڤا کرنا تهقنی خو قه دبهت، و پشتی نهو ژ فی کاری خو خلاص دبت، نهو هزر دکهت وئ قهسرهکا مهزن چیکر، و ئیدی دئ شیت ب سهدان میس و موران خاپینت و ئیخته داڤین خو یین موکم، پاشی دئ هند بینت بچوبکهک ب سهری دارکی خو یی زراف تهقنی وئ د گهل ههمی هیقیین وئ پینه گرتداین، دئ پرتپرت کهت، و چوبی ژئ ناهیت.

دنیا ب ههمی خوشییین خو قه وهکی وی تهقنییه یی تهقنپیرکی راجاندی، یان وئ قهسری یا پادشاهی ل سهر جههکی بلند ئاڤا کری، مرن چو خوشییی تی ناهیلته.

سهحکی ههمی کهس چوون د خهیالاتی عهدهم مان

سهحکی نه خودیناس و نه عوبادئ صهنه م مان

سهحکی نه شهه و حاکم و کیسرا و نه جهه مان

بی فایدهیه وهک تو دمیری دالهه و نازی

۹- قيانا مهجازی بلا قيانا حقیقی ژ بیرا ته نه بهت:

بهلی، دنیا و گهلهک تشتین د ناڤ دا ههین، خودی ئه و وهسا چیکرینه ل بهر دلّی مرۆقی دشرین بن، بو هندئ دا دنیا بیتته ئاڤاکرن، و مرۆڤ قوبناغا ژییی خوۆ ب خوۆشی لی بپورینت، بهلی عاشقی دنیا یی و وان خووشییین لی ههین، دقیت ژ بیر نه کهت کو ئەڤ عشقه (عشقه کا مهجازییه) و (فیراق) دویماهییا ههر عشقه کا مهجازییه، ههوه دیتییه جاره کی (مهجاز) بوویه (ئهصل) و جهی (حقیقه تی) گرتی؟!

ل دهسپیکا ههر عشقه کا مهجازی یا ریکا خوۆ بو دلّی ته دکهت، بلا دویماهی ل بیرا ته بت، دا ئه و عشق نه بهت ریکر د ناڤهرا ته و چوونا بهر ب مهجووبی حقیقی قه..

- ته بهرده و امییا موحبه تی دقیت؟

- مهجووبه کی بهرده و ام بو خوۆ بگره!

۱۰- خوۆ ژ دنیا یی بلندتر بیینه:

ئه گهر جاره کی دنیا یی پشت دا ته و تو ب خهم ئیخستی، ب خوۆ بی منه تکرنا ژ وی ب سهر وی بکه قه! و بلال بیرا ته بت کو بهری ته ژئ ئه و د عشقا خوۆ دا بو که سی یا ب وهفا نه بوویه، و بزانه ههر دلّه کی ب تشته کی فانی قه بیتته گریدان، ئه و دلّه کی زیندی نابت.. ئیمامه کی زاهد رۆژه کی ل حله قا وه عظمی خوۆ یی روینشتی بوو، مرۆقه کی شه پرزه هات، چاڤین وی دسور بوون ژ گریبی، ئیمامی گۆتی: ته خیره بوچی تو دکه یه گری؟ وی گۆت: خوشتقییه ک من هه بوو ئه و بو من وه کی رحی بوو، مرنئ ئه و ژ من ستاند و ئەز هیلامه ب تنی. ئیمامی گۆتی: خوشتقییه کی وهسا بو خوۆ پهیدا بکه مرن قیرا نه گهت!

چوون بهر ب خودی شه

د غهزايه کي دا مهزنترين صهنه مي هندستاني كهفته دهستي سولطاني غهزنه وي مهحمودوي ناقدار، وي برپار دا صهنه مي بسوژت، گاڤا هندييان ب قي چهندي زاني د ههوارا صهنه مي خو چوون، و گوته سولطاني: هندي گرانييا وي نم زيري دي دهينه ته بهس تو وي نه سوژه، وهزير و ههقالين سولطاني گوتي: يا باشر بو مه نهوه نم قي صهنه مي بفروشينه وان، چونكي مه پيتشي ب وي زيري ههيه.. سولطاني گوت:

- نهز دترسم روژا قيامه تي خودي بيژت: نازهري بابي ئيبراهيمي و مهحمودوي غهزنه وي پيگفه بيننه بهر حسيبي، قي صهنه مي چي دكرن، و قي صهنه مي دفروتن!

پاشي وي برپار دا صهنه مي بيته سوتن.. و گاڤا وان ناگر بهردايه صهنه مي و قهلي ب سهر قه رابووي، وان ديت بيست منين زيري د زكي وي دا هه بوون، سولطاني گوت:

- صهنه مي هيتراي قي سوتنييه.. و نم هيتراي قي زيرينه، نهو خه لاته كه خودي دايه مه.

وان دقيا ب فروتنا صهنه مي زيري ب دهست خو بيخن، و خودي دقيا ب سوتنا صهنه مي زيري بده ته وان!

ته دقيت زيره كي صافي ژ دنيايي بگه هته ته؟

وي ب ناگري بسوژه!

ئو دلی دقیت ته ههبت

د چوونا خو دا یا بهر ب خودی قه، و هیتتا ته ب دورستی نه دایه ری، دقیت تو ستوینا سه ره کی یا قی چوون ل نک خو پهیدا بکه ی، ئو ستوینا بیی وی ههر چوونه کا ههبت دی یا بی فایده بت..

جهذبه و سهیرا سلووکئی بی مهحهبهت نابتن
جهدهیا بی عشق و حوب چندی کو کر بی فایده بوو

جهزبه و سهیرا سلووکئی - وه کی مه لایئ جزیری دهرپرینی ژئ دکهت- بو ههر نارمانجه کا ههبت دی یا بی فایده بت نه گهر ل سهر بناخه بی قیانه کا ساخلم نه ئیتته ئا قارن، و قیانا ساخلم دله کی ساخلم پی دقیت.. بهرئ خو بده مروقان ده می ئو کاری بو ریکه کی دکهن، ههر ریکه کا ههبت، دی بیی ئو سی رهنگن:

هندهك بهس خه می ژ لایئ سه رقه ییا خو دخون، چاوا دی خو ب سهر و بهر کهن، دی چ کراسی کهنه بهر خو، چاوا ئو دی وی کاری خو یی خه لک دبینن خوشکوک کهن، دا کس ب خرابی به حسئ وان نه کهت.. مهعنا: هه می کاری وان بو خه لکییه و ژ بهر خه لکییه، و چونکی خه لک بهس لایئ سه رقه یی وان دبینن، ئو بهس خه می ژ قی لایئ دخون.

هندهکین دای ب هیجهتا هندی کو ئو پویته ب گوئینن خه لکی ناکهن، و ل نک وان هه ما بهس شهرت دله، دی بیی ئو خه می ژ کاری بهرچاشئ خو ناخون، لهو هه ما ئو ب تنئ گرنگیی ددهنه دلی و کاری وی - وه کی ئو دبیزن- نه گهر خو سه رقه ییا وان یا خراب ژئ بت.

لایه کای دای بی نائفجی ههیه، و ئەفه مروقتین زانا و تیگههشتینه، خهمی ژ دل و ناخووییا خو دخون، چونکی ئەو دزانن شهرت کاکله، و خهمی ژ لایب سهرقهییا خو ژی دخون، چونکی ئەو دزانن دهمی دل چاک بت، لهش ژی چاک دبت، و گهلهک زهحمهته روهای ژ وی لهشی بچت بی ناخووییا وی یا تاری بت.

د نایهتهکی دا خودایی مهزن بهحسی روژا دووماهییی دکهت، روژا ئەنجام تیدا دئینه وەرگرتن، و دبیتژت: ﴿يَوْمَ نُبَلِّ السَّرَّاءِ﴾ (الطارق: ۹) عبداللهاهی کورئ عومهری د شهرحا قئ نایهتی دا دبیتژت: ههر نهینیهکا ههبت خودی روژا قیامهتی وی ئاشکهرا دکهت، قئجا ئەو یان دی جوانیهک بت ل سهر دیمی، یان ژی دی کریتییهک بت. مهعنا: ههر تشتهکی تو ئەقرو د دلی خو دا قهدشیری، روژا قیامهتی دی کهفته سهر رویی ته، ژ بهر قئ چهندی قهتادهیی دگوت: نهینییین ههوه یین ئەقرو هنگی دی ئاشکهرا بن، قئجا ههوه دقیت خیری قهشیرن یان ئاشکهرا بکهن.

ل سهر قئ بناخهیی ئەم دبیتژین: یا ژ ههمییی گرنگتر بو سالکی ریککی کو ههر ژ دهسپیککی ئەو هزرئ تیدا بکهت، ئەوه وی (ناخووییهکا ساخلهم) ههبت، قئجا مهبهست ب ناخووییا ساخلهم چیه؟ و بوچی یا گرنگ ئەوه سالکی ناخووییهکا ساخلهم ههبت؟ و چاوا ئیک ژ مه دی زانت ناخووییا وی یا ساخلهمه یان نه؟
دا بهری خو بدهینی..

ناخووییا ساخلهم ئەوا نهینییین مروقی د ناخ خو دا هل دگرت، چ ئەو نهینی دباش بن چ دخراب بن، قورئان پتر ژ جارهکی ناخی: دلی ساخلهم (القلب السليم) ل سهر ددانت، و چ ئەم بیژینی: ناخووی، یان بیژینی: دل، ئەو دهرپرنا ب جهییه ژ وی تشتی دکهفته د جهی دا، ل جههکی قورئان دبیتژت: ﴿يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ﴾

﴿إِلَّا مَنْ أَتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ﴾ (الشعراء: ۸۸-۸۹) و ئەفه ئیشارته بو رۆژا قیامهتی، ئەو رۆژا نه مال و نه عیال چو مفایی ناگهیننه مروقی، و ب تنی تشتی مفایی دگهینتی ئەوه ئەو ب دلەکی ساخلم قه بیته نک خودی.

و ئەو دلێ دورست بت ئەم بیژینی: دلێ ساخلم، دقیت هندەک تشت ل نک هەبن و هندەک ل نک نەبن، ئەو تشتین دقیت ل نک هەبن هەمی بو بناخهیهکی سەرەکی دزقرن، ئەو ژێ ئەفهیه: بیر و باوهرین وی دچاک بن، چونکی بیر و باوهرین قهشارتی د دلێ دا ئەو بناخهیه یی هەمی کارین ئاشکەرا ل سەر دئینه نژاندن و ئاڤاکرن، و کەنگی دیوارهکی موکم ل سەر بناخهیهکی سست هاتییه دانان؟

و هەتا بیر و باوهرین قهشارتی د دلێ دا خراب نەبن، دقیت خودان وان ژ سێ رەنگین خۆ نەرازیکرنا بپاریزت، و نەهیلت ئەو ب سەر دلێ دا بیته خواری، ئەو ژێ وهکی زانیی مەزن (ئبن قهیم) ئاشکەرا دکەت ئەفهنه:

ئێک: خۆ نەرازیکرنا ل سەر ناڤ و سالۆخهتین خودی، ژ بهر هندەک (شوبهه یین به طال) ئەوین خودانین وان هزر دکەن کو ئەو دەلیلین عهقلینه، و ئەو ب خۆ ئەو هندەک خەیاڵ و نەزانین ژ قهستانه، هندەک کەس هەنه دی بینی (عهقل و تیگههشتنا) خۆ یا توخوبیدای دکەنه (حهکەم) ل سەر ناڤ و سالۆخهتین خودی، هزر دکەن ئەو تشتی عهقلی وان یی کیم تی نهچت، ئەو تشت یی بهرعهقل نینه، لهو دی بینی ئەو لی دگهپرین ل دویف تیگههشتنا خۆ یا کیم قان تشتان (تهئویل) دکەن، و مهعنایا وان دگوهرن. ئەو دلێ ب فی رەنگی بت، دلەکی ئیشهوییه و نه یی ساخلمه.

رېك و چاره نهوه ئهم (وهحيا خودی) نه كو (عهقلی مروقی) بكهينه (حهكهم) د نياسينا خو یا دورست دا بو خودی و ناف و سالوخته تین وی.

دو: خو نهرازیكرن ل سهر راستیین دینی، ژ بهر هندهك (شهوه تین ئهرزان) یین خودانین وان هزر دكهن كو نهو شاره زاییهكا (موعته بهره) و نهو ب خو نهو هندهك خوشخوشكن شهیطان وان پی دخاپینت، نهف رهنگی مروقان دهمی راستیین دینی خودی دئینه گوتن، نهو دبیزن: زهوقی گشتی و مهصلحه تا نهقرو دخوازت نهم قان راستیان ژ زیانا خو لادهین، قیجا دی بینی نهو لی دگه پریین مهصلحه تا خو -یا نهو هزر دكهن مهصلحه ته- ل شوبنا راستیین دینی بدانن.

ل قیری رېك و چاره نهوه ئهم (راستیین دینی) نه كو (شاره زاییا ژ قهستا یا هندهك مروقان) بكهينه نهو ریباز یا نهم هزرا خو ل سهر ئافا بكهین.

سه: خو نهرازیكرن ل سهر شریعه تی خودی، ژ بهر هندهك (سیاسه تین زوردار) یین خودانین دهسه لاتی ب هیجه تا (مهصلحه تهكا وهمی) بو خهلكی دكهنه بهرنامه یی ژیانی، دهمی دئینه گوتن: نهقه شریعه تی خودییه، نهو دبیزن: سیاست و مهصلحه تا مه فهرتره!

و رېك نهوه نهو ئهم (شریعه تی خودی) نه كو (سیاسه ت و مهصلحه تهكا وهمی) یا هندهك دهسه لاتداران بكهينه نهو بهرنامه یی نهو ژینا خو ل سهر ب رېقه دبهین.

مهعنا: دلّی ساخلم نهو دلّه یی (عهقل و شاره زایی و مهصلحه تین وهمی یین مروقی) ب پیش شریعه ت و دینی خودی نهئیخت.

چوون بهر ب خودا قه

پشتی مه زانی مه خسه د ب ناخوئی یان دلی ساخلم چیه، پیسار نه قهیه:

نهری بوچی یا گرنکه بو وی مروقی بهر ب خودی قه بچت کو وی دله کی ساخلم ههبت؟

د بهرسقی دا دی بیژین:

* گهلهک جارن مروق ب خوشی و شربنییا دنیا یی قه موژیل دبت، نهو خوشی و شربنییا چو ده مان ژ فتنی قالا نابت، چ نهو فتنه (شوبه) بن یان (شهوهت)، و ل قان ده مان (قاپروسی) نیشا فیان و هه قرییا ل سهر گلشی دنیا یی خهرزی خو د دلی دا چی دکهت، لهو دی بینی نیکه مین تشتی ژ هه ژیکه ری دنیا یی خراب دبت دله، گهلهک نیش ب سهر دلی وی دا دئین: هسودی، کهر ب، نه فیان، ریمه تی، خومه زکرن، فیانا شوهرت و مه نصبان، دفنلندی.. هتد، و مه سه له ده می ب فی رهنگی لی دئیت، پاقرییا دلی ژ قان رهنکه نیشان دبت گرنکترین تشت.

* د دنیا یی دا، نه گهر گهلهک کهس خه لکی ب رهنگ و رویی وان هلسه نگینن، و نیک ژ حیکمهت و گوئینن مه زینن خو بکهنه نهو: (ته چند هیه تو هندی دئینی)، ل ناخه تی نهف ته رازییه بو کیشان و پیقانا خه لکی نامینت، به لکی قاعیده دبت نه قه: (ته چند باشی هه نه تو هندی دئینی)، و هلسه نگاندنا خه لکی ژ ل وی روژی ب رهنگ و رویان نابت، به لکی ب پاقرییا دلی دبت نهو به ری خودانی خو دایه پاقرییا کاری.

* گهلهک جارن مروقین زانا و داخو زکهرین دینی ژی ژ بهر موژیل بوونا وان ب علمی و ده عوی قه، ناگه ه ژ پاقرییا دلی نامینت! و نهو هند خه می ژ پاقرییا دل و ناخو ییا خو ناخون هندی خه می ژ پاقرییا (هزر

و زانين و گوتنين خو) دخون، تشتي دبتنه نهگهرا هندي کو شهيطان ريکا خو بو دلين وان بينت، و ځيانا ههڅرکي و مملانيبيهکا نهشهريف پاڅيته تيدا.. و ب راستي نهغه تشتهکي عهجيته! مرؤف داخوازا پاڅريبي څ خه لکي بکته، ل وي دهمي دلي مرؤڅي ب خو يي بهقمه يان هتا قريڅي.

* څيانا مه يا ماددي، ب هه مي شهوهت و شوبه يين خو څه، يين کو ب ريکا دهزگههين راگه هاندني يين جودا جودا دئينه بهلاڅکرن، و بي (رهقيب و حسيب) دگههنه د مالين مه هه مييان څه، ب ساناهي کارهکي خراب ل دلين مه دکته، و وان خو نهرازيکرنا تيدا دنارزين يين بهري نوکه مه بهحس څي کري، تشتي دبتنه نهگهرا هندي کو هندهک يان گهلهک (ئيشين دلي) ل نک مه پهيدا بين.

* دل و پاڅريا وي بناخهيه د مهسه لا باوهري و کوفر و نيفاقتي دا، يهعني: هه بونا سالوختهکي تايهت و دهسنيشانکري بو دلي کاري څ باوهريبي بو منافقيبي وهرديگيرت، و (شوبهيهک) د دلي دا بهري خوداني څ ئيماني ددهته کوفري، و بهر و څاڅي وي چهندي هلبونا چريسکهکا روڼاهيبي د دلي دا دبت بهري خوداني څ کوفري بدهته باوهريبي.

د سهر څي هه ميبي را، و د گهل څي گرنييا مهزن يا پاڅرکنا دل و ناڅخوييا مرؤڅي، هم دبينين ئاخفتن ل دور څي سوجهتي څ لايي زانا و واعظ و نصيحه تکهريين مه څه گهلهک يا کيمه، بهر و څاڅي (هلههقين علم و وهعظي) پيشيبيين مه، نهوين بهحسي تشتهکي نه دکر هندي بهحسي پاڅرکنا دلي و دورستکرنا ئيهتي دکر، ئاخفتنين وان يين ساده څ دلهکي پاڅر دهر دکهفتن، لهو هه زوي دچوونه د دلان دا، نه وهکي ئاخفتنين مه هم چند د بهر را دچين، دا وان تازه بکهين، بهلي مخابن نهو ناگههنه لادن!

چوون بهر ب خودی ښه

پشتی مه گرنګیا پاڅییا دل و ناڅخوییی بو سالکی ریکي ټهوی بهر ب خودی ښه دچت زانی، پسیارا دی یا گرنګ یا کو دڅیت هر ټیک ژ مه ژ خو بکهت، و بو وی ل بهرسقی بګهړیت ټهښه:

ټهړی چاوا ټیک ژ مه دئی زانت کانی دلی وی یی پاڅو و ساخلمه یان نه؟

دل تشتهکی ښهشارتیه ل بهر خه لکی و گه لک جار ل بهر خودانی ب خو ژی، و ټیک ژ وان سالوخته تین خودی مه دحین خو پی کرین ټهښه: ﴿وَاللّٰهُ يَعْلَمُ اِسْرَارَهُمْ﴾ (محمد: ۲۶) یه عنی: خودی دزانت کانی ټهو چ تشتی د دلین خو دا ښه دشیړن. و هر چه نده بهس خودی ب تمامی دزانت کانی دل چ د ناف خو دا هلدگرن، بهلی وی هندهک نیشانتین بهرچاڅ بو مه داناینه کو ټه م پاڅی و قرپڅیا دلان پی بزانتین، و دانانا څان نیشانان بو هنديیه دا ټه م ب ریکا وان خو و ټیک و دو ژی بنیاسین، ژ لایه کی ښه دا ټه م ب په نګ و پروییین سه رښه نه ټیینه خاپاندن، و ژ لایه کی دی ښه دا ټه م کاری بو پاڅو کرنا دلی بکهین ټه گهر هات و مه هندهک نیشانتین قرپڅیا وی ل نک خو دیتن. و ټه ښه هندهک ژ وان نیشاننه:

ټیک: ټیخلص و راستګوی:

ټیخلص ټیک ژ کارین دلییه، به لکی ټهو دټیته هژمارتن بناخه یی هه می کارین دلی، و مه خسه د پی ټهوه نارمانجا مروقی ب هه می ګوتن و کریار و ټه حوالان کناری خودی ب تنی بت، یه عنی: مه خسه دا وی ب طاعه تی خودی ب تنی بت، و ټهوی پاراستی بت ژ وان مه خسه دین دنیا یی یین هندهک کهس دخوازن، وه کی: مه دحه و ریمه تی و خو ټینانه پیش و هر تشته کی دی.

ټیخلصی ب خو ژی هندهک نیشان هه نه مروقی پی دزانت کانی ټهو ل نک وی هه یه یان نه، ژ وان:

۱- کرنا باشیئی ب رهنگهکئی قهشارتی و دویر ژ مهده و ریمه تیئی:

ئهو کهسی ئیخلاصهکا دورست د دلی دا ههبت، دئی چهز کهت ب رهنگهکئی قهشارتی قهستا کاری باش بکهت، بیی بهری وی ل هندی بت خهک ب کاری وی بحهسیین یان نه، چونکی ئهوی ئارمانجا وی ب کاری خودی بت، و بهری وی لی بت خودی جزایی وی بدهتی، ئهو دزانت کو خودی -د ههمی حالهتان دا- ب کاری وی دحهسییت و ب ئیهتا وی بی زانایه، و ئهو دئی جزایی وی دت، لهو بهری وی ل هندی بت خهک مهدهچین وی بکهن یان جزایهکی بدهنی.

خدایی مهزن د نایهتهکی دا بهحسی هندهک بهنییین خو بین (موخلص) دکهت، ئهوین خوارنی ددهنه مرؤقین ههوجه و ژ زار دهقی وان قهدهگوهیتت کو ئهو دبیژن: ﴿ إِنَّمَا نَطْعِمُكُمْ لَوَجْهِ اللَّهِ لَا نُرِيدُ مِنْكُمْ جَزَاءً وَلَا شُكْرًا ﴾ (الإنسان: ۹) یهعنی: ههما ئهم بو کناری خودی خوارنی ددهینه ههوه، مه چو جزا و سوپاسی ژ ههوه نهقیین. پیغه مبهر ژی -سلافت لی بن- د گوتنهکا خو دا دبیژت: ﴿ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْعَبْدَ التَّقِيَّ، الْغَنِيَّ، الْخَفِيَّ ﴾ (موسلم قهدهگوهیتت) یهعنی: خودی چهز ژ عهبدی تهقوادار و دهوله مهند و قهشارتی دکهت.

قیجا ههر جارهکا ته کارهکی باش کر، و ته چهزکر خهک پی بحهسیین و مهدهچین ته سهرا وی کاری بکهن، و گاڤا ئهو پی نهحسییان و مهدهچین ته سهرا نهکرن تو ب خهم بکهقی، هنگی تو بزانه کو وی کاری ته چو ئیخلاص تیدا نینه، مهعنا: دلی ته نه دلهکی ساخلمه، ئیبراهیمی کوری ئهدههمی دبیژت: ((ههچیئی شوهرت و ناقداری بقییت، ئهو بی راستگو نینه د گهل خودی)) و ئیمامی شافعی دگوت: ((من چهز دکر خهک فی علمی بزنان و تشتهک ژی بو من نههاتبا پالدان)).

۲- ره‌ئینا ژ موعجییا ب خو و خو ئینانه‌پیشی:

و کانی چاوا مروقتین (موخلص) ژ شوهرهت و ناقدارییی دره‌فن، وهسا یان پتر ژی نهو ژ موعجییا ب خو و خو ئینانه‌پیشی ژی دره‌فن، چو جاران نهو ب چاقه‌کی بلند بهری خو نادنه خو، و وهسا د خو ناگه‌هن کو تشته‌کی ل نک وان هه‌ی ل نک که‌سی دی نینه، لهو دقیت خه‌لک هه‌می ستویی خو ل بهر وی خوار که‌ن! زانایه‌کی خودیناس دگوت: ((نه‌گهر نه‌ز شه‌ئی هه‌مییی یی نفستی بم و سپیدی یی په‌شیمان بم، ل نک من چیتره ژ هندی کو نه‌ز ب شه‌ئی هه‌مییی عیاده‌تی بکه‌م، و سپیدی یی ب کاری خو موعجب بم)).

و نه‌فه ژ ریمه‌تییی ژی خرابتره.. به‌لکی هوبن بیژن: چاوا؟

دویر نینه ل بهر گه‌له‌ک که‌سان یا ب ساناهی بت کو نهو خو ژ چاقین خه‌لکی بده‌نه پاش و کاری باش بکه‌ن، و هزر بکه‌ن کو نه‌فه ئیخالصه نهو دکهن، به‌لی چند ژ فی په‌نگی مروقان هه‌نه ده‌می ب فی په‌نگی کاری دکهن دشین دلین خو ژ ئیعجا ب فی کاری وان کری بیارین؟ و وهسا د خو نه‌گه‌هن کو وان کاره‌کی وهسا کر بیه کو په‌نگه‌کی بی منه‌تییی ل نک وان په‌یدا بکه‌ت، خودیناسان ده‌می کاره‌کی باش دکر -نه‌گهر خو ب فه‌شارتی ژی با- نهو دترسیان کیماسییه‌ک که‌فتبته کاری وان ژ بهر هندی کار ژی نه‌ئیتته وهرگرتن و ل وان بیتته زفراندن، خودی دیترت: ﴿وَالَّذِينَ يُؤْتُونَ مَا آتَوْا وَقُلُوبُهُمْ وَجِلَةٌ أَنَّهُمْ إِلَىٰ رَبِّهِمْ رَاجِعُونَ﴾ (المؤمنون: ۶۰) یه‌عنی: خیران دده‌ن و دترسن خیرین وان ژی نه‌ئینه قه‌بویلکرن، ژ بهر کیماسییه‌کا کو ژ وان په‌یدا بووی بیی نهو پی بحه‌سیییین.

قیجا هشیار بی، نه‌گهر جاره‌کی تو ب باشییه‌کا خو موعجب بوی، و ته هزرکر ئیدی تو یی بی منه‌تی، بیرا خو ل وان هه‌می عه‌بان بینه فه بین ته هه‌ین، دا نه‌فسا خو لغاف که‌ی و پاشدا به‌ی!

۳- وهکهفیییا ناخوئی و سهرفهیییا خودانی:

خودی به حسنی منافقان دکهت و دبیترت: ﴿يَقُولُونَ بِالْأَسِنَّةِ مَّا لَيْسَ فِي قُلُوبِهِمْ﴾ (الفتح: ۱۱) یه عنی: تشتی ب سهرفه خه لک ژ وان دبیتت، وهکی وی نینه یی د ناخوئییا وان دا هه ی. لهو ژ نیشانی ن ئیخلاصا مروقی نهوه ناخوئی و سهرفهیییا وی وهکی ئیک بت، و نهوه کهفیییا ناخوئی و سهرفهیییا مروقی به لایه کا مهزن ل ناخره تی دبیتته سهری، پیغه مبهر -سلاف لی بن- د گوتنه کا خو دا دبیترت: ﴿لَاعْلَمَنَّ أَقْوَامًا مِنْ أُمَّتِي يَأْتُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ بِحَسَنَاتٍ أَمْثَالِ جِبَالٍ تَهَامَةٌ بِيضًا، فَيَجْعَلُهَا اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ هَبَاءً مُنْثُورًا﴾ یه عنی: نهز دی هنده ک مروقان ژ ئوممه تا خو نیاسم روژا قیامه تی دبیتن خیرین وان هندی چیا یین تهامه یی د سپینه، خودی وان وهکی توژه کا بهر باکری لی دکهت، گوتن: نهی پیغه مبهری خودی، وان بو مه سالوخ بده، وان بو مه ئاشکه را بکه، نه کو نه م ژ وان بین و نه م نهزانی، وی گوت: ﴿أَمَّا إِنَّهُمْ إِخْوَانُكُمْ، وَمِنْ جِلْدَتِكُمْ، وَيَأْخُذُونَ مِنَ اللَّيْلِ كَمَا تَأْخُذُونَ، وَلَكِنَّهُمْ أَقْوَامٌ إِذَا خَلَوْا بِمَحَارِمِ اللَّهِ انْتَهَكُوهَا﴾ یه عنی: نهو وهکی هه وهنه براین هه وهنه، و ژ نفسی هه وهنه، و نهو ژ وی وهکی هه وه ب شهقی بو کرنا عیباده تی رادبن، به لی نهو هنده ک مروقن، دهمی دمینه ب تنی د گهل وان تشتین خودی حه رام پی لی ددان. (بن ماجه فه دگو هیتت).

دو: خو موژیلکرنا ب عهییی خو فه و هیلانا عهییی خه لکی:

نهو مروقی دله کی ساخلم و ناخوئییه کا پاقر هه بت، هه رده م بهری وی دی ل هندی بت نهو ل عهیب و کیماسییین نه فسا خو بگه ریبت؛ دا وان نه هیلت، ژ بهر قی چه ندی وی هند دهم نابت نهو ل عهیب و کیماسییین خه لکی بگه ریبت، و دهمی نهو ل عهییی خو دگه ریبت نهو دی خه مه کا مهزن ژ دلخ خو خوت.

و بلا کەس هزر نەکەت مەعنا قی گۆتتی ئەو دقیت کەس بەحسی خەلەتییین خەلکی نەکەت، و وان ژ خرابییان نەدەتە پاش، نەخیر! ئەگەر وەسا بت، مەعنا: دقیت فەرمانا ب باشیی و پاشقەبرنا ژ خرابیی -کو ئیک ژ واجباتین شەرعییە- د ناڤ ئوممەتی دا نەمینت، بەلکی مەعنا وی ئەو دقیت ئەو ب رەنگەکی وەسا ب خەلەتییین خەلکی قە موژیل نەبت کو خەلەتی و کیماسییین خو ژ بیر بکەت، یان هزر بکەت چونکی ئەو خەلەتییین خەلکی دورست دکەت مەعنا وی چو خەلەتی نین.

س: ب دیتنا وان خودای ل بیرا خەلکی دئیتە قە:

ئەو کەسی ناڤخۆییەکا پاقر و دلەکی ساخلەم هەبت، خودی رۆناهییا باوهری ل سەر دیمی وی ئاشکەرا دکەت، و وی ل بهر خەلکی شربن دکەت، لەو دەمی خەلک وان دینت باوهری ل وان زێدە دبت، چونکی خودی ل بیرا وان دئیتەقە، جارەکی پیغەمبەری -سلاف لی بن- پسارەک ژ هەقالین خو کر و گۆت: ﴿أَلَا أُخْبِرُكُمْ بِخَيْرِكُمْ﴾ یەعنی: ئەز بو هەو بەتر باشترین هەو کینە؟ وان گۆت: بەلی، پیغەمبەری -سلاف لی بن- گۆت: ﴿الَّذِينَ إِذَا رُؤُوا ذُكِرَ اللَّهُ﴾ یەعنی: ئەون یین ئەگەر هاتنە دیتن، خودی ل بیرا خەلکی دئیتە قە. (بوخاری د ئەدەبی موفرد دا قەدگوهیت).

و ئەقە تشتەکی عەجیب نینە، ئەو کەسی نەفسا خو پاقر بکەت، و ناڤخۆییا خو زەلال بکەت، و د گەل خودی یی ساخلەم بت، خودی سەرڤهیییا وی ژی ل بهر چاقین خەلکی دی زەلال کەت، و خەلک دی وی پاقر بینن، وەکی ئیمامی عومەر دبیترت: ((هەچیێ ناڤخۆییا خو چاک بکەت خودی سەرڤهیییا وی دی چاک کەت)).

چار: باوهرای و خو تهسليمکرن و رازیبوونا ب حوکمای خودای:

نهغه ب رهنگهکئی گشتی نیشانا باوهریبا خودانییه، و ب رهنگهکئی تایبته نیشانا پاقریبا ناخوویبا وییه، خودی د نایهتهکئی دا دبیرت: ﴿فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِيْ اَنْفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا﴾ (النساء: ۶۵) یهعنی: سویند ب خودایی ته، نهو باوهرییبی نائینن هتا کو نهو ته د ناقبهرا خو دا د وی تشتی دا یی نهو تیدا ب خیلاف چوون بکهنه هکهم، پاشی نهو د نهفسا خو دا ب چو دلتهنگییبی نهحسبیین ژ بهر حوکمی ته، و نهو خو ب دهست قه بهردهن.

نهوی دلتهکئی ساخلم ههبت، دهمی گوهل حوکمی خودی دبت - د ههر مهسهلهکئی دا- باوهرییبی پی دئینت، و دزانت کو نهوه هقی، و کاری پی دکته، و دلئی وی د دهر هقی دا یی صافییه، نه وهکی وان منافقان نهوین ب سهر سهر قه حوکمی خودی ب کار دئینن بهلی د دل دا وان ب وی حوکمی خوش نینه، و نهو ههز ژئی ناکهن.

پینچ: کرنا باشییه و خو دویرکرنا ژ خرابییه:

گهلهک کهس ههنه دی بینی ههمی رهنگین خرابییان دکهن، و خو ژ گهلهک باشییان ژئی ددهنه پاش، و نهگهر ئیک بیترتی: بوچی تو قئی چهندی دکهی؟ نهو دی بیترت: دلئی منی صافییه، و ئیهتا من یا باشه، و شهرت دلله! و نه دبیرتین: نهگهر باوهرییبی جهی خو د دلئی دا کربت، و دل پاقر کربت، کاری لهشی ژئی دی یی پاقر بت، و قهت تشتهکئی بهرهزر نینه دلئی پاقر کارهکئی قریژی ژئی دهرکهفت، و ههر ژ بهر قئی چهندییه قورئان ههردهم (باوهرییبی و کاری چاک) پیکفه گریدهت، و دبیرت: ﴿الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ﴾ ههر وهکی باوهریبا بی کاری چاک، و کاری چاکئی بی باوهری چو مفایی ناگههینته خودانی.

و هندهک کهسین دی هه نه کاری باش دکهن، و بهلکی خو ژ هندهک خرابییان ژی دده نه پاش، بهلی ته گهر تو بیژییی: بۆچی تو قی چهندی دکهی؟ نهو دی بیژته ته: چونکی نهو کارهکی ئینسانیییه و بو من یی بوویه عهدهت. مهنا: نه ژ بهر قیانا وی بو خودی یان ترسا وی ژئی، یان ژ بهر هیقییا رهحما وی، نهو قی چهندی دکهت، لهوا نهو ل ئاخهتی چو مفایی ژ قی کاری نابینت، شیخ ئیسلامی ههروهی دبیرت: ((پاقرییا کاری هندی دخوازت نهزانی تیکهل نهبت، و عهدهت نهچته نا، و هیمهت پیکنی لی نهگرت)) ئبن جهوزی دبیرت: ((نهز دینم گهلهک جارن ل نک خهلکی عهدهت ب سهر کارکرنا ب شریعهتی دکهفت)) و مهخسهدا وی نهو دهمی نهو کاری ب شریعهتهکی دکهن وان ژ بهر هندی نینه چونکی نهقه شریعهته بهلکی چونکی نهو بو وی یی بوویه عهدهت، و نهو نمونهیهکی ل سهر قی چهندی دینت، دبیرت: رۆژیگرتن ل رهمهزانی بو هندهکان یا بوویه عهدهت، نهگهر تو وان بدهیه بهر قامچییا نهو رۆژیی ناخون، بهلی ل نک وان مانع نینه مالی خهلکی ب حهرامی بخون و نهزمانی خو د دهر حهقا نامویسا وان دا دریز بکهن.. مهنا: رۆژی ل نک وان یا بوویه تشتهکی عهدهت و چو ددی نه!

شهش: تهواضع و دویرکهفتنا ژ خومهزنگرنا:

تهواضوعا ژ ههمیی مهزنتر نهو مرۆف خو بو حهقییی بجهمینت، دهمی حهقییهک بو ته هاته گوتن، تو پی رازی بی و ژ باطلی خو لیقه بی، و خومهزنگرنا ژ ههمیی کریتتر ژی نهو تو خو ژ حهقییی مهزنتر بیینی. لهو ژ نیشانیین پاقرییا دلی نهو دل خو د سهر حهقییی را نهبینت، و تهواضوعی بو بکهت، و پیغه مبهه - سلاف لی بن- ب مه ددهته زانیین کو نهوی دندکهکا (تهکه بوری) د دلی دا ههبت ناچته بهحهشتی.

پنج تیکدهرین پاقریا دلی

ل سهر ږیکا چوونا خو یا بهر ب خودی ځه، دل تووشی هندهک ناستهنگین وهسا دبت یین ږیکي لی دگرن، و ناهیلن نهو زهلالییا خو بیاریزت، و سالکی ږیکي، نهوی دقیت دلی وی پاقر بمینت دقیت ب ځان ناستهنگین تیکدهر یی ناگهدار بت، و نهو مروقتین خودان سهربوړ ل ځی ږیکي، تیکدهرین زهلالییا دلی د پنج خالان دا کوم دکهن، نهو ژی نهځه نه:

نیک: خوگریدانا ب نیک د ځه ژ بلا خودا:

تشتی ژ هه مییی پتر پاقری و زهلالییا دلی تیک ددهت نهو دلی خو ب نیکي دی ژ بلی خودی ځه گری بدهت، چه ژی بکته، و خو بهیلته ب هیقیی ځه، و هزر بکته نهو دی مفایی گهینتی و زیانی ژی دته پاش، نهوی هوسا بت خودی وی دهیلته ب هیقییا وی ځه یی وی خو هیلیا ب هیقیی ځه، د نایه ته کی دا خودایی مهزن بهحسی وان بهختره شان دکته نهوین هزر دکهن ژ بلی خودی هندهک خوداوهند هه نه پشته قانیی ژی بکهن، و دبیرت: ﴿وَاتَّخِذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ إِلَهًا لِيَكُونُوا لَهُمْ عِزًّا ۗ كَلَّا سَيَكْفُرُونَ بِعِبَادَتِهِمْ وَيَكُونُونَ عَلَيْهِمْ ضِدًّا﴾ (مریم: ۸۱-۸۲) یه عنی: وان ژ بلی خودی هندهک خوداوهند بو خو گرتن دا نهو بو وان بینه سهره رازی، و وهسا نینه وهکی وان هزرکری، نهو خوداوهند نه ب تنی وان سهره راز ناکهن، بهلکی نهو دی کوفری ب وی پرستنی کهن یا وان بو کری، و دی بو وان بنه دوژمن.

چوون بهر ب خودای شه

و تشته کی ناشکراهیه بو ههر کهسه کی خودان عهقل بت کو ژ بلی خودی ههر کهسهک و تشته کی ههبت دی فهنا بت، و مان بهس بو خودییه، و نهوی دلی خو ب تشته کی فانی خوش دکهت مهته لا وی وهکی مهته لا وییه یی دلی خو ب سیبه ری خوش دکهت. و بناخه یی سه ره کی یی شرک ل سه ر دئیته ئا فاکرن نه وه مرؤف ئیکی دی بینته ریزا خودی یان ب سه ر وی بیخت، و دلی خو پیته گریدهت و هزرکهت نهو دی پشته قانییی ژئ کهت. خودی دیبیرت: ﴿لَا تَجْعَلْ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ فَتَقْعُدَ مَذْمُومًا مَّخْذُولًا﴾ (الإسراء: ۲۲) یه عنی: ژ بلی خودی تو چو خودایین دی نه دانه نه گهر تو دی روینی نه مه دحین ته دئینه کرن و نه تو دئییه ب سه ریخستن. و مرؤف ئیک ژ چارانه:

- یان مه دحین وی دئینه کرن بیی کو بیته ب سه ریخستن، وهکی وی یی ل بهرانه نه حه قییی دشکیت.
  - یان ب سه ردکهفت بهلی مه دحین وی نائینه کرن، وهکی وی یی ب نه حه قییی ب سه ردکهفت.
  - یان مه دحین وی دئینه کرن و نهو دئینه ب سه ریخستن ژئ، وهکی وی یی ب حه قییی ب سه ردکهفت.
  - یان ژئ نه مه دحین وی دئینه کرن و نه دئیه ب سه ریخستن.. و نهفه یی ژ هه مییان خرابتره، و نهو حالئ وییه یی دلی خو ب ئیکی دی ژ بلی خودی شه گری ددهت و هزر دکهت نهو دی وی ب سه ریخیت.
- قیجا هه چیی بقیت دلی وی پاقر و بزوین بمینت، دقیت نهو ب دلی خو خودی ب تنی بینت:

مه لا ههر وی ببین ههر وی نه گهر ههر وی دناسی تو

(هو المعبود و المشهود بل لا غیر فی الدارین!)

دو: تیکهلییا زیده د گهل مروغان:

ئهو تیکهلییا دبتہ ئهگهرا هندى کو مروث بکفته بن بارى هندک عدهدتين وهسا يين مروقى ژ کارى وى يى واجب يان هتا يى سوننهت موژيل بت، يان ژى وه ل مروقى بکته کو چاڻ ل خرابييين خهلقى بکته، و ببتہ ههقالى خرابان.

ئهگهرو مروث بزانت ل جههكى، يان د ناف کومهکا مروغان دا ئيشهکا خراب و قهگر يا بهلاقبووى، ئيکهمين تشتى مروث هزرى تيدا دکته دى ئهو بت مروث خو ژ وان بدهته پاش دا ژ ئيشى پاراستى بمينت، و ئهگهرو ته کهسهک ديت سستى د قى چهندي دا کر، و بى ب کارئینانا رپکين خو پاراستنى بهر ب وى جهى قه چوو، يان تیکهلییا وان مروغان کر، مسوگهرو تو دى بيژى: ئهف کهسه خودانى عهقلهکى تمام نينه! و ئهگهرو ته ئهقه زانى تو دى مهعنايا وى گوتنى زانى يا کو ژ زانايهکى تابعيان دئيتته قهگوهاستن، دهمى ديژت: ((تیکهلییا مروقى يا زیده د گهل خهلقى نيشانا سهخيقاتييا دینداریيا مروقييه))! و مهخسهدا وى ئهوه: مروقى دینداریيهکا دورست ههبت هند وهخت نابت کو زیده تیکهلییا خهلقى بکته، و پترييا دهمى خو ل ديوانخانهييين وان ببورينت.

ئهو کهسى زیده تیکهلییا خهلقى دکته، ب تاييهتى يا مروقين عامى و نهزان، دلخ وى ژ دوکيتلا نهفهسا وان دى تثرى بت، و دهمهکى دريژ پيڤه ناچت، ئهو دى هند بينت دلخ وى يى رهش بووى، وگاڤا دل رهش بوو ناخووييا خودانى زهلال نامينت، و هزر و بيرين وى دى بژاله بن، و دهمى وى ههمى دى ب هندى قه چت کانى چاوا ئهو دى شيت وى تشتى کهت يى خهلقى دقيت و وان پى خوش بت، و ئهگهرو ئهو کهته د قى کراسى دا وى هند دهم نامينت خودى ژ خو رازى بکته يان کارى بو ئاخرهتى بکته.

و تیکه لیا ژ هه مییی خرابتر ئه وه یا ل سهر بناخه یی مه صلحه تین ئه رزانی دنیایی دئیته دانان؛ چونکی ئه و ل ئاخره تی دئیته وهرگیران، و دبه دوزمناتی، خودایی مه زن دبیرت: ﴿الْأَخْلَاءُ يَوْمَئِذٍ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ إِلَّا الْمُتَّقِينَ﴾ (الزخرف: ۶۷) یه عنی: ئه وین ل دنیایی بوینه خوشثییین ئیک و دو ل ئاخره تی دوزمنن ئه و تی نه بن یین ته قوادار بن. و ژ دووماهییا قی ئایه تی دئیته وهرگرتن کو ئه و تیکه لیا د ناقبه را ته قواداران دا هه ی، نه ژ وی تیکه لیبییه یا زه لالی و پاقرییا ناقخوییا مروقی تیک دده ت و شیلی دکه ت، مه عنا: ئه و تیکه لیا ل سهر بناخه یی خیری و هاریکارییا ل سهر باشییی و به لاقرنا زانیی یا خراب نینه، و زیانی ناگه هینته خودانی، ههر چه نده د ههر حاله ته کی دا کیمکرنا تیکه لیبی و خوڤه ده رکن ئیک ژ مه زترین ئه گه رین بارسقکییا مروقییه، ب تایبه تی ل وی ده می فتنه و خرابی به لاف دبت.

سأ: هیقییین دویر و دریژ:

ژیان بی هیقی و ئومید ب ریڤه ناچت، ئه ڤه راستییه که دقیت ل بهراهییی ل بیرا مه بت، به لی کو مه سه له بگه هته وی دهره جی مروڤ ژیا نا خو ل سهر هیقییین دره و ئاڤا که ت، و خو به یلته ب هیقییا خه ونروژکان ڤه، ئه ڤه سه رمالی مروڤین موفلسه!

و دقیت ژ بیر نه که یین کو خاپاندنا ب هیقییین دویر و دریژ ئه و ریڤکه یا شه یطانی ههر ژ پروژا ئیکی بو به رزه کرنا مروڤان دانای، ده می سوز دای و گو تی: ﴿وَلَا ضَلَّتْهُمْ وَلَا مَتَّيْتَهُمْ﴾ (النساء: ۱۱۹) یه عنی: سویند بت ئه ز دی به ری مروڤان ژ ریڤکا حه قییی وهرگیرم، و ب هیقییین دره و ئه ز دی ژفانی ده مه وان. و مه خسه دا وی ئه ڤه یه: ئه گه ر ئیک ژ وان دلج خو بره تویه کرنی، ئه ز ب ریڤکا چاندنا هیقییین دریژ د دلین وان دا دی پاشخستنا

چوون بهر ب خودای قه

توی ل بهر وان شربن کم. و ئەقە تشتهکی قهشارتی نینه ل بهر مه، چەند ژ مه هەنە دلێ خۆ دبهنه تۆبه کرنا ژ خرابی و گونەهان، پاشی توی ژ هزرا خۆ دهاقین ب هیجەتا هندی کو هیشتا زوییه، جاری بلا ئەو تیر خوشییان بو خۆ چی کەت پاشی.. و هیشتا ئەو (پاشی) نههاتی یا وی تۆبه بو پاشخستی، ته هند دیت وی بی تۆبه کرن ژ دنیا یی وه غەر کر، و ئەقەیه یا شهیطانی سۆز پی دای!

ژ بلی قی چەندی ژی، تو بهری خۆ بده هیقیین خۆ کانی ئەو ل دۆر چنه؟ پاشی ل دویش رهنگی وان هیقیان تو خۆ هلسهنگینه، خودانی هیممهتا بلند هیقیین وی ژی دی دبلند بن، دی ل دۆر وان تشتان بن یین وی د دنیا یی دا هند بلند دکهن هتا کو وی بهر ب خودی و بهحەشتی قه بهن، و خودانین هیممهتا نزم هیقیین وان ژ چارچوو قه یی (شوبهت) و (شهوتین نزم) ده رنا کهن، قیجا چاوا ئەو دی وهکی تیک بن؟

و هیقییا مرۆقی ئەگەر ل سەر خیری یا ئا قاری بت، ئەو دی مفایهکی مهزن گههینته خودانی، د گه لهک سهرهاتی و رویدانان دا پیغه مبهری -سلاف لی بن- بو مه ئاشکهره کرییه کو ئەوی هیقی و خوزییین کرنا خیری د دی دا ههبن جزایی وی یی کیمتر نابت ژ وی کهسی یی خیری دکەت، یه عنی: ئەگەر تو کهسهکی بیینی یی خیرهکا وهسا دکەت تو نهشیی بکهی، و دلێ ته یی تژی هیقی و خوزی بت کو تو ژی شیابای وی خیری بکهی، خودی هند خیری دی دهته ته هه وهکی ته ئەو خیر کری.

قیجا هزر بکهن مفایه هیقیین دورست چەنده؟

بهلی بهروفاژی وی چەندی ژی هیقیین ژ درهه، یان یین ئا قاری ل سهر بناخهیهکی خراب -وهکی مه گۆتی- پاقرییا دی تیک ددهت.

چار: خهوا زیده ب تایهتار ل دهمار کارا:

خهوا، نهگهه هددای خو یی سورشتی ده ریاس کر، دهمی زهعی دکهت، و لهشی گران دکهت، و دلی دمرینت، و خهوا ل سهر سی پشکان دئیته لیکهه کرن:

خهوا ب مفا: و نهغه نهوه یا لهشی ههوجهیی پی ههی، و وهکی خودان سهرپور دبیرن: نهغه ل نیقا ئیکئی یا شهقییه، پشتی عهیشا و هتا شهف ب نیقی دبت، و خهوا نیقا رورئی ژی.

خهوا ب زیان: و نهغه نهوه یا ل وی دهمی بت کو لهشی ههوجهیی پی نهبت، یان ل وان دهمان بت یین لهش پی گران دبت، وهکی دهسپیکا رورئی یان دووماهییا رورئی، یان دهسپیکا شهقی (پشتی مهغره ب) یان دووماهییا شهقی (بهری بانگئی سپیدی).

خهوا ب شریعت مهکرووه، و نهغه نهوه خهوه یا خودانی خو ژ کرنا کاری، چ عیبادهت بت یان کاری دنیا یی بت، ددهته پاش. یهعنی: دبتنه ئاستهنگ د ناقبهرا مروقی و ب جهئینانا مهصلحه تین وی یین دینی و دنیا یی دا، و ل قیرئی هم دی بهحسی یین دینی کهین:

سیئیکا دووماهییی ژ شهقی (نهوه دهمی هم دبیرینی: دهمی پاشیقی) دهمی ب دهستقه ئینانا دهسکهفتییین مهزنه، چونکی نهوه دهمه یی خودی تهجه لیلی ل سهر بهنییین خو دکهت، و دبیرت: کی داخوازهک ههیه بلا ژ من بکهت دا نهز داخوازا وی بو ب جه بینم، وهکی د هه دیسین دورست دا هاتی، قیجا ما نه کریتی و خوساره تییهکا مهزنه مروق ل وی دهمی یی نفستی بت، و خو ژ خودی بی منهت بکهت؟!

چوون بهر ب خودای قه

دهسپیکا رۆژئی پشتی نقتیژا سپیدی و حهتا ههلاتنا رۆژئی، ئەو دەمی یی زرق تیدا دئیتته خواری، و خودی بهرهکەتی دهاقیتتی، و د هەدیسین دورست دا هاتییه پیغه مبهەر -سلاف لی بن- دوعایا بهرهکەتی بو وان کەسان کریه ژ ئوممهتا خو یین ل قی دەمی کاری دکهن.. قیجا ما نه خوسارهتی و کریتییه کا مهزنه مروث ل وی دەمی یی نشستی بت؟

هه یقا ره مهزانی، دووماهییا رۆژا ئەینیی، و ههر ده مهکی حەدیس پی هاتین کو دەمین خیرینه، ما نه تشتهکی کریته مروث شوینا وی دەمی ب کاری خیری قه بیهته سهری، بچت بنقت؟
خهوا زیده ل قان دەمین هۆسا دبه ئەگهرا تیکدانا پاقرییا نافخوییا مروثی.

پینج: خوارنا زیده ئەوا دلای دوهستینت:

وهکی نشستی، خوارنا زیده ژی رۆناهییی د دلی دا ناهیتل، و ل قیری دو رهنگین خوارنی هه نه:
- رهنگهک دلی خراب دکهت؛ چونکی ئەو ب خو یا خرابه، وهکی وان خوارنان یین خودی حهرام کرین، و گۆتییه مه: خو ژئی بدنه پاش.. ئەف خوارنه دەمی دچنه د هناقین مروثی دا، و مروث گۆشتی پی دگرت، ئەو لهش هیژاتره ب ئاگری بیته سۆتن، وهکی د هەدیسان دا هاتی، و ژ بی ئیفله حییا خوارنا حهرامی خودی دوعایین وی کەسی قه بویل ناکهت یی لهشی وی ب حهرامی شوین بووی.
- رهنگهک ئەگه ره زیده بوو دلی خراب دکهت، وهکی ئیسرافا د خوارنا حهلالی دا، یان تیرییا بهردهوام؛ چونکی ئەو لهشی گران دکهت، و فیری خوشییی دکهت، و ئەو لهشی ب قی رهنگی بت پتر بهر ب خاقییی قه دچت، و هیممهتا وی کیم دکهت.

چوون بهر ب خودا قه

و ژ بهر کو برسیکرنا لهشی دهم بو دهمی مفایین مهزن یین ساخلمییبی و یین نهفسی ژی تیدا ههنه، رۆژی بوو ئیک ژ گرنگترین ریکین پاراستنا لهشی ژ ئیشان، و پاراستنا دلی ژی ژ ریکین شهیطانی، و مروقیین شارهزا دزانن کو ئهوی گهلهک بخوت، دئ گهلهک قهخوت، و ئهوی گهلهک قهخوت، دئ گهلهک نقت، و ئهوی گهلهک بنقت دئ گهلهک مفایان ژ دهست دت. و پیغمبهه -سلاف لی بن- دبیزت: ﴿ مَا مَلَأَ آدَمِيَّ وَعَاءَ شَرَّامِنْ بَطْنٍ، حَسْبُ الْآدَمِيَّ لُقِيَّاتٌ يُقْمَنُ صُلْبُهُ، فَإِنْ غَلَبَتِ الْآدَمِيَّ نَفْسُهُ، فَتُلُثُ لِلطَّعَامِ، وَتُلُثُ لِلشَّرَابِ، وَتُلُثُ لِلنَّفْسِ ﴾ (ئبن ماجه قهدگوهیزت) یهعنی: مروقی ئامانهک تژی نهکرییه خرابتر ژ زکی خو، تیرا مروقی ههیه هندهک پاریکان بخوت خو پی بگرت، و ئهگه مروق نهشیا نهفسا خو بلا سیئیک بو خوارنی بت، و سیئیک بو قهخوارنی، و سیئیک بو بینی.

قوبناغین ریکئی

قوبناغین ریکئا چوونا بهر ب خودیٰ قه، یان مهقامین ریکئی وهکی نههلی سلووکئی دبیرنئی، نهو جهن یین پیتقییه ریتنگئی ریکئی لی بدانت، و تیرا دهرباس بت، دهمی نهو قهستا مهجوبویٰ خوئی حهقیقی دکهت، و نهو قوبناغ نهقنه:

- ۱- توبه کرن.
- ۲- زوهد.
- ۳- تهوه کول.
- ۴- رازیبوون.
- ۵- خوړاست کرن ل سهر ریکئی.
- ۶- صهبر و شوکر.
- ۷- ههژاری.
- ۸- خوگرتن ب وهریسی موکوم قه.
- ۹- مهزن کرنا پیروزیان.
- ۱۰- ل بهرچاگرتنا نهگه ران.

و ل قییری ئیک ئیکه نهم دی بهحسی قان قوبناغان کهین.

توبه کرن

کراس نه گهر قرپژیبوو، بهری ههوجیهی ب هندی ههبت مروث توتی بکهت و بینین خوش لی بکهت، دقیت هزرا شیشتنا وی بکهت، و مروث بهری هزرا چوونا بهر ب خودی قه بکهت، و داخوازا خونیزیکرنا ژ وی بکهت، دقیت کاری بو پاقرکرنا نهفسا خو بکهت، دا ب کیر قی مهتره بهیا بلند بیت، و ئیکه مین قویناغا ل سهر ریکا چوونا بهر ب خودی قه یا نهو لی ددانت، خو پاقرکرنا ژ وان تشتین نهفسا وی قرپژیکری، و پاقرکرنا نهفسی ب وی تشتی چی دبت یی نه م دیبژینی: (توبه کرن).

و ژ بهر کو توبه پاقرکرنا بو نهفسی، و نهو کهسی بهر ب خودی قه دجت دقیت نهفسه کا پاقر ههبت، ل درپژیبیا ریکی، ههر ژ دهسپیکی و هتا دویماهیسی ژی، دقیت بهردهوام نهو ل سهر تویی یی خو راکرتی بت، د نایه ته کی دا ژ وان نایه تین ل مه دینی هاتینه خواری، خودایی مهزن فرمانی ل خودان باوهران دکهت، و دیبژینی: ﴿ وَتُوبُوا إِلَى اللَّهِ جَمِيعًا أَيُّهَ الْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴾ (النور: ۳۱) یه عنی: گهلی خودان باوهران، هوبن هه می توبه بکن، و ل خودی بزقرن، دا بهلکی هوبن ب ئیفلح بکهفن..

کهنگی نهف فرمانه ل وان هاته کرن؟

- پشتی وان باوهری ئینای، و صهبر ل سهر قی باوهریی کیشای، و ژ بهر قی باوهریی واری خو هیلای و مشه ختیبوین، و قهستا غه ربیبیان کری، و ل ویری دهست دایه جیهادی!

ل وی دهمی خودی گوتی توبه بکن.. مهعنا: ل ههمی دهمین خو وان ههوجهیی ب توی ههیه، و ژ بهر کو توبه کرن زقرینا ل خودییه، و هیلانا وان ههمی ری و ریبازانه بین مروقین سهرداچوی لی دچن، قی چهندی پیتقی ب تهوفیق و هیدایه تی ههیه، و چونکی نهو ب دهستی خودی ب تنینه، دقتیت مروث ههردهم داخوای ژ خودی بکهت کو نهو (توبه یه کا دورست) و بهردهوام ب رزقی وی بکهت.. و دقتیت ههردهم ل بیرا وی بت کو ب تنی توبه دشتیت وی ژ وی نرمییی دهریخت یا گونه ه وی دهاقیتته تیدا.

مهته لا توبل:

و نه گهر ههوه مهته لهک ل سهر کرنا گونه هی و توبه کرنی دقتیت گوهدارییا قی نمونه یی بکن:

ریننگه کی هه ی ب تهناهی و پشتراستی ل ریکه کی دچت، هندهک جارن خویش دده ته ری، و هندهک جارن هیدی دچت، هندهک جارن گوهی وی یی ل سهر ریکی، و هندهک جارن بهری وی ب رهخ و دوران دکهفت، و پیقه موژیل دبت، جاره کی سیبه ره کا خویش دیت، ئاقه کا سار و شرین، میرگه کا کسک و دلغه کهر، دلی وی گوتی: ما بوچی پیچه کی تو بینا خو ل قیری قهنادهی؟ وی گوهدارییا دلی خو کر، و پالی خو دا داره کی و دلی وی د خه و چوو، و خو ژ بیر قه کر، دهمه کی وی هند دیت نه یاره کی وی یی ل هنداقی سهری.. نه یاری نهو گرت و باش ب قورمی داری قه گریدا، و هیلا ل ویری و چوو، دا نهو ل ویری ژ برس و تینا دا بمرت، پشتی دهمه کی، وی مرنا خو ب چاف دیت، و ل نک وی مسوگر بوو کو نهو و گه هشتنا ئارمانجی ژیک خلاص و نهو دی چته هیلاکی، و ژ تین و برسا دا دی مرت.. و دهمی نهو د قان هزر و تهخمینان دا، نهو هند بینت هه قاله کی وی یی خوشتقی ب سهر هلبوو، کنف قه کر، و هندهک ئاف و خوارین دایی، و گوتی: یی بهردهوام به ل سهر ریکا خو، و

هشیاری نه یاری خو بی، جاره کا دی ب خافله تی قه نهو ته نه گرت، نه قه نهز چووم و توژی د دویف من دا ودره، و غافل نه به.

نهف ریفتنگه نهز و توبنه، و ریک نهف ژیانیه یا نهم دبورینین، نه یار گونه هن، و کنف شهوه تن، و هه قال تو بهیه.. قیجا تی بگه هه.

توبه و دو راستی:

حه تا توبه کرنا ته ژ گونه هین بۆرین یا دورست بت، دو راستی هه نه دقیت توژ بیرا خو نه بهی، نهو ژی نه قه نه:

ئیک: نهو گونه ها ته کری نه گهر چند یا بچوبیک ژی بت، دقیت د چاقین ته دا گه لهک یا مه زن بت، چونکی نه گهر تو وئ ب چو قه نه گری، و نهو د چاقین ته دا یا بچوبیک بت، توژی په شیمان نابی، و ئاشکه رایه کو قه هرا ته ل سهر بهرزه کرنا دیناره کی هندی وئ قه هری نینه یا تول سهر بهرزه کرنا هزار دیناران دخوی.. و هه تا گونه د چاقین ته دا یا مه زن بت، تو بهری خو نه ده بچوبیکیا گونه هی به لکی بهری خو بده مه زنییا وی یی ته ب قی گونه هی بی نه مرپیا وی کری.

دو: ب سانا هی تو ب تو یا خو یی پشتراست نه به، و هزر نه که هه ما چی گا قا ته گوت: من توبه یه.. نهو دهفته را ته سپی بوو، توبه قه گرتنا ژ شه کستنییه، و راسته ههستی نه گهر شکسته دئیتته جه براندن، به لی نهو ههستی یی جاره کی شکسته، نه گهر خودان یی لی هشیار نه بت، دبت گه لهک ب سانا هی نهو بشکیتته قه، چونکی نهو ب دورستی وه کی بهری لی نه هاتییه.

نه حکامین توبه کرنا:

هندک نه حکام بو توبه کرنی هه نه دقیت توبه کهر بيرا خو لی بینته قه، و ژئی بی ناگهه نه مینت، و نهو ژئی نه قه نه:

ئیک: توبه کرنا ژ گونه هی د گاشی دا و بی گیرۆکرن فهرضه، و ههر جاره کا خودانی نهو گیرۆکر نهو ب قی گیرۆکرنی گونه هکار دبت، مهعنا: گونه هین وی دبنه دو گونه ه، و دقیت نهو ژ وان ههر دو یان توبه بکهت، نه ژ یا ئیک ب تنی، و به لکی گونه ها دوی، گونه ها گیرۆکرنا توبی، ئیک ژ وان گونه هان بت یین گه لهک جاران ههر نه ئینه سه هرا مرۆقی! لهو فهران یا ل مه هاتییه کرن، ده می نه توبه دکهین بیژین: یا ره بی من توبه یه ژ وان گونه هان یین نه ز پی دزانم، و یین نه ز پی نه زانم ژئی.

دو: ژ نیشانین توبا تمام و ب مفاتر نهوه نهو یا بهردهوام بت، یه عنی: ده می مرۆف توبی ژ گونه هه کئی دکهت، نهو بکه ته دل خۆ کو ئیدی نهو ل وی گونه هی نازقرته قه، به لی پسیار ل قییری نه قه یه: نه گهر پشتی هنگی نهو ل وی گونه هی بزقرته قه، نه ری توبا وی یا بوری دی ئیته قه بوبل کرن، و نهو دی ب وی گونه ها به ری نوکه ئیته جزادان یان نه؟ نه ف ههر دو بوچوونه ژ زانایان دئینه قه گوهاستن، و یا دورستتر - و خودی چیتر دزانت - نهوه: گونه ه خرابییه و توبه باشییه.. و خودی دبیژت: ﴿إِنَّ الْحَسَنَاتِ يُذْهِبْنَ أَلْسَفَاتِ﴾ (هود: ۱۱۴) باشی خرابییان دهن، و خرابی باشییان نابهن، و هه تا گونه هان وی یا دوی ژئی بچت، دقیت نهو توبه کا دی ژئی بکهت.

سه: ژ نیشانین توبا دورست نهوه توبه کهر په شیمان ببت ل سهر وی گونه ها وی کری، و ژ دل سهز بکهت کو وی نهو نه کربا، چونکی که یه هاتنا ب کرنا گونه هی گونه هه، و نیشانان نه توبه کرنا ژ وی گونه هییه.

چار: نهگهر نهو گونهها مروث ژئی تویه دکهت حهقی عهبدهکی بت ل سهر مروثی، حهتا نهو تویه یا دورست بت دقیت مروث وی حهقی بو وی بزقرینتهقه، یان گهردهنا خو پی بدهته نازاکرن، نهقه نهگهر نهو حهق حهقهکی مالی بت، ژ خو نهگهر نهو حهقهکی مهعهوی بت، وهکی کو غهیبهتا وی کریت، و نهو پی نهحسیا بت، هنگی یا دورست نهوه نهو د ناقبهرا خو و خودی دا تویه بکهت، و شهرت نینه نهو بچت بیژتی: من غهیبهتا ته یا کری من نازا که.. چونکی خرابیا فی گوتنی ژ باشییا وی پتره، و نهو دبهته نهگهرا دلرهشییی، و شریعت فرمانی ب وی تشتی ناکهت یی خرابی تیدا ههبت.

پینج: نهری تویه خودانی ل وی مهترهبی دزقرینتهقه یا بهری کرنا گونههی نهو لی یان نه؟ یا دورست نهوه نهقه ل دویش حالی تویهکهری و عهزیمهتا وی رادوهستت، و د ناٹ تویهکهران دا هندهک ههنه ل مهترهبا خو یا بهری نازقرن، و ژ وان ههنه هندهک وهکی بهری لی دئین، و هندهک ههنه ژ بهری گونههی چیتر لی دئین.. خودی مه ژ وان یین دویماهییی حسیب بکهت.

زوهد

قوبناغا دویچ یا مروقی ریشنگ د چوونا خو دا بهر ب خودی قه لی ددانت: زوهده.. یهعنی: نهو مروقی بثیت د (سلووکي) دا ژ (اصلان) بت، دقیت چانتکی خو ژ زادی زوهدی تژی بکته، نهگه نه.. بلال هیقیی نهبت نهو بگههته نارمانجی، قیجا زوهد چیه؟ و چاوا نهو دی ب دهست مروقی کهفت؟
دا بهری خو بدهینی..

زوهد چیه؟

د قورئانی همیچی دا پهیقا (زوهد) جارهکی یا هاتییه گوتن، نهو ژ ل سهر وی مهعناچی یا د زمانی عهدهبان دا ژ قی پهیقی دئیتته وهرگرتن، د سوورته (یوسف) دا نایهتا (۲۰) ای دهمی خودای مهزن بهحسی فروتنا یوسفی دکته ژ لای براباین وی قه، دبیت: ﴿وَشَرَوْهُ بِثَمَنٍ بَخْسٍ دَرَاهِمَ مَعْدُودَةٍ وَكَانُوا فِيهِ مِنَ الزَّاهِدِينَ﴾ یهعنی: وان نهو ب هندهک دهرههمین کیم فروت، و نهو د دهر حقا وی دا ژ زاهدان بوون، یهعنی: هندی هند نهو د چاقین وان دا یی کیم بوو، وان بهایهکی زیده بهرانبهر وی نهخواست، ههما وان دقیا ب چ حالی ههبت بهلایا وی ژ خو قهکهن، لهو ب هندهک دهرههمین کیم رازی بوون. و ژ قی دئیتته زانین کو زوهدا د تشتی دا نهوه: مروث رویی خو ژ وی تشتی وهرگپرت، و وی کیم بینت، و یی ژی بی منته بت، ژ بهر ههبوونا تشتهکی دی یی ب بهاتر بهرانبهر وی.

چوون بهر ب خودای قه

و د پیناسهیا زوهدی دا -وهک زارافهکی شهرعی- گهلهک گوئن ههنه، ههر ئیکی ل دویف دیتن و سهربورا خوئو دایه نیاسین، بهلی دبت ئهو تهعریفا (شیخ الإسلام ابن تیمیه)ی بو دانای ژ ههمی تهعریفان کورتر و تیر مهعنا تر بت، دهمی دبیترت:

(زوهد هیلانا وی تشتیه یی ل ئاخرهتی مفایی نهگهینت، و وهرع هیلانا وی تشتیه یی ترسا زیانا وی ل ئاخرهتی ههبت)).

مهعنا: زوهد ئهو نینه مروث تشتی حلال بهیلت و حهز ژئی نهکته، یان پشت بدهته دنیایی، و بژیته کیفی، یان عهری خو ههمییی د خهلوی و شکهفتان دا بت، ژئی نهئینت، و خوارنپن خوش نهخوت، و ل سهر جهی نهرم نهروینت.. وهکی هندهک هزر دکهن، ئهقه نه ئهو زوهده یا ئیسلامی بهری مه دایی، و نه ئهو ریکه یا پیغهمهبری مه -سلاف لی بن- و صهحابییین وی لی چووین. بهری خو بده وان تشتین حلال ئهوین د دنیایی دا ههین، یین کو ب دهست ته دکهن، ههر جارهکا ته دیت تشتهک ژ وان ل ئاخرهتی چو فایدهی ناگهینته ته، بلا چو زهرری ژئی نهگهینت، خو ژئی بده پاش و دلئی خو نهبهیی، ئهو هنگی تو دی بییه مروقهکی زاهد، بهری خو بدی ئایهتهک چاوا ب مهتهلهکی ئیشارهتی ددهته قی مهسهلا هوبر:

﴿ وَأَضْرِبْ لَهُمْ مَثَلًا الْحَيَاةِ الدُّنْيَا كَمَاءٍ أَنْزَلْنَاهُ مِنَ السَّمَاءِ فَاخْتَلَطَ بِهِ نَبَاتُ الْأَرْضِ فَأَصْبَحَ هَشِيمًا تَذْرُوهُ الرِّيحُ ۗ وَكَانَ اللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ مُّقْتَدِرًا ﴿٤٥﴾ أَلْمَالُ وَالْبَنُونَ زِينَةُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ۗ وَالْبَاقِيَاتُ الصَّالِحَاتُ خَيْرٌ عِندَ رَبِّكَ ثَوَابًا وَخَيْرٌ أَمَلًا ﴿٤٦﴾ ﴾ (الکھف: ٤٥-٤٦) مهتهلا قی دنیایی یا ئهم تیدا دژین، د خه ملا خو یا بهروهخت و د چوونا خو یا ب لهز دا، وهکی ئافهکییه یا خودی ژ عسمانی ئینایه خواری، و شینکاتی پی دهرکهفتی، و کسک بووی،

چوون بهر ب خودای قه

پاشی ههر زوی ئەو شینکاتی هسک بووی و بوویه پیش و بای ئەو ل ههمی لایان به لاف کری.. و خودی ل سهر ههر تشتهکی یی خودان شیان بوو.. مال و عه یال جوانی و ههتزه د قی دنیا یا بهروهخت دا، بهلی ئەو کارین چاک یین کو دمینن، ئەو ل نک خودایی ته چیترن، و ئەو باشترن کو مروث یی پی ب هیقی بت.

ئەو تشتی د گهل ته دمینت و تو مفایی ژئی دبینی، ههتا پشتی تو دمیری ژئی، ئەو چیتره تو دلی خو بهی، و تو یی ژئی ب هیقی بی، بهلی ئەو تشتی ب دویماهی هاتنا ژیا نا د قی دنیا یی دا ب دویماهی دبین، و فایدی وان دهرباسی لایی دی نهبت، ئەگهر چ دورسته تو دلی خو بهی ژئی؛ چونکی د ژیا نا خو دا تو فایدی ژئی دبینی، بهلی ئەگهر ته دلی خو نهبری، و ئەو د چاقین ته دا تشتهکی بی بها بت، ئەو هنگی تو بوویه مروثهکی زاهد.

رهنگین زوهدا:

ئیمامی زاهدان ئەحمه دئ کورئ حهنبهلی، ئەوی سهیدایی وی ئیمامی شافعی شاهدهیی بو دای کو د ههشت علما نا ئەو ئیمامه و ئیک ژ وان زوهده، دبیت:

((زوهده سی رهنگن:

یی ئیک: مروث خو ژ حهرامی بدهته پاش، و ئەقه زوهدا عامیانه.

یی دوپی: مروث خو ژ هلالی زیده بدهته پاش، و ئەقه زوهدا خاصانه.

یی سیپی: مروث خو ژ وی تشتی بدهته پاش یی مروقی ژ خودی موژیل بکهت، و ئەقه زوهدا عارفانه)).

زوهده د چ تشتای دایه؟

ب کورتی دقیت مروّف زوهدی د وی تشتی دا بکهت یی نه‌مینت، و دلّی خوّ ببه‌ته وی تشتی یی دمینت، ما هه‌وه گوهل ل قئی ئایه‌تی نه‌بوویه: ﴿ مَا عِنْدَكُمْ يَنْفَدُ وَمَا عِنْدَ اللَّهِ بَاقٍ ﴾ (النحل: ۹۶) ئەو تشتی ل نک هه‌وه نامینت، و ئەوی ل نک خودی دی مینت.. و کی ژ هه‌وه مروّفه‌کی ب عه‌قل دیتییه تشتی بمینت بده‌ته ب یی نه‌مینت؟

مالی دنیا یی.. شکل و سووره‌ت.. مه‌نصب و جاه.. مروّف و کس و کار.. نه‌فس، ئەقه هنده‌ک ژ وان تشتانه یین ل بهر دلّی مروّقی دشرین، به‌لی ئەو هه‌می دچن و نامینن، ئەگەر تو شیای وان بوّ خوّ بکه‌یه تشتی‌کی وه‌سا یی فایدی وان پشتی مرنی د گهل ته بمینت، وه‌کی کو تو خیران ب مالی خوّ بکه‌ی، هنگی نه ژ زوه‌دییه تو دلّی خوّ نه‌به‌یی، به‌لی هه‌ر جاره‌کا ئەف تشتی هه‌ تو ژ چوونا ل سه‌ر ریکی موژیل کری.. من گوّت: تو موژیل کری، نه به‌ری ته ژ ریکی وه‌رگتیرا.. هنگی زوه‌ده ئەوه تو وان به‌اقتیری، و پشتا خوّ بده‌یی، و هه‌ر ئیک چیتر خوّ و شیانی خوّ دنیا ست!!

بوّ نمونه: د دیرۆکا مه‌ دا هنده‌ک زاهدین مه‌زن هه‌بوون، حوکم که‌فتبوو ده‌ستی، به‌لی مه‌نصبی وان قه‌ت ئەو ژ ریکی گیرۆ نه‌کرن، وه‌کی عومه‌ری کورپی عه‌بدلعه‌زیزی، د گهل هندی ژی قه‌بو بلکرنا وان بوّ وه‌رگرتنا حوکمی ناقی زوه‌دی ژ وان نه‌ستاند، به‌لی هنده‌ک زاهدین دی یین مه‌زن هه‌بوون، د خو‌را نه‌ددیت دی شین مه‌نصبی وه‌رگرن، و خو‌ش ل ریکی ژی چن، له‌و ده‌می مه‌نصب بوّ وان هاتییه‌دان، ئەو ژی ره‌قین، وه‌کی سوفیانی شه‌وری، مه‌عنا: زوه‌ده ئەو نینه تو مه‌نصبی وه‌رنه‌گری، وه‌کی هنده‌ک سه‌رقه سه‌رقه تی دگه‌هن.

مه رته به یین زوهدی:

سی مه رته به و پیکین زوهدی ژی هه نه:

یا ئیک: هه ر تشته کی تو تیدا بکه قییه گومانی کانئ ئه و یی حلاله، یان یی حرامه، خو ژی بده پاش، و پیغه مبه ر - سلاف لی بن - د گوتنه کا خو دا دبیژت: ﴿هه چیی خو ژ تشتی گومان بده ته پاش، ئه و وی دینی خو و نامویسا خو پاراست﴾.

یا دوئی: و ئه قه مه رته به ییه کا بلندتره، نه هیله ده می ته ب تشته کی قه بچت، ئه گهر ئه و تشت نه ئه و بت یی ته نیزیکی خودی دکه ت، یان هاریکاریا ته بکه ت کو تو پی نیزیکی خودی بی، مه عنا: ئه گهر خوشییه کا دنیا یی هه بت بو ته بته هاریکار کو تو پی نیزیکی خودی بی، و خیر بو ته پیئنه بیت، نه ژ زهدییه تو پشتا خو بده یی، و دلئ خو نه به یی.

یا سیی: و ئه قه هیشتا بلندتره، و به لکی هه می کس نه شین بگه هنی، کو تو زوهدی د زوهدی دا بکه ی!

- چاوا؟

- ده می ژ بهر زوهدی تشته کی تو ده یلی، هیلانا وی تشتی و نه هیلانا وی ل نک ته وه که هقن بن، یه عنی: وی تشتی هند قیمه ت ل نک ته نه بت کو تو هیلانا وی تشته کی مه زن بیینی، له و زانایه کی دگوت: ئه گهر که یفا ته ب زیده بوونا مالی ته نه هات، ئه و تو یی زاهدی! یه عنی: بلا تو کاری بو زیده بوونا مالی خو بکه ی، به لی دقیت وی مالی هند ژ بهر خو ب خو هند بهایی خو ل نک ته نه بت کو که یفا ته ب زیده بوونا وی بیت.

تهوه ککول

تهوه ککول و کو مروّف خوّ بهیلته ب هیقییا خودی قه ئیک ژ قویناغین گرنگین ریکا چوونا بهر ب خودی قهیه، و خودای پاک و بلند ب ههمی مهزنییا خوّ قه کهفالهت دایه کو ههچیئی ل سهر قی ریکا ب زهحمهت و درپژ خوّ بهیلته ب هیقییا وی قه ئه تیرا وی ههیه کو وی ژ ههر نهخوشی و تنگاچییه کی بپاریزت، دهمی دبیژت: ﴿ وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ ﴾ (الطلاق: ۳) یه عنی: ههچیئی خوّ بهیلته ب هیقییا خودی قه ئه تیرا وی ههیه. قیجا مهعنا وی چییه مروّف خوّ بهیلته ب هیقییا خودی قه؟ و چند دهرهجهیین قی کاری هه نه؟

تهوه ککول و ههر جهفت دهرهجهیین وی:

ئیمام ئهمه د - خودی ژئی رازی بت - دبیژت: ((تهوه ککول کاری دلپیه)) و مهعنا یا قی گوتنا وی ئهوه ئهوه کاره که ب دلی دئیته کرن، نه ب ئهزمانی و لهشی، و ئهوه نه ژ پشکا وان زانینانه یین مروّف ب دهست خوّ قه دئینت، و هندهک وی ژ پشکا زانینان دهرمیین، و دبیژن: تهوه ککول ئهوه دل بزانت کو خودی تیرا مروّقی ههیه. و هندهک دبیژن: تهوه ککول ئهوه مروّقی چو هلبژارتن نهبن، و ههما خوّ بهیلته ب هیقییا وی تشتی قه یی خودی بوّ حزکری و پی رازی بیت.

و ئهوه ب خوّ تهوه ککول حاله ته کی پیکهاتییه ژ کومه کا تشتان، ههتا ئهوه تشت ههمی ب جه نهئیت تهوه ککول ب راستی و دورستی ل نک خودانی پهیدا نابت، و ئهف تشته ئهون یین ئهم دبیژینی: دهرهجهیین

تهوه ککولی، و ههتا ههر ئیک ژ مه بزانت کانی ئه و ژ وان کهسانه بین تهوه ککولا خو ددهنه سهر خودی یان نه، دقیت ئه و وان دهرهجهیان بزاین، ئه و ژی ئه قه نه:

ئیله: دقیت مرؤف خودایی خو ب دورستی بنیاست، و باوه ریسی ب نا و سالوخته تین وی ژی بینت؛ چونکی ئه وی باوه رییه کا تمام ب خودی و صیفه تین وی نه بت، ئه و ب دورستی خو ناهیتله ب هیقییا وی قه، بو نمونه: ئه و که سین باوه ری ب قه ده را خودی نه بت، و نه زانن کو چو تشت بی خودی د ملکی وی دا چی نابت، ئه و خو ناهیتله ب هیقییا وی قه. و ئه و تین باوه نه که ن کو زانینا خودی ب ههر تشته کی هیه چ یی گر بت چ یی هوبر، ئه و خو ناهیتله ب هیقییا خودی قه، و هوسا.. هندی زانینا مرؤفی ب خودی و سالوخته تین وی یا پتر و تمام تر بت تهوه ککولا وی ل سهر خودی دی یا دورستتر بت.

دو: که هشتنا دلی بو مه قامی ته و حیددی، و مه عنا قی ئه وه دل بیته پاقرن ژ ههر گلیشه کی شرک د گهل خو دینت یان ل پاش خو دهیت، و ئیکا هند ژ دلی چی دکهت کو ئه و پشکه کی ژ په رستی بو ئیکی دی ژ بلی خودی پیشکیش بکهت، و ههر جاره کا دلی هیقی - ئه گهر خو دندکهک ژی بت- ب ئیکی دی ژ بلی خودی هه بت، و ئه قه رهنگه کی په رستنییه، ئه و دل هنگی ب دورستی خو ناهیتله ب هیقییا خودی قه.

سه: ب کارئینانا وان ئه گهران بین خودی دانایان دا مرؤفی بگه هینه مرادی مه عنا وی ئه و نینه مرؤفی خو نه هیلییه ب هیقییا خودی قه، هندهک کهس هه نه ژ نه زانین هزر دکهن کو ده می ئه م دبیرین: خو بهیلنه ب هیقییا خودی قه مه عنا وی ئه وه: هه ما رویننه خواری و بلا چو لقیین و بزاف ژ هه وه چی نه بن؛ چونکی تشتی خودی بو هه وه هه ز کربت دی گه هته هه وه ئه گهر خو هوبن د کونجا خانی ژی قه بن.. و ئه ف گوئنا هندهک

چوون بهر ب خودی قه

ب سهرقه‌ییا وی یا بهرعه‌قل دئینه خاپاندن، چو راستی و دورستی بو نینه؛ چونکی پشکهک ژ قه‌ده‌را خودی ئه‌وا ل بهر مه قه‌شارتی ئه‌وه: ههر تشته‌کی خودی حهز کربت چی بیت، وی ئه‌و ب په‌یدا‌بو‌نا ئه‌گه‌ره‌کی قه‌ گری‌دا‌یه، و فه‌رمان ژی دایه‌ کو ئه‌و ئه‌گه‌ر بیته ب جه‌ئینان. به‌لی ل فئیری تشته‌کی هه‌ی دقئیت ئه‌م ژ بیر نه‌که‌ین، ئه‌و ژی ئه‌قه‌یه: نه ژ ته‌وه‌ککولتییه مرؤف ب هه‌می قه‌ خو به‌یلته ب هیقییا وان ئه‌گه‌ران قه، و هزر بکه‌ت هه‌ما ب کارئینانا ئه‌گه‌ران ب تنییه تشتی ب جه‌ دئینت، له‌و چی گا‌فا وی ئه‌گه‌ر ب کارئینان ئه‌و وه هزر بکه‌ت کو لازم ئه‌و تشت ب جه‌ بیت، نه‌خیر.. ئه‌و خودایی ژ بهر حکمه‌ته‌کی تشته‌ک کرییه ئه‌گه‌ر بو په‌یدا‌بو‌نا تشته‌کی دی، دشیت -ئه‌گه‌ر بقئیت- وی ئه‌گه‌ری پراکه‌ت و ئه‌گه‌ره‌کا دی بدانت، و ژ بهر قی مه‌سه‌له‌یا هویر دوعا‌کرن هاته دانان، ئه‌گه‌ر نه.. چو مه‌عنا بو دوعا‌کرنی نه‌دما.

چار: هزرا باش ژ خودی، و کو ئه‌و بو مرؤقی دلؤفانتره ژ ده‌یابان، ژ بهر قی چه‌ندی هنده‌ک زانا دبیتژن: ته‌وه‌کول ئه‌وه مرؤف هزره‌کا باش ژ خودی بکه‌ت، و ههر ده‌مه‌کا ته هزره‌کا باش ژ خودی کر، و ته باوه‌ری هه‌بوو کو وی تشتی خراب بو ته نه‌قئیت، تو دی خو هیلپییه ب هیقییا وی قه.

پنج: کو مرؤف خو ب ده‌ست ته‌قدیر و ته‌دبیرا خودی قه به‌رده‌ت، و ههر ته‌دبیره‌کا دی یا هه‌بت لاده‌ت، و بی ژی بی هیقی بت، ئه‌فه د وان تشتان دا یین خودی د گهل مرؤقی دکه‌ت، نه کو یین ئه‌و فه‌رمانی پی ل مرؤقی دکه‌ت، و د سهر هندی ژی را مرؤف هه‌می کارین خو هلیپسیره‌ته خودی و به‌یلته ب هیقییا وی قه، و بزانت ته‌دبیرا خودی بو وی چیترو و باشته‌ ژ ته‌دبیرا وی ب خو بو خو، و خودی ل سهر ئه‌زمانی خودان باوه‌ری مالباتا فیرعه‌ونی دبیتژت: ﴿ وَأَفْوُضْ أَمْرِي إِلَى اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ ﴾ (غافر: ٤٤) یه‌عنی: ئه‌ز دی کارئ خو هیلمه ب هیقییا خودی قه، هندی خودییه یی بینهر بووییه ب به‌نیین خو.

تهوهککول د ناقبهرا زانين و حالې دا:

ټيک ژ وان وههم و خه يالين بو هندهک کهسان چي دبت، د بابه تي تهوهککول و گهلهک بابه تين دي ژي دا،
تهوه تهو جودايي نائيخنه ناقبهرا (زانينا تشتي) و (حالې) وي، يه عني: دهمي تهو زانيني ب تشتهکي ل نک
خو پهيدا دکهن، هزر دکهن تهو تشت يي ل نک وان ههي، کهسهکي تو دي بيني يا ژ وي ځه تهوه دهمي تهو دزانت
تهوهککول چييه و راستيا وي چييه و دهرهجه و مهرته به بين وي چهن دن، نهغه تهو بو ټيک ژ وان که سين دورسته
نم بيژيني: (موتوه ووه کل)، و تهو ب خو وهسا نينه.. ل بهر خو کرنا کراسي تهوهککولي تشتهکي جودايه ژ نياسينا
وي، وهکي ځياني، چهند کهس هه نه ځياني دنياسن و دزانن تهو ب چ دټيت و ب چ دچت، ب چ زنده دبت و
ب چ کيم دبت، بهلي وان چ پشک و بار ژ ځياني نين، و چويي ژ حالې عاشقي نه ځيندار نزانن؟!
خودي راستيا گوتهي د گهل دورستيا کرباري ب رزقي مه بکهت.

پهيوهنديا تهوهککولې ب رازيوونې ځه:

(شيخ الإسلام ابن تيميه) ديژت: ((کار د ناف دو تشتان دا يي پيچايه، تهوهککول ل پيشيبي، و
رازيوون ل پاشيبي))، يه عني: هر کارهکي ل سهر مروځي هاتبته نفيسين دټيت بهري تهو بيت مروځ د راستا
وي دا خو بهيلته ب هيڅيا خودي ځه، و پشتي تهو دټيت و دبتنه واقع دټيت مروځ يي رازي بت، لهو دټيته
گوتهن: رازيوون فيقيبي دارا تهوهککولييه..

ځيچا رازيوون چييه؟

رازیوون

هندهک بسپورتین زانا ب چوونا ل ریکئی دبیزن: رازیوون ئیک ژ (مهقاماتین ریکئی)یه، یهعنی: ئهو ئیک ژ وان قویناغانه بین ریتنگ لی ددانت، و ئهو ب خووهستاندنی دسیت بگهتی. و هندهکین دی دبیزن: نهخیر، ئهو ئیک ژ (ئهحوالین ریکئی)یه، یهعنی: ئهو دانا خودییه، دهمی ریتنگ دکهفته ریکئی، خودی وی رازیوون ددهته وی یی وی بقیته بیی کو وی دهستهک د خوگهاندا وی دا ههبت. و هندهک دبیزن: ل دهسپیکئی ئهو ژ (مهقاماتانه) دقیت ریتنگ کاری بو ب دهستهئینانا وی بکهت، پاشی دووماهییی ئهو دبهته ژ (ئهحوالان).

رازیوون و تاما باوهری:

ژ بهر کو دین ههمی ل دۆر (رازیوون) دزقرت، پیغهمبهر -سلاف لی بن- د گوتنهکا خو دا دبیزت: ﴿ذَاقْ طَعْمَ الْإِيمَانِ مَنْ رَضِيَ بِاللَّهِ رَبًّا وَبِالْإِسْلَامِ دِينًا وَبِمُحَمَّدٍ رَسُولًا﴾ (موسلم قه دگوهیزت) یهعنی: ههچییی ب ئهلالهی رازی بت خودا، و ب ئیسلامی دین، و ب موحهممهدی پیغهمبهر، ئهو وی تاما باوهری سهحکر.

و رازیوون، ئهگهر ئهو بت مروث بهس ب دهقی بیژت: ئهزی رازیمه ب فلان تشتی، ئهو دئ کارهکی گهلهکی ب ساناهی بت، بهلی ئهگهر مروث ب کریار بکهفته ئمتیحانا رازیوون کیم کس ههنه ب سهرکهفتن ژئ دهرباس بین؛ چونکی رازیوون راستییهک بو ههیه دقیت د واقعی دا ئهو ب جه بیت، قیجا راستییا رازیوون چییه؟

راستییا رازیوونا:

رازیوونا ب خوداینییا (ئه‌لاهی) ئه‌وه مرۆڤ یی ب (روبووییهت و ئولووهییه‌تا) وی رازی بت، رازیوونا ب رابووییه‌تا وی ئه‌وه مرۆڤ وی ب سالۆخه‌تین خودانییی هه‌مییان بنیاست، و وان بده‌ته وی ب تنی، وه‌کی کو یی رازی بت ب ته‌دبیر و ته‌قدیرا خودی بو وی څیای، له‌و خو ب هیلته ب هیڅییا وی ب تنی څه، و داخوازا هاریکارییی ژ وی ب تنی بکه‌ت، و خو هله‌سپیره وی ب تنی. و رازیوونا ب ئولووهییه‌تا وی ئه‌وه څیان و گوهدانا وی ده‌می کار و کریاران دا بو وی ب تنی بت، ب وی شه‌رتی ئه‌و د وی څیان و گوهدانی دا یی دلپیش و موخلص بت.

و رازیوونا ب ئیسلامی ئه‌وه ئه‌و حوکمی ئیسلامی ده‌ر ئه‌مر و نه‌هییه‌کا هه‌بت دا ب جه‌ بینت، بیی هه‌ست ب دلته‌نگییه‌کی یان دودلییه‌کی بکه‌ت، ئه‌گه‌ر خو ئه‌و حوکم دژی هه‌وایی نه‌فسا وی بت، یان د گه‌ل گوتنا سه‌رۆک و ده‌سته‌ک و کۆما وی نه‌گونجت ژی.

و رازیوونا ب پیغه‌مبه‌رینییا موحه‌مه‌دی -سلاڤ لی بن- ئه‌وه ئه‌و خو ب ده‌ست وی څه به‌رده‌ت، و دوپچوونا رپکا وی بکه‌ت، و باوه‌رییی ب هه‌ر تشته‌کی وی گوتی بینت، و ژ بلی شریعه‌تی ئه‌و پی هاتی حوکمی خو نه‌به‌ته به‌ر چو شریعه‌ت و قانونین دی.

و ئه‌گه‌ر وی ئه‌ڤ چه‌نده کر، گه‌له‌ک که‌س دی هه‌بن خو ژئی دهنه‌ پاش، و وی هیلنه ب تنی.. به‌لی، بلا ته‌ خه‌م پی نه‌بت، کیمییا هه‌ڤالان، و گه‌له‌کییا نه‌یاران بلا ته‌ ژ رپکی سست نه‌که‌ت؛ چونکی گه‌له‌کییا خیشه‌به‌رکان وان ب بها نائیخت، و کیمییا گه‌وه‌ران وان بی قیمه‌ت ناکه‌ت!

پسیارهك و ئالۆزییهك:

و هندهك كهس هه نه خۆ ل بهران بهر ئالۆزییهكی دبینن ده می مروّف به حسی رازیوونی دکهت، ب تاییه تی رازیوونا ب ته دبیر و ته قدیرا خودی، و پسیار دکهن: باشه ئه گهر خودی تشته کی بو مروّقی نه خوش و ل سهر نفسی گران هه ز کر، وه کی مرنا خوشتقییه کی، نساخییه کی، هه ژارییهی.. ئه ری چاوا مروّف پی رازی بیت و بو وی خوش بت؟ ئه قه تشته که دژی تبیعه تی مروّقییه، بیژنه قی صه بر، بلا.. بهس هوبن بیژنی: رازیوون ئه قه تشته کی ب زه حمه ته؛ چونکی رازیوونا ب نه خوشییهی کۆمکرنا دو هه قدرانه.

و هه ر چه نده ئه ف پسیاره به لکی ب سهر سه رقه یا بهرعه قل ژی بت، به لئی ب راستی ئه و دورست نینه؛ چونکی تبیعه تی مروّقی گه له ک جاران وی ژ مروّقی دخوازت کو ئه و ب تشته کی بو وی نه خوش رازی بیت، به لکی هه ز ژی ژی بکهت، و هه ما به سه نمونه یه کا ب تنی بو هه وه بینین:

مروّقی نساخ، ده می دچه نک دختۆری و داخوازا ده رمانه کی بو ده ردی خو ژی دکهت، و دختۆر دبیزتی: ده رمانی ته ئه وه ئه م ده سته کی ته بپرین، ئه گهر نه.. ده رد له شی ته هه مییهی دی قه گرت! هنگی د گه ل کو برینا ده ستهی بو وی گه له کا نه خوشه ژی، به لئی ئه و دی پی رازی بت، و دی هه ز کهت زوی ده ستهی وی ژیفه کهت ژی.. به لئی ل قییری تشته کی دی هه یه دقیت ئه م بیرا خو لی بینینه قه: قی رازیوونا نساخی ب برینا ده ستهی وی مه عنایا وی ئه و نینه دقیت ئه و نه ئیشت، و نه فسا وی ب قی کاری نه خوش نه بت، و ب خه م نه که قت ل سهر برینا ده ستهی وی، نه.. ئه ها ئه قه یه یا دژی تبیعه تی مروّقی، و ئه قه یه یا ناکه فته د بن مه عنایا رازیوونی قه، پیغه مبه ر -سلاف لی بن- ده می نساخ دبوو دئیشا، و ده می خوشتقییه کی وی مربا ب خه م دکهفت و دکره گری.

فیقیی رازیوون:

مهزنترین فیقییی ب رازیوونیی قه دئیت نهوه مروقی ریشنگ ل درژییا چوونا خو یا ل سهر ریکی ههست ب بینفرههی و کهیف و خوشییی دکهت؛ چونکی نهو دزانت ههچیا هاتییه سهری ب قهدهرا خودییه، و نهو تشتیی خودی بو وی هلبژارتی چیتره ژ وی یی نهو بو خو هلبژیرت.. جارهکی گوتنه ئیمامی شهید حوسهینی کورپی عهلی -خودی ژیی رازی بت- نهوو دهر دبیژت: نهز ژ زهنگییی پتر هز ژ فهقیرییی دکهم، و ژ ساخلهمییی پتر هز ژ نساخییی دکهم، ئیمامی گوت: ((خودی رهحمی ب نهوو دهرری ببهت، پا نهز دبیژم: ههچییی خو بهپیلته ب هیقییا هلبژارتنا خودی یا باش قه دئ هز ژ وی تشتی کهت یی خودی بو وی هلبژارتی)).

و جارهکی سی ژ مهزنترین زاهدین ئوممهتی گهشتنه ئیک: سوفیانی شهوری، و وهیییی کورپی وهردی، و یووسفی کورپی نهسباطی، سوفیانی گوت: بهری من هز ژ مرنا ب خافلهتی نهدکر، بهلی نوکه نهز هز دکهم بمرم. یووسفی گوتی: بوچی؟ وی گوت: هندی نهز دترسم فتنه ب سهر من دا بیته. یووسفی گوت: پا من دقیت نهز گهلهک بمینم، شهوری گوتی: بوچی ته مرن نهقیته؟ وی گوت: بهلکی روزهکی نهز ب دورستی تویه بکهه و کارهکی چاک بکهه. پاشی وان گوته وهییی: توج دبیژی؟ وی گوت: نهز تشتهکی ناهلبژیرم، نهز پتر هز ژ وی تشتی دکهم یی خودی هزکری.

هنگی سوفیانی شهوری رابوو ب ناف چاقین وی قه ماچی کر و گوت: نهز ب رهبیی کهعبی کهمه، نهقهیه رووحانییهت!

خوړاستکرن ل سهر رېکې (ئستيقامهت)

د قورئانا پيروز دا خودايي مهزن خوړاستکرن ل سهر رېکې و بهرانبهري وي د نیک نايهتي دا کوم دکهت،
دهمي ديپرت: ﴿فَأَسْتَقِمْ كَمَا أَمَرْتَ وَمَنْ تَابَ مَعَكَ وَلَا تَطْغَوْا إِنَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ﴾ (هود: ۱۱۲) يهعني:
تهي پيغهمبهر تو و نهويين د گهل ته توبهکري وهسا خوړ ل سهر رېکې راست بکهن، وهکي فرمان ل ته هاتييهکرن،
و هويين پي ل وان توخوبيان نه دانن يين خودي بو ههوه دانانين.

ژ قی نايهتي ناشکهر دبت هندي (ئستيقامهته) کو خوړاستکرن ل سهر رېکييه، دژي (طوغيانتي) يه کو
دهرباسکرن توخوبيانه د ههر تشتهکي دا، و خوړاستکرن ل سهر رېکي ژي نیک ژ وان قويناغين رېکييه يين
رېقنگي رېکا چوونا بهر ب خودي قه لي ددانن.

قيجا گرنگيا ئستيقامهتي چييه؟

گرنگيا خوړاستکرن:

سوفياني کوري عبداللهي ديپرت: من گوته پيغهمبهري -سلاف لي بن- گوتهکي د ئيسلامي دا بو من
بيزه نهز پسيارا وي ژ نیکي دي نهکهم، وي گوته: ﴿بيزه: من باوهري ب خودي ئينا، پاشي خوړ راست بکه﴾
(موسلم قه دگوهيزت).

چوون بهر ب خودی قه

مرؤقی ده می کاره کی گرنه هبت، و نارمانجه کا مهزن ل بهر بت، گاڤا ریڤکا خو زانی، و قهست کری، نهو ب مجدی دی لی دده ته ری، و ههر گازییه کا ژ رهخ و رویان قه بیته، بو هندی دا وی ژ چوونی لیقه کهت، یان هتا موژیول کهت، نهو لی نازقرت، و گوھ ناده تی، و دی بهرده و امیی دده ته چونا خو. نه قه ب کورتی مه عنایا وی گوتتییه، یا پیغه مبهری -سلاف لی بن- نیشا صهحابیی خو دای، پیغه مبهری -سلاف لی بن- دقیت هه قال و دویکه فتیین وی هندهک مرؤقین (عه مه لی) و خودان کربار بن، و گلهک خو ب قه ره بالغا گوتن و دان و ستاندنن خرش قه موژیول نه کهن: ﴿قل: آمنت بالله﴾ بیژه: من باوهری ب خودی ئینا. یه عنی: ریڤکا خو بزانه و باش بنیاسه، و قهست بکی، ﴿ثم استقم﴾ پاشی خو راست بکه، یه عنی: ریڤکا خو یا راست بگره، و هه ره، و ته خه ب وی ره وره وی نه بت نهوا هه قالین شهیطانی ل دور و رهخین ته دکهن، چونکی ئیک ژ مهزنتربن نارمانجین وان نهوه نه گهر نهو نهشین ته لیقه کهن ژی ته موژیول بکهن، قیجا هشیار به!

خو راست کرن چاوايه و د چ دايه؟

ههر ئیک ریڤکا خودی گرت و بهر ب وی قه چوو، شهیطان (یان ئیک ژ کادرین حزبا وی!) دی خو هاقیته د ریڤکا وی دا و کاری بو هندی کهت کو ئیک ژ دویان ب وی بده ته کرن: یان (ته فربطی) کو وی ژ چوونی سست بکهت دا لیقه بت، یان ژی (ئی فراطی) کو نهو هند زیده بده ته بهر بهری خو هتا بوهستییت قیجا لیقه بت. و وهکی هوبن دبینن دووماهییا ههر دویان ههر ئیکه. توندییا د کارئینانا دینی دا، و توندییا د خودویرکنا ژ دینی دا، ههر دو ژ ریبازا شهیطانینه، و چاره یا درست بو فان ههر دو دهردان ئستیقامه و خو راست کرنا ل سهر ریڤکا خودییه، لهو (شیخ الإسلام ابن تیمیة) دبیزت: ((أعظم الكرامة لزوم الاستقامة)) یه عنی: مهزنتربن قه در خودی دده ته عهبدی خو نهوه نهو بهری وی بده ته ئستیقامه تی.

چوون بهر ب خودای قه

و (شیخ الإسلام الهروی) دهمی بهحسی ئستیقامهتی دکهت، چند تشتهکان دهسینشان دکهت، کو بیی وان ئستیقامهتا د ئنیهت و گوئن و کریاران دا ب جه- نائیت، دهمی دبیتزت: ((الاستقامة على الاجتهاد في الاقتصاد، لا عاديًا رسم العلم، و لا متجاوزًا حد الإخلاص، و لا مخالفًا نهج السنة)) یهعنی: خوړاستکرن دقیت د هندئ دا بت کو:

- مروث ل دویف شیانا خو خو بوهستینت، و سستیپی د کاری دا نهکته.
  - و ئابوری د کاری دا بکته، دا نه بهر ب (ئيفراطی) قه بچت کو تهعداییی ل خو بکته، و نه بهر ب (تفريطی) قه بچت کو کاری خو زهعی بکته.
  - و وی بکته یا زانین بهری وی ددهتی، نه کو ب نهزانین بکفته پرتکی.
  - و د چوونی دا بهری وی ل کناری خودی ب تنی بت، کو ئیخلاص ل نک ههبت.
  - و د ههر حالهکی دا نهو ل دویف سوننهتی بچت، و بی دوبر بت ژ بیدعی.
- ههر کهسی ب فان شهرتان بدهته ری، و نه ب فی لایی قه چهپ بدهت نه ب لایی دی قه نهو وی دورست دا ری، و جزایی وی دی نهو بت نهو دی گههته نارمانجی، وهکی خودی سوز دای:

﴿ إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَمُوا فَلَا خَوْفَ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴾ ﴿١٣﴾ أَوْلَيْتِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ خَالِدِينَ فِيهَا جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٤﴾ (الأحقاف: ١٣-١٤).

صهبر و شوکر

نیقهکا باوهرییی صهبره.. و نیقا دی شوکره:

- چونکی راستییا باوهرییی ئهوه تو بهر ب وی باشییی قه بچی یا خودی بهری ته دایی، و خوژ وی خرابییی بدهیه پاش یا وی گوئییه ته نیژیک نهبه، و هتا تو بشییی قان ههردو ئارمانجان ب جه- بینی ته ههوجهیی ب (صهبری) ههیه، و ئهگه تو شیای وان ب جه- بینی، ئهو دی بهری ته دهته (شوکرئ).

- یان چونکی باوهری ناغهکی کۆمکه ره بۆ: گۆتن و کربار و ئیهتی، و ئهول سهر دو تشتان یا ئاڤاکرییه: کرنا وی کاری طاعهتی خودی تیدا هه، و ئهغه راستییا (شوکرئ)یه، و هیلانا وی کاری بی ئهمرییا خودی تیدا هه، و ئهقی (صهبر) پی دقیت.

قیجا صهبر چیه؟ و شوکر چیه؟

صهبر د بنیات دا پهیقهکا کۆمکه ره بۆ سی مهعنايان: گرتن و دژواری و کۆمکرنی. گرتنا نهفسی و کۆمکرنا وی ل سهریک ب دژواری ژ هریانی، ل دهمی هاتنا هه تشتهکی بۆ وی نهخۆش بت، لهو هندهک زانایان دگۆت: ((صهبر ئهوه ته ئهدهب و تۆرهیهکی باش ههبت دهمی بهلایهک ب سهر ته دا بیت))، و هندهکان دگۆت: ((صهبر ئهوه تو خو نهرازی نهکهی ل سهر قهدهرا خودی)).

چوون بهر ب خودای قه

و شوکر ژى د بنيات دا تشتهکه خۆ ل سهر سى ستوينان دگرت: کو تو ئعتيرافى ب وئ قهنجيى بکهى ئەوا د گهل ته هاتييه کرن، و مه دحین وى بکهى يئ قهنجى د گهل ته کرى، و وئ قهنجيى بۆ خو بکهيه هاريکار بۆ کرنا وى تشتى يئ ئەو قهنجيکار پى ژ ته رازى بت، لهو هندهک زانايان دگوت: ((شوکر ئەوه تو مننهتى بيینی، و حورمهتى پياړيزى، و ب خدمهتى رابى)).

ل سهر قى بناخه يى صهر و شوکر دو تشتين پيکفه گریداينه، چونكى بنياتى کارى ئەوه تو فهرمانا خودى ب جه- بيینی، و خو ژ بئ ئەمریيا وى بدهيه پاش، و کرنا قى چهندي صهر پى دثيت، و ب کرنا وئ شوکر پيک دثيت، و ژ بهر قى پهيوهندييا موکوم خودى ملين وان هردويان د نايه ته کى دا دانه ئيک دهسى گوتى: ﴿إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ﴾ (ابراهيم: ۵).

سەر رهنگين صهر، و رهنگه چيتر و تامتر:

سى رهنگين صهرئ هه نه:

۱- صهر ل سهر طاعهتى خودى: د قى ژيانى دا هتا مروف بشيت گوهداريا فهرمانين خودى بکهت، و ئەمرين وى ب جه- بينت، ئەو دئ تووشى گهلهک نهخوشى و تهنگاقييان بت، و گهلهک ئاستهنگ دئ کهقنه د ريکا وى دا، و چى گاڤا ئەو شيا بيئا خو فرهه بکهت، و ريکا خو بپرت هتا بگههته ئارمانجا خو ئەو ژ وان کهسان ئيته هژمارتن يين صهر ل سهر طاعهتى خودى کرى.

۲- صهر ل سهر خو دوير کرنا ژ بئ ئەمریيا خودى: کو ئەو بشيت بهرهنگارييا وان پالدهران بکهت يين وى ب نک بئ ئەمریيا خودى قه پالدهن، و بهرى وى ددهنه گونههکاريى، و ئەو د قى دنيايى دا گهلهکن، هندهک

چوون بهر ب خودا قه

جاران ئەو ژ وان کەسان پەیدا دبن یێن ل دۆر و پەخپن مرۆقی دژین، و هەندەک جاران ژێ ئەو ژ نەفسا مرۆقی ب خۆ دەردکەشن، و بەلکی ئەقە نەخۆشتر و ب زەحمەتتر بن.

۳- صەبر ل سەر وان موصیبەتان یێن خودی مرۆقی پێ دجەربینت: وەکی ئیش و ئەلەم و مرن و شکەستن و هەژاری و هتد.. ژ پەنگین نەخۆشیان.

و هەردو پەنگین ئیکێ پەپوەندی ب کەدا مرۆقی قە هەیه، و مرۆقی دەستەکی هلبژارتنی تیدا هەیه، بەلکی پەنگی سییی نە ژ کەدا مرۆقییه، و وی چو دەست تیدا نینە، لەو هەردو پەنگین ئیکێ -وەکی زانا دبێژن- چیت و تەماتر ژ پەنگی سییی، وەکی دێ بۆ مە ئاشکەرا بت.

طهبر وهك قویناغەکا ریککا:

مرۆف دەمی د قی دنیا یێ دا قەستا خودی دکەت، و بهر ب وی قە دچت، هەوجەبیا وی ب قان هەر سی پەنگین صەبری هەیه؛ چونکی ئەو هەر سی پەنگین ئاتافی ب سەر وی دا دئین یێن ئەف هەر سی پەنگین صەبری پێ دقین، دەمی تو پیکا خودی یا ئیکانە ژ ناف هزاران ریکین شەیطانی و هەقالبین وی د قی دنیا یێ داب و خۆ هل دبێژی، گەلەک (شوبەه) و (شەهوت) دێ کەقنە پیشیا تە، و ل قان هەمی جەهان تو دێ خۆل بەرانبەر شەری خودی بینی، ئەوی جار دبێژتە تە: ئەف تشتە یێ دورستە بکە.. و جار دبێژتە تە: ئەف تشتە یێ دورست نینە نەکە.. و هنگی تو دێ کەقیبە ژێر پێبەستەکا دژوار ئیکەمین جار ژ لایێ نەفسا تە قە، پاشی ژ لایێ وان کەسان قە یێن نیزیکی تە و ل دەور و بەرین تە دژین، پاشی ژ لایێ شەیطانی و سولطانی قە، قیجا تو دێ چ کە و دێ لایێ راستی هلبێژی یان یێ چەپێ؟

ئهگهر ته لایئ چهپی هلبژارت، ئهو تو ژ ریکا چوونا بهر ب خودی قه لیقه بووی، و هنگی مه ئاخفتن د گهل ته نینه، بهلی ئهگهر ته لایئ راستی هلبژارت، دی ته ههوجهیی ب صهبرهکا زیده ههبت، ههتا تو بشیپی ئاستهنگین ریکی دهرباس بکهی، و ب سهرفهرازی بچییه ری.

ژ بلی قان نهخوشییان یین دئینه ریکا ته ژ بهر هلبژارتنا ته بو چوونا ل سهر ریکا راست، هندهک نهخوشییین دی ژی ههنه، وهکی: ترسی و برسی و ههژارییی و مرنا خوشتقییان.. خودی دی وان ئینته ریکا ته؛ دا صهبرا ته و راستگویییا ته پی بجهربینت، و تشتهکی ئاشکهرایه کو زپری ئهصلی بو خهلکی ئاشکهرا نابت ههتا ب ئاگری نهئیتته جهرباندن! ل قی دهمی نهفسا ته یا خراب، و ئهو خهلکین ل دۆر و رهخین ته دژین دی دودلییی بو ته چی کهن، و بیژنه ته: سهحکی، ته ریکا خودی یا هلبژارتی، و د گهل هندی ژی خودی قان نهخوشییان ددهته ته! هنگی ژی دی ته ههوجهیی ب صهبرهکا زیده ههبت، ههتا تو بشیپی ئاستهنگین ریکی دهرباس بکهی، و ل ریکا خو لیقه نهبی.

و ههر چاوا بت صهبرال سهر (شوبهت و شههوتان) ب زهمهتتره ژ صهبرال سهر (موصیبهتان)، (شیخ الإسلام ابن تیمیه)ی -خودی ژی رازی بت- گهلهک جاران دگوت: صهبرال یوسفی ل سهر نهگوهدانا ژنا عهزیزی د وی تشتی دا یی وی ژی دخواست، تمامتر بوو ژ صهبرال وی ل سهر هاقتیننا براین وی بو وی د چالی دا و فرۆتنا وی و دوبرئییخستنا وی ژ بابی وی، چونکی ئهقه هندهک تشت بوون بیی کهدا دهستی وی ب سهر وی دا هاتبوون، بهلی صهبرال وی ل سهر نهگوهدانا ژنا عهزیزی ب رازبوون و هلبژارتنا وی بوو، و ههتا ئهو شیای قی صهبری ب دهست خو قه بینت، وی بهری ههر تشتهکی بهرهنگارییا نهفسا خو و دلچوونین خو کر.

چوون بهر ب خودی شه

هه وهسا وی دگوت: صهبرال سهه کرنا طاعهتی تمامتر و چیتره ژ صهبرال سهه نه کرنا ههرامی؛ چونکی مهصلحهتا کرنا طاعهتی ل نک خودی خوشنقیتره ژ مهصلحهتا نه کرنا ههرامی، و خرابییا نه کرنا طاعهتی ل نک وی کریتتر و نهخوشره ژ کرنا ههرامی..

و مهعنا قی گوتنا وی یا دووماهییی نهوه: دهمی تو بهر ب خودی شه دچی، و تو کهفتییه بهرانبهه ئیک ژ دو تشتان: یان دقیت تو ئیک ژ وان واجباتان نهکهی یین خودی گوتییه ته بکه، یان ژی ئیک ژ وان ههرامییا بکهی یین خودی گوتییه ته نهکه.. گونههان چ ژ وان ههردویان مهزنتره؟ بهرسف: گونهها نه کرنا واجبهکی.

مههتهبهیین طهبرای:

هتا ریشنگی ریکا خودی ب دورستی بگههته صهبری، دقیت نهو ب سهه سی دهرهجهیان بکهفت، نهو دهرهجهیین دبیرتی: مههتهبهیین صهبری، نهو ژی نهقهنه:

یا ئیکای: صهبرال خودی:

و نهقه نهوه مرؤف بزانت و باوههه ههبت کو صهبرال وی ب خودییه نه ب وی ب خویه، یهعنی: نهگهه خودی صهبری نهدهته وی نهو نهشیت صهبری بکهت، لهو د ههه نهخوشییهکا ههبت دا دقیت نهو دوعایی بو خو ژ خودی بکهت کو خودی صهبری بدهتی، خودی د ئایهتهکی دا دبیرت: ﴿وَأَصْبِرْ وَمَا صَبْرُكَ إِلَّا بِاللَّهِ﴾ (النحل: ۱۲۷) یهعنی: تو بیهنا خو ل سهه وی نهخوشییهه فرهه بکه یا د ریکا خودی دا دگههته ته، و بیهنفرههییا ته ب تنی ب خودییه.

يا دويي: صهبرا بو خودی:

یه‌عنی: ده‌می‌ئو صهبری دکیشن و بیهنا خو ل سهر نه‌خوشییان فرهه دکهت، دقیت پالده‌ری وی بو قی چهندي قیانا خودی بت، و مه‌خسه‌دا وی پی کناری خودی بت، دا ئو پی نیزیکی وی بت، نه کو ژ بهر هندی بت دا هیتزا نه‌فسا خو بهرچاڤ بکهت، یان دا خه‌لک مه‌دحین وی بکهن، و بیژن: ئو نه مروقه‌کی لاوازه.

يا سيي: صهبرا د گه‌ل خودی:

و ئه‌قه مه‌رته‌به‌یا بلندتر و ب زه‌حمه‌تتره، و مه‌عنا وی ئه‌وه ئو هند بیهنا خو فرهه بکهت هه‌تا بشیت فه‌رمانا خودی د ههر تشته‌کی دا ب جه‌ بینت، ب په‌نگه‌کی وه‌سا کو کهس وی ل وی جهی نه‌بینت یی خودی نه‌قیت وی لی بینت، یان خو ژ وی جهی بده‌ته پاش یی خودی دقیت وی لی بینت. و ئه‌وی ب قی په‌نگی بت ئو نه‌فسا خو ل سهر مرادا خودی وه‌قف دکهت، و ئه‌قه صهبرا مروقین راستگوویه، شیخ جونهدی به‌غدادی دیژت: ((چوونا ژ دنیا‌یی بهر ب ئاخه‌تی قه یا خو‌ش و ب ساناهیه ل بهر خودان باوه‌ری، و پشتدانا وی بو خه‌لکی د ریکا خودی دا کاره‌کی دژواره، و چوونا ژ نه‌فسی بهر ب خودی قه کاره‌کی ب زه‌حمه‌ت و دژواره، و صهبرا د گه‌ل خودی ب زه‌حمه‌تتره)).

بهره‌ دارا صهبره‌ یی شرینه:

ئهم هه‌می دزانین کو صهبر داره‌کا گه‌له‌کا ته‌عله، و تاما وی د ده‌قی دا زیده یا نه‌خوشه، به‌لی تشتی دقیت ئم ژ بیر نه‌که‌ین ئه‌قه‌یه کو وی دارا هندا ته‌عل به‌ره‌می گه‌له‌کی شرین پیقه دئیت، گه‌له‌ک جارن دی تشته‌کی که‌یه د ده‌قی خو دا تامه‌کا نه‌خوش ژئ دئیت، پشتی ده‌مه‌کی دی هند بینی تاما وی خو‌ش بو!

چوون بهر ب خودا قه

مهلايی جزیری بهحسی بهری دارا صهبری بو مه دکهت، و دبیت:

صهبری بهری شیرینه، وه ئوستادی خهبر دا

لهو دل مه ب تهحلی و غهمان خورره و شا گرت

ئهگهر ته بقیته ئهو تهعلییا ژ خهم و دهردان دگههته دهقی ته، پشتی دهمهکی نیزیکی تامهکا شرین بدهته دلی ته، هندهک صهبری ب کاربینه، بهلی ژ بیر نهکه هتا ئهو شرینییی بدهته دلی ته دقین سی تشت ل نک ته ههین:

ئیک: دقیت تو بیرا خوّل وی جزای مهزن بینیه قه یی کو سهرا صهبرا ته دئ گههته ته، و دنیا یی یا ب مه دایه زانین کو ههر کهسهکی بیرا خوّل خوشییا دووماهییی ئینایه قه تهحه ممو لا نهخوشییا بهراهییی یا کری.

دو: دقیت تو هیقییهکا مهزن د دلی خو دا بچینی کو ئهف نهخوشی و تهنگافی تشتهکی بهروهخته، و پشتی دهمهکی نیزیکی دئ خوشی و بهرفرههی ئیت.

سه: هتا نهخوشییا نوکه هزارا ته د دهرهقا خودی دا خراب نهکته، و ته ژ رهحما وی بی هیقی نهکته، بیرا خوّل وان ههمی نعمهتان بینه قه بین خودی بهری و نوکه ژی د گهل ته کرین، ئهو نعمهتین ژ بهر گهلهکییا وان تو نهشیی بهرهمیری..

دبیتن: جارهکی تبلا ژنهکا خودیناسهکی ژئقه بوو، ئینا وی کره کهنی، هندهک ژئی عهجبگرتهی بوون و گوتنی: تبلا ته چوو و تو یا دکهیه هندی؟! وی گوته: شرینییا وی خیری یا ژئی دگههته من، تاما تهعلییا وی

نههیلال بیرا من. و نهغه ئیشارهتهکه ژ وئ بۆ مهقامی وی موتهلایی یئ صهبری ل سهر نهخوشیئی دکیشته، و تاما شرنییا شوکری ژئ سهح دکهت.

شوکر و ههر پینج پیکین وئ:

شوکری پینج پیک و قاعیده بۆ ههنه ئهو خۆل سهردگرت:

یا ئیکه: ئهوی ب کاری شوکری رادبت خو بندهستی وی بکهت یئ قهنجی لی کری.

یا دوئه: ههز ژئ بکهت و قیانا وی د دلی خو دا هلگرت.

یا سیئه: ئعترافی ب قهنجی و نعمهتا وی بکهت.

یا چاره: مهدهین وی سهرا قهنجیین وی بکهت.

یا پینجه: ئهو وان قهنجییا د وئ ریککی دا ب کار نهئینت یا خودانی قهنجییا پئ خوش نهبت.

تشته طهبره و شوکره نههیلته:

مهزنتربن تشتی صهبری ل نک خودانی نههیلته ئهوه: ئهو خۆل بهر نعمهتی و موصیبهتی نهگرت، دهمی نعمهتهک دگههتی ئهو بهطران بیت و دهستی خو ژ دانی بگرت، و دهمی موصیبهتهک ب سهر دا دئیت ئهو بکهفت و خۆل سهر قهدهری نهرازی بکهت.

چوون بهر ب خودای قه

و مهزترین تشتی شوکری ل نک خودانی نههیلت نهوه: نهو وی نعمهتی یا خودی د گهل کری بکتهه ریک دا کو بی نهمرییا خودی پ بکته، و یا ژ وی ژی کریتتر نهو ئعتیرافی نهکته کو نهو نعمته قهنجییهکه خودی د گهل وی کری، و هزر بکته هندی نهو بی ژ ههژییه لهو نهف نعمتهه یا د گهل هاتییهکرن.

و ل دووماهییه گوهی خو بدی خودایی ته چند بی هیژایه کو تو شوکرا وی بکهی:

د نهههکی دا خودایی مهزن دییژت:

((نهوین من ل بیرا خو دئینه قه و زکری من دکهن نهو بین ل دیوانا من، و نهوین شوکرا من دکهن، نهز دی ل وان زیده کم، و نهوین گوهدارییا من دکهن نهز دی قهدری وان گرم، و نهوین بی نهمرییا من دکهن نهز وان ژ رهحما خو بی هیقی ناکهم، نهگهر وان تویهکر نهز خوشتییی وانم، و نهگهر وان تویه نهکر نهز دختوری وانم، نهز وان ب موصییهتان موبتهلا دکهم، دا وان ژ کیماسییا پاقژ بکهم)).

ههژاری

دهمی تول سهر ریکتی دچی.. و ته نارمانج نهو بت ب سلامهتی ریکا خو دهرباس بکهی، و بگههییه وی جهمی یی هیقییا ته یا مهزن لی ب جه- دئیت، کو دیتنا خوشتقییه ب چاڭ، بلا د گهل ههر پیگاقهکا تو دهاقیزی ل بیرا ته بت کو تو فهقیری بهر دهستی ویی، و نهگهر نهو دهستی ته نهگرت و ته ب نک خو قه نهبت و ل سهر سفرا کهره ما خو ناماده نهکته، ل بیابانا فی دنیا یا گهرم ژ فهقیری تیین و برس دی ته وهرگپن..

﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ أَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ﴾ (فاطر: ۱۵) یهعنی: گهلی مروقان هوین د ههمی تشتان دا ههوجهی خودینه، و خودی یی بی منهته ژ ههوه و نهو یی هیژای مهدحانه.

و دهمی خودیناس دبیزین: فهقیری ئیک ژ قویناغین ریکا چوونا بهر ب خودی قهیه، بلا کس وه هزر نهکته نهو دبیزن: سالکی فی ریکتی دقیت یی دهستقلا بت ژ مالی دنیا یی، و وی چو نهبت، نه.. ﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ أَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ إِلَى اللَّهِ﴾ مهعنا وی نهو نینه: کهمی ژ ههوه چو ژ مالی دنیا یی نینه، نه.. ل نک خودیناس و ریفنگین ریکا وی ههژاری نهوه مروف عهبدینییا خو بو خودی بنهجه- و بهرچاڭ بکته، و باش بزانت کو نهو چاقهیلینهکا ب تنی ژی ژ وی بی منهت نابت، و ما فهقیری ژ فی زیدهتر چییه؟ کو ته باوهری ههبت کو ته بیی وی تشتهک نینه، و تو بیی وی تشتهکی نائینی، نه بهس هنده.. بهلکی تو بیی وی تشتهک نینی، و نهگهر نهو نهبا، نهو ههبوونا ته ههی ژی ته نهدبوو.

داسٲیا هہزاریا ل نک شارهزایین ریکا:

پسیار ژ خودیناسهکئی شارهزا ب ریکئی هاتهکرن: کهنکی فقیر ههژی ناقئی فقیرییی دبت؟ وی گوت: نهگهر تشتهک ژ وی یی وی نهبت. گوتن: چاوا نهو چئ دبت؟ وی گوت: نهگهر نهو یی وی بت نهو یی وی نابت، و نهگهر نهو یی نهبوو نهو یی ویه! زانایئ مهزن بن قهیم دبیژت: نهفه باشترین گوتنه دهربرین پی ژ فقیرییی هاتییهکرن.. و بهلکی هندهک ژ ههوه بیژن: نهفه چ گوتنا ئالوزه وی خودیناسی گوتی؟ دا نهف گوتنا وی ل بهر ههوه زهلال بیت، دقیت نهو وی ژ نهزمانئ وان بو نهزمانئ مه وهرگیپین؛ چونکی وان، و مهخسهدا من ب وان عارف و خودیناسن، گلهک ههز ژ درپژکرنا ئاخفتنان نهدکر. وی دقیت بیژته مه: دهمی رپئنگ قهستا خودئ دکهت، دقیت ل قوبناغا فقیرییی بدانت، و هنگی نهو دئ ل وی قوبناغئ دانت نهگهر تشتهک ژ ههوايي نهفسئ یان پشک و بارین وی ل نک وی نهمینت، و نهو ژئ دهستقلا بیت، و گاڤا پسیار ژئ هاتییهکرن: نهو چاوا چئ دبت؟ وی گوت: نهگهر تشتهک ژ ههوايي نهفسا وی بو وی ما، مهعنا نهو بو خودئ یی صافی نینه، و نهگهر تشتهک ژ ههوايي نهفسا وی بو وی نهبوو، مهعنا نهو صافی بو خودییه.

ل سهر قئ بناخهیی نهو فقیری یا نهو بهحس ژئ دکهین، ههقدژ نینه د گهل هندئ کو هندهک مالی دنیايي یان ههتا گلهک د دهستی مروقی دا بت، نهو فقیری تشتهکئ (ذاتییه) ژ ناخوییا مروقی دزیت، نه کو تشتهکئ (عهرضییه) ب ریکا نهبوونا مالی دگهته مروقی، نهو فقیری نهوه تو د ههمی حالهتان دا ههست بکهی کو ته ههوجهیی ب خودئ ههیه، و تو ژ وی یی بی منهت نینی، یهعنی: ته باوهری ههبت کو فقیری بهردهوام سالوخهتهکئ ذاتئ تهیه، کانئ چاوا بهردهوام دهوله‌مهندی وهصفهکئ خودئ یی ذاتییه. وهکی (شیخ الإسلام ابن تیمیه) د مالکهکا شعری دا دبیژت:

و الفقر لي وصف ذات لازم أبدا كما الغنى أبدا وصف له ذاتي

ئەگەر تە ئەقە زانی تو دئ زانی کو ئەو فەقیرییا ئەم ل فیری بهحس ژئ دکەین دەولەمەندی ب خوڤه، چونکی دەمی تو فەقیرییا خو ل بهر دەستی خودئ رادگههینی، ئەو تو یئ دەولەمەندییا خو ب وی رادگههینی، و ئەقەیه دەمی مرۆقەکی خودیناسەکی فەقیر دیتی، گۆت: فەقیری و رەزیلی؟! وی گۆت: نه، بهلکی فەقیری و سەرفەرازی!

دەستییا فەقیرییا:

ئەو فەقیرییا خودیناس شیرەتی پی ل هەقالین خو دکەن ژ هندی دەست پی دکەت کو ئەو نەفسا خو ژ بهر خو بکەن، و وی تەسلیمی خودانی وی یئ ژ راستی بکەن، لەو تو دینی ئیک ژ وان چو جارن ژ بهر نەفسا خو یان بو نەفسا خو هەقراکی نەدکر، و ئەقە سەرورەئ خودیناسان پیغەمبەرئ خودئ -سلاف لی بن- وەکی صەحابییین وی بهحسئ وی دکەن، چو جارن کەربین وی بو نەفسا وی قەنەدبون. ئەگەر کەربین وی قەبان، یان عیجز بیا، ئەو بو خودئ ب تنئ بوو. و بونداری کورئ حوسهینی دگۆت: هەقراکی بو نەفسا خو نەکە، ئەو نه یا تەیه، وی بو خودانی وی بهیلە وی چ دقیت بلا وه لی بکەت.

راکرنا سا ئاستهنگان:

دنیا، ئەوا دقیت مرۆق خو ژئ بی منەت بکەت، دا فەقیرییا وی بو خودئ ب تنئ بت، د زارائئ خودیناسان دا هەر تشتەکه ژ بلی خودئ، لەوا ئەو دبیشن: فەقیرییا مرۆقی بو خودئ هندی دخوازت مرۆق دەستی

چوون بهر ب خودا قه

خۆل بهر دنیایی قه نه گرت. و ئەو ب خۆ دنیا - ب وئ مهعنا یا مه نوکه گوئی - ب سئ تشتان قه ژ مروؤقی دئیته گریدان: دلی، و ئەزمانی، و دهستی. و ههچیئی بقییت دنیا وی ب نک خۆ قه نه کیشیت، دقیت ئەو قان ههر سئ ئەندامان د دهر ههقا دنیایی دا ژ کار بیخت، و بهلکی هوبن بیژن: چاوا؟

بو بهرسف دئ بیژین:

دهستی خۆ ژئ بکیشه، و مهخسهدا مه ئەو نینه تو دهستی خۆ ژ وئ بهردهی، نه.. مهخسهدا مه ئەوه وئ نهگه، ئەگه هندهک ژئ کهفته دهستی ته بهخیلییی پی نهکه، و ئەگه هندهک ژئ نهگههشته ته دهستدریژی نهکه دا بگههینییه خۆ.

و دلی ته ژئ بلا ئیخسیری قیانا وئ نهبت، و عشقا وئ بلا ئیکا هند ژ دلی ته چئ نهکهت کو ئەو جهئ خودی د وی دلی دا بگرت، و مهعنا قئ ژئ ئەو نینه تو عهمرئ خۆ ههمییی ب هندی قه بیژینی کو قیانا وئ پالدهی و بکهیه نهقیان، ئەقه کارهکه ب کهسئ قه نائیت، بهلکی یا دورست ئەوه ته هند ئەو بقییت هندی کو قیانا وئ دلی ته بندهستی خۆ نهکهت، و ژ چوونا ل سهر رپکی سست نهکهت.

و ئەزمانئ ته بلا وهفکرییی مهدهحین وئ نهبت، چونکی ئەگه ته دیت ئیک گهلهک یئ مهدهحین ئیکی دکهت و ههر بهحسئ وی دکهت، تو دئ زانی کو ئەو ههز ژ وی دکهت.

خوگرتن ب وهریسی موکم فه

موکمترین وهریس وهریسی خودییه، خودی د قورئانی دا دبیزت: ﴿وَأَعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا﴾ (آل عمران: ۱۰۳) و ل جههکی دی دبیزت: ﴿وَأَعْتَصِمُوا بِاللَّهِ هُوَ مَوْلَاكُمْ فَنِعْمَ الْمَوْلَىٰ وَنِعْمَ النَّصِيرُ﴾ (الحج: ۷۸)، و خوینقهگرتن نهوا قورئان پهیفا (اعتیصامی) بو ب کاردئینت و فهرمانی پی ل مه دکهت، هندئی دگهینت کو مه ههوجهیی ب تشتهکی وهسا ههیه مه بپاریزت و وی تشتی ژ مه بدهته پاش یی نه م ژئی دترسین.. و ئاشکهرایه کو ههر کهسهکی ل ریکهکی بدهته ری دقیت ههر ژ سهری نهو هزرا هندئی بکهت وی تشتهک ههبت خو پینقه بگرت، دا خو پی بپاریزت؛ چونکی چو ریکین بی ترس نینن، و ریکا چوونا بهر ب خودی ژئی فه وهکی ههر ریکهکی یا ترییه ژ وان تشتین رینفنگ ژئی دترست، قیجا چاوا نهو دی شیت خو پاریزت ژ وان تشتان؟ دقیت وی پهنایهکی ب هیز ههبت ل دهمی تنگاییی خو پینقه بگرت، و ریبهرهکی شارهزا یی وی ژ ههر جههکی ترس لی ههبت بدهته پاش. یهعنی: دقیت وی دو تشت ههبن:

- نهو ریبهری وی ژ سهرداچوونی دپاریزت، و نههیلت نهو ریکا خو خهلهت بکهت.

- و نهو پهنایی هند هیزی ددهتی کو نهو یی ب سلامت بت ژ ریکر و ئاستهنگان.

و نهف ههردویه ب هندئی دی ب دهست وی کهفن نهگهر وی خو ب وهریسی خودی یی موکم فه گرت، قیجا وهریسی خودی یی موکم چیبیه؟

عبداللاهی کورئ عه‌بباسی دبیترت: ((وه‌ریسی خودی دینی ویه))، و عه‌بدللاهی کورئ مه‌سعوودی دبیترت: ((وه‌ریسی خودی کوما موسلمانانه))، و عه‌طائی کورئ نه‌بوو ره‌باحی دبیترت: ((وه‌ریسی خودی په‌یمانا ویه)) و موقاتل دبیترت: ((وه‌ریسی خودی نه‌مر و طاعه‌تی ویه))، و وه‌کی نه‌م دبیین نه‌ف گوتنن وان هه‌می نیزیکی ئیکن. و خوئیقه‌گرتنا ب خودی و وه‌ریسی وی قه نه‌وه مرؤف خو به‌یلته ب هیقییا وی قه و باوهر بکته کو نه‌وه بی مرؤفی دپاریرت، و هه‌رده‌م دوعا و داخوای ژ وی بکته کو نه‌و خرابییا وی تشتی ژ مرؤفی بده‌ته پاش بی مرؤف ژئ دترست.

فیقییه خوگرتنا ب خودی و وه‌ریسی و قه:

بوری د گهل مه کو قورئان دو جاران فه‌رمانی ب ئعتیصامی ل مه دکته، جاره‌کی دبیترت: ﴿وَأَعْتَصِمُوا بِاللَّهِ﴾ یه‌عنی: خو ب خودی قه بگرن، و جاره‌کا دی دبیترت: ﴿وَأَعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ﴾ یه‌عنی: خو ب وه‌ریسی خودی قه بگرن، و خوگرتنا ب خودی قه ب کورتی نه‌وه مرؤفی ب دلی باوهری و قه‌ناعه‌ت هه‌بت کو ب تنی خودیه دسیت وی بپاریرت و نه‌هیلت چو نه‌خوشی و ترس بگه‌هنی، له‌و هه‌وار و دوعایین وی ژ خودی ب تنی بن، و هیقی و ترسا وی ژ خودی ب تنی بن. و خوگرتنا ب وه‌ریسی خودی قه مه‌عنا وی نه‌وه مرؤف طاعه‌تی وی بکته: نه‌مرین وی ب جم- بینت، و خو ژ نه‌هیپین وی بده‌ته پاش، و ده‌می نه‌و قی چهندی دکته دقیت نه‌و ژ بهر هندی بکته چونکی خودی فه‌رمانا پی کری، نه چونکی نه‌ف تشته عه‌ده‌ته یان نه‌و چیتر و ب مفاتره بو وی. و خوگرتنا ب خودی قه هیز و پاراستنی دده‌ته مرؤفی، و خوگرتنا ب وه‌ریسی وی قه هیدایه‌ت و رینیشانی دده‌ته وی، و هه‌ردو پیکفه ئیکا هند ژ وی چی دکهن کو ده‌می نه‌و بهر ب خودی قه بچت نه‌و ب هیز بکه‌فته ریکی و ژ چه‌پدان و ریبه‌رزه‌بوونی بی پاراستی بت.

مه زکرنا پیروزیان

خودایی مه زن د قورئانی دا دبیرت: ﴿ذَلِكَ وَمَنْ يُعِظْمَ حُرْمَتِ اللَّهِ فَهُوَ خَيْرٌ لَهُ عِنْدَ رَبِّهِ﴾ (الحج: ۳۰) و پشتی هنگی ب دو نایه تان دبیرت: ﴿ذَلِكَ وَمَنْ يُعِظْمَ شَعْبِرَ اللَّهِ فَإِنَّهَا مِنْ تَقْوَى الْقُلُوبِ﴾ (الحج: ۳۲) و ئەف هەردو نایه ته ل سەر هندی کۆم دبن کو ههچیایی (حورومات و شهعائرتین) خودی پپاریزت، ئەو بو وی ل نک خودایی وی باشه، و ئەو ل بهرچاڤ ژێ نیشانا تهقوایا دلییه.

و (حورومات) ئەو تشتن یین لازمه (حورمهتا) خو ل نک مروقی ههبت، و مهخسه د ب (حورمهتی) پیز و ئحتیرام و قه درگرتنه، تشتهک ئەگەر ل نک ته یی (موخته رهم) بت تو دئ وی پاریزی، و بهایهکی بهرچاڤ دهیی، و توقه بویل ناکه ی ئەو زهعی بت، و (شهعائرت) فهرمائین خودینه ژ ئەمر و نههیان، و پالدا نا (حورومات و شهعائرتان) بو خودی د قان هەردو نایه تان دا هندی دگههینن کو ئەو ئەو تشتن یین خودی ب بها ئیخستین و فهرمان پی کری، لهو دهمی مروڤ وان دپاریزت و بهایی ددهتی و کاری پی دکهت، مروڤ ژ بهر خودی و بو خودی وی چهندی دکهت، نه ژ بهر تشتهکی دی، مهعنا: پیز و ئحتیرام و قه در و بها دووماهیایی هەر بو خودی دزڤرت نه کو بو وی تشتی ب خو یی پیز لی دئیتته گرتن.. بو نمونه: قه درگرتنا کهعبی یان بهری رهش، ژ بهر ذاتی کهعبی و بهری نینه، بهلکی ژ بهر وی خودایه یی فهرمان ب قه درگرتنا وان ل مه کری، و ئەف مهعنایه بوویه ئیمامی عومه ر د مهسه لی دا دیتی دهمی گۆتییه بهری رهش: ئەز دزانم تو بهرکی نه چو مفایی دگههینی و نه چو زیانی، و ئەگەر من نه دیتبا پیغه مبهری -سلاف لی بن- تو ماچی کری، چو جار ان من تو ماچی نه دکری!

و مروښ ته گهر یې زانا بت ب شریعه تی خودی نه وی د کیتابا وی و سوننه تا پیغه مبه ری وی دا هاتی، دی زانت کو خودی هندهک توخوب داناینه و فرمان ل به نییې خو کریمه کو نه و ان دهریاس نه کهن و پی لی نه دانن، و نهغه نهو تشتن یې وی حرام کړین، هر وهسا وی هندهک حق و حقوق ژی د ناقبه را مروښان دا داناینه، و ژ وان خواستییه نهو ریژی لی بگرن، و بیاریژن، و ژ بلی قی چندی وی هندهک دم و هندهک جه ژی بو مه دهسنيشان کړینه و بهری مه دایه گرنا ریژی ل وان، ودهکی: مزگفتان و رهمه زانی بو نمونه.

بوچا نه (حوروماتین خودی) بیاریژین؟

و ل قیری مه سهلهک هیه ژ کهفن وهره گلهک جاران نهو ژ لایې هندهک کهسان ځه دئته هلیخستن، نهو ژی نهغه یه: ده می فرمان ل مه دئته کرن کو نهو حورومات و شه عائرین خودی بیاریژین، یه عنی: طاعت و عبادته تی وی بکهین، نهری نهو وی چندی بکهین چونکی نهو یې هژی هندیه کو حوروماتین وی بیته پاراستن، یان ژی ژ بهر هندی دا نهو مه خهلات کهت و جزا نه دهت؟

هندهک کهسان ژ خهله تی و نه زانین دگوت: نه نه ژ بهر طهمه عییا به حه شتی و ترسا جه هنه می طاعه تی خودی دکهین، بهلکی نهو طاعه تی وی دکهین ژ بهر کو نهو یې هیژای طاعه تییه، و نه گهر به حه شت و جه هنه مه نه بانه ژی نهو هر دا طاعه تی وی کهین.. و نهغه نه نهو ریکه یا پیغه مبه ری خودی ل سهر چووبین و نیشا دویکه فتیپین خو داین، راسته خودی یې هژییه طاعت و پرستنا وی بیته کرن، بهلی هر وی ب خو به حه شت و جه هنه ل دووماهییا ریکی یین دانانین، و فرمانا ل مه کری نهو نهقی بخوازین و خو ژ نهقی بیاریژین، و وی عه مهل یې کریمه نه گهر بو وی چندی، و نهو گوتنا دی (موباله غه یه کا نه مهقبوله) د تهقوایی دا.. خودی بهری مه بدهته حقیقی د هر مه سهله یه کی.

ل بهرچاڳرتنا نه گهران

بهری نوکه مه گوتبوو کو خودای مهزن بو ههر تشته کی نه گهرهک دانایه، و ب بهرچاڳرتن و ب جهئینانا وان نه گهران تشته کی دژی ته وحید و تهوه ککولا ل سهر خودی نینه، بهلکی نهو پشکهک ژ ته وحید و باوهری ئینانا ب خودییه، و نهفه دهلیلهک بو ههوه..

پسپارهک ژ صهحایبان و بهرسقهک ژ پیغه مبهرا:

ئیمام علی -خودی ژئی رازی دبت- دبیرت: جارهکی پیغه مبهرا -سلاف لی بن- د گهل جهنازهیه کی بوو، دارکهک د دهستی دا بوو وی ل عهردی ددا، و گوت: ﴿ مَا مِنْكُمْ مِنْ أَحَدٍ إِلَّا وَقَدْ كُتِبَ مَقْعَدُهُ مِنَ النَّارِ وَمَقْعَدُهُ مِنَ الْجَنَّةِ ﴾ یه عنی: کهسهک ژ ههوه نینه نه گهر جهی وی ل جههنه می و جهی وی ل بههشتی نه هاتبته نفیسین، صهحایبان گوت: فیجا ما نهو خو نه هیلینه ب هیقیبا نفیسینا خو قه و کاری بهیلین؟ وی گوت: ﴿ اعْمَلُوا فِکْلٌ مُّیْسِرٌ لِّمَا خُلِقَ لَهُ، أَمَّا مَنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ السَّعَادَةِ فَيَسِّرُ لِعَمَلِ أَهْلِ الشَّقَاوَةِ ﴾ یه عنی: کاری بکهن، چونکی ههر ئیک دی بو وی کاری ئیته ساناهیکن یی نهو بو هاتییه ئافراندن، نه گهر نهو ژ خهلکی دلشادیی بت کاری خهلکی دلشادیی دی ل بهر وی ئیته ساناهیکن، و نه گهر نهو ژ خهلکی بهختره شییی بت کاری خهلکی بهختره شییی دی ل بهر وی ئیته ساناهیکن. پاشی وی نهف ئایه ته خواند: ﴿ فَأَمَّا مَنْ أَعْطَى وَاتَّقَى ﴿۵﴾ وَصَدَّقَ بِالْحُسْنَى ﴿۶﴾ فَسَنِيَرُهُو لِلْيُسْرَى ﴿۷﴾ ﴾ (اللیل: ۵-۷).

و ژ قی حه دیسی و ژ وان نایه تان یین پیغه مبهری -سلاف لی بن- (ئستشهاد) پی کری ئاشکهره دبت کو خودی ههمی مه خلوقاتین خو ب ریک و پیکی و ته رتیب ئافراندینه، و وی بو ههر کاره کی ئه گهرک دانایه و گریدانهک د ناقبه ری دا چیکریه، و وی چو تشت ژ قهستا و (صودفه) و بی ته قدیره کا بهروهخت د زانین و حکمه تا خو دا چی نه کرینه.. وی دهر د ب ئه گهرین وی دا، و دهرمان ژی ب ئه گهرین وی دا، و چو تشت ژ قهستا و بی ئه گهر نه دایه، قیجا ل سهر ریکا ئه گهران ههره، دا کاری بو ته هاتییه ته قدیرکن ب دهست خو بیخی.

ئه گهران ب کارینه، بهلای خو نه هیله ب هیقیی قه:

و د گهل کو پیتقییه تو ئه گهره ب کارینه، وه کی خودی و پیغه مبهری وی -سلاف لی بن- فرمان پی ل ته کری، بهلی د گهل هندی ژی د قیت تو خو ب ئه گهران ب تنی پشتراست نه کی، و هیقی و ترس ته ژ وان نه بت؛ چونکی ئه وی ب دورستی خودی دنیاست دزانت کو ئه گهر ب دهستی خودینه، و ژ دانانا وینه، قیجا بلا دلای ته ب وی قه پی گریدای بت پی ئه گهر داناین نه کو ب ئه گهران ب خو قه؛ چونکی ئه وی ئه گهر داناین ل بهر وی یا ب زهمهت نابت ئه گهران راکهت.

ل سهر قی بناخهیی (تهوه ککول) د قیت ل سهر خودی ب تنی بت، چونکی د هه بوونی دا ژ بلی (مه شیئه تا) وی چو ئه گهرین تمام و واجب نینن، وی ب هه زکرنا خو ئه گهر دانان، و ب فرمانا خو ژ مه خواست ئه م وان ئه گهران ل بهر چاف و هه رگرین، بیی کو ئه م (تهوه ککولا) خو بدهینه سهر، قیجا ههر جاره کا دلین مه ته وحیدا تمام د گهل بنه جهه کرن و ل بهر چاگرته ئه گهران کو مکرن، ئه م دورست یین ل سهر ریکای دچین.. ریکا چوونا بهر ب خودی قه.

فہ کرنا ئالوزیہ کلا:

دہمی ئم دبیتین: حوکمی خودی ل سہر تشتی یی ہاتیبہ دان و زانینا وی پی ہہیہ بہری ئو چی بیت، مہنا وی ئو نینہ فیجا ہما ئم دئی دہستین خو ژ کاری و ب جہئینانا ئہ گہران فہ کیشین، و ہما دئی رویننہ خواری و خو ہیلینہ ب ہیثییا ہاتنا وی تشتی فہ؛ چونکی مانئ ئو ہہر دئی ئیت! نہ.. خودی زانییہ و حوکم دایہ کو فلان تشت دئی ئیت ژ بہر ب کائینانا فلان ئہ گہری، مہنا: حوکم و زانینا وی د کہفن دا ہہیہ کو چیبونا وی تشتی ئہجامی ب کائینانا وی ئہ گہری، فیجا ب کارنہئینانا ئہ گہری خیلافی وی تشتیبہ یی حوکم و علمئ وی ئیجاب کری، و ہہچیئ ل ہیثییا ہندی ما کو بیی ب جہئینانا ئہ گہران کار پیدایا بیت، ئہوی ہزرا وی د گہل حہقیی یا گونجای نابت.

و دہمی ئم بہحسی ئہ گہران دکہین دو مہسہلہ ہنہ دقیت ژ بیرا مہ نہچن، بہری نوکہ ژ مہ بہحس ژئ کریہ، بہلی ل فیتری دئی کورت کہین:

یا ئیکئ: چی نابت ئم خو بہیلینہ ب ہیثییا ئہ گہران فہ، و تہوہ ککولا خو بدہینہ سہر، و وی خودایئ و مہشیئتا وی ژ بیر بکہین یین ئہ گہر داناین.

یا دویئ: ب جہ نہئینانا ئہ گہران ب جہ نہئینانا فہرمانا خودیبہ، و ئو بہری خودانی ددہتہ گونہہی و زولمی و حہتا کوفری ژئ.

و پیغہمبہر -سلاف لی بن- د شیرہتہ کا خو دا ئیشارہتی ددہتہ فی چہندی دہمی دبیت: یی رژد بہ ل سہر وی تشتی مفایئ تہ تیدا بت، و داخوازا ہاریکاریئ ژ خودی بکہ، و بیزار نہبہ .

زادی ریکی

هەر ریکه‌کا مروڤ بچتی دقیت هەر ل دهسپیککی هزرا خو د وی زادی دا بکەت یی کو پیتقییه ئەو د گەل خو ببەت دا یی بگههته قویناغی و ب ریتقه نه‌مینت، و بی گومان ریکا چوونا بهر ب خودی ژێ قه ئیک ژ وان ریکانه، و چونکی ئەو ریکه‌کا درپژه، و گەلهک نه‌خوشی تیدا دکه‌قنه بهرا ریتقگی، لازمه ریتقنگ بی زاد قه‌ستا وی نه‌کەت، دیسا دقیت ئەو زاده‌کی وه‌سا کیم د گەل خو نه‌بەت کو وی نه‌گه‌هینته قویناغی؛ چونکی ئەو ریک:

به‌حره‌کا کویره گەلهک خوش مه‌له‌قان لی غه‌رقین

سه‌فه‌را مه‌هله‌کویه و کوره ریه و یا نه‌په‌نی

و گەلهک زاد هه‌نه پیتقییه ریتقگی قی ریکی بو خو ئاماده بکەت، و د گەل خو ببەت، به‌لی ل قیری ب تنی ئەم دی به‌حسی سی ژ گرنگترین وان زادن کهین، ئەو ژێ ئەقه‌نه:

۱- قیان و محه‌ببه‌ت. ۲- هیقی و رجا. ۳- ترس و ته‌قوا.

چوون بهر ب خودای شه

فيان و مه هه بهت

ژ كهفن وهره شاره زايين ب قى ريكى، و زاناين ب دلان، حيبه تى ماینه د دانانا پیناسه يه كا تمام دا بو (فيانى) كانى نهو ب دورستى چيه؟ (ئبن قه ييم) ديترت: هه ما فيان ب خو خو پیناسه دكهت، چونكى دانه نياسين وئ پتر ل بهر مروقى ئالوز دكهت، هه بوونا وئ پیناسه يا ويه، و فيان ب تشته كى نائيه سالوخدان ئاشكه راتر ژ هندى كو نهو بيترينى: فيان، بهلى د شيان دايه مروف به حسى نه گهر و نيشان و بهرى وئ يى شرين بكهت.. و نه قه يه يى نه زمان پيئه وه ستياين، و په يف د دهر حقه دا زنده بووين، و هه ر ئيكى ل دويش حالى دلى خو بارا خو تى كرى.

و بهلكى غه ربترين تيگه هشتن بو فيانى نهو بت يا وئ نهوئ گوتى: ((فيان: مه يلا دلى يا بهرده وامه بو وئ يى دل پيئه هاتيه گريدان)) و ده مئ نهو ديترت: نهو مه يلا دلى يا بهرده وامه، مه عنا وئ نهو نهف مه يله ب گه هشتن و ويصالى ب دووماهئ نائيت، و ل سه ر قى بناخه يى شاعره كئ عه ره ب ديترت:

وَمِنْ عَجَبِ أَنْيْ أَحْنُ إِلَيْهِمْ   وَأَسْأَلُ عَنْهُمْ مَنْ لَقِيتُ وَهُمْ مَعِي
وَتَطْلُبُهُمْ عَيْنِي وَهُمْ فِي سَوَادِهَا   وَيَشْتَأُقُهُمْ قَلْبِي وَهُمْ بَيْنَ أَضْلَعِي

يه عنى: يا عه جيب نهو نهز ژ وان خه رب دهم، و پسيارا وان ژ دهور و بهرين خو دكهم، و نهو يين د گهل من، و چاقئ من ل وان دگه ربيت و نهو يين د بيبيكا وئ دا، و دلى من ژ وان خه رب دبت نهو يين د سنگئ

من دا. مهعنا: نيزبکيا وان ژ من، ئاگرئ مهيل و خهريبيا من بو وان ناهه مرينت، و ئه فه دژوارترين حاله تين قيانينه.

قيان دهسپيکا ههر کاره کيه:

حهز و قيان بناخه و دهسپيکا ههر کاره کيه، و ئه گهر ژ ههز و قيانئ نهبت چو کار پهيدا نابن، خو دهسئ مروف کاره کئ وهسا دکهت يئ مروفي پئ نهخوش و کهرب ژئ فهدين ژئ، مروف وي کارئ دکهت ژ بهر ههز و قيانا وي بو ههقدژئ وي، ده زمانه کئ نهخوش دهسئ ئيک فه دخوت، تشتئ وي بو قئ کارئ پالدهت ههز و قيانا وييه بو نه هيلانا ئيشئ.. و وه کئ قئ دهسئ مروف کاره کئ وهسا دکهت يئ بو ههوايئ نهفسئ يان دلئ نهخوش بت، ئه و ژئ ب ههز و قيان دئته کرن، راسته ئه و کار ب خو بو مروفي يئ نهخوشه و مروف ههز ژئ ناکهت، بهلئ پا چونکئ دووماهيئ تشته کئ وهسا پينه دئيت يئ مروف ههز ژئ دکهت، مروف وي کارئ دکهت، ژ بهر هندی ههسئ بزاف و لئينين جيها نا بلند و نزم ب ههز و قيانئ فه دگر يداينه، له و ژ هندهک عارفان دئته فه گوهاستن کو جيهان ب قيانئ و بو قيانئ لقت، بهلکئ هندهک هيشتا ويته تر دچن و ديئرن: جيهان ب قيانئ و بو قيانئ پهيدا بوويه.. و راستيا قيانئ لقينا نهفسا ههژبکهرييه بو خوشتقييئ وي، له و قيان لقينه کا بي راوه ستiane.

جاره کئ ل دهسئ ههجي کومه کا خود يناسان ل مه که هئ گه هشته ئيک، ئه وين ب عه مر ژ وان به حسئ قيانئ کرن، و کانئ راستيا وي چيه؟ پشتئ ههر ئيکئ يا خو گوئئ، وان بهرئ خو دا يئ جون هيدئ به غدادئ يئ بي دهنگه، و ئه و ژ وان هه مييان بچوبکتر بوو ب عه مرئ فه، ئيکئ گوئ: ئه ي گه نجئ عيراقئ، تو ژئ يا خو بيژه.

چوون بهر ب خودای قه

وی گوټ: عهده‌کئی های ژ خوټ نه‌مای، ههردهم خودای وی ل بیرا وی بت، ییټ پاره‌ستیای بت د خزمه‌تا وی دا، وی ب دلئی خوټ ببینت، قیجا ده‌می دناختت نهو ب وی دناختت، و ده‌می تشته‌کی دبیتت ژ وی خه‌بهر بدهت، و نه‌گهر لئی ب فه‌رمانا وی بت، و نه‌گهر پاره‌ستیای د گهل وی بت، له‌وا نهو ب خودییه و بوټ خودییه و د گهل خودییه.. هنگی چاقین وان خودیناسان تهر بوون، و وان گوټ: ته تشته‌ک نه‌هیلا لیټ بته زبده‌کرن!

حه‌تا قیان بوټ ته بته زادای ریکای:

سالکین ریکا چوونا بهر ب خودی قه بری، و گه‌هشتینه نارمانجی، چانتکین خوټ تری کرپوون ژ زادای قیانا خوشتقی، له‌و ل ده‌می چوونئی وان هه‌ست ب برسئی نه‌دکر، و فیقییی خرابئی ریکئی دلین وان ب نک خوټ قه نه‌دکیشان، و ژ چوونئی گیرۆ نه‌دکرن.. و مخابن نه‌م نه‌شیاینه ویټ بکه‌ین یا وان کری؛ چونکی مه خوټ فیری قیانئی نه‌کرییه، و مه چانتکئی خوټ ژئی تری نه‌کرییه، و به‌لکی هنده‌ک ژ هه‌وه بیتن: چاوا دیټ خوټ فیری قیانئی که‌ین؟ و ویټ ژ کیقه ب ده‌ست خوټ بیخین؟

نه‌وین به‌ری مه ل قئی ریکئی چوون، و سه‌ربورا خوټ بوټ مه قه‌گیرای، نیشا مه دایه کوئیټک ژ مه هنگی دیټ شیت ویټ که‌ت یا وان کری، نه‌گهر ویټ هه‌ر ده‌ه نه‌گهره ل نک خوټ په‌یدا کرن بین قیانئی دکیشنه دلی:

ئیټک: نه‌و تشتی ویټ دقیت بلا ل نک ته خوشتقیتتر بت ژ وی تشتی ییټ ته دقیت، ما تو نابیتتی: من نه‌و دقیت؟ نه‌ری قیانا مرؤقی بوئیټکی که‌نگی دیټ یا دورست نه‌گهر مرؤف هه‌ز ژ وی تشتی بکه‌ت ییټ نه‌و هه‌ز ژئی نه‌که‌ت، و ویټ بکه‌ت یا ویټ نه‌قیت؟

دو: بلا بهحسی وی ههردهم ل سهر نهزمان و دلّی ته بت، و نارمانجا ته ژ ههر کار و حالهکی نهو بت؛ چونکی ب سهرپور هاتییه زانین کو نهگهر ئیکی ههز ژ ئیکی کر ژ بهحسی وی ناوهستییت، دبیتن: دهمی قهیس دین بووی و کهفتییه صهحرای، نهو ژ مرؤقان درهقی، و نهگهر ئیکی قیابا خو نیزیکی وی بکهت، دا ناقتی لهیلای نینت، هنگی نهو د جه دا دما، و گوھی خو ددای!

سه: ههقالینییا وان بکه یین ههز ژ وی دکهن،.. ل میرگین وان بدانه، و گوهدارییا گوتنین وان بکه، و هندی ژ ته بیت چاف ل وان بکه، دا توژی ژ وان بییه هژمارتن؛ ناخری مرؤف دی د گهل وی بت یی مرؤف ههز ژئ دکهت، و هشیار بی! بلا دلّی ته ب وان تهنا نهبت یین نهیارهتییا وی دکهن، و بهری خهلکی ژ ریکا وی ددهنه پاش، و خودی دهمی دقتیت مه ب سوتنا ب ناگری جههنهمی بترسینت دبیتن: مهیلی بو زالمان نهکهن.. و زولم ژ وی مهزتر نینه مرؤف نهیارهتییا ریکا وی بکهت یی مرؤف دی.

چار: ههر تشتهکی ل بهر دلّی ته بو ناستهنگ و نهو ب نک خو قه کیشا، و نههیلا نهو ب نک وی قه بچت، خو ژئ بدهت پاش، وی تشتی ژ ریکا دلّی خو لاده، و وی بهاقیژه؛ چونکی نهقینداری راستگو چو جارن قهبول ناکهت تشتهک ههبت بکهفته د ناقبهرا وی و خوشتقییی وی دا.

پنج: شرینییا قیانئ هندی دخوازت مرؤف هندهک جارن بمینته ب تنی د گهل خوشتقییی خو دویر ژ چاقین رهقیان؛ دا ههست ب تاما خوشا ناخفتنا د گهل وی بکهت، قیجا تو د گهل وی بکهقه خهلوئی و بمینه ب تنی؛ دا تاما موناجاتا وی سهح بکهی، ب تاییهتی ل وان دهمین نهو (تهنهزولئی) تیدا دکهت، و ته بو حوضورا خو قه دخوینت، وهکی سیئیکا دووماهییی ژ شهقی، بلا خهول بهر دلّی ته ژ موناجاتا وی شریبتر نهبت.

چوون بهر ب خودا قه

شهش: و ئەقە ژ ههمیعی عه‌جیبتره، چونکی مرۆف نه‌شیت ب ئەزمانی دهرپرنی ژنی بکهت، و ههما بهس ئەو راستییا وی دزانت یی دیتی: بلا دلێ ته ب ههمی قه ل بهر دهستی وی یی شکهستی بت.. و بیۆرن چونکی ب من قه نائیت فی حاله‌تی ب ناخفتنی بو هه‌وه ته‌صویر بکه‌م، خودی وی ب رزقی مه ههمییان بکهت.

حه‌فت: وی ب ناڤ و سالۆخه‌تین وی بنیاسه؛ چونکی ئەگه‌ر ته ئەو ب دورستی نیاسی مسۆگه‌ر تو دئی حه‌ز ژ وی که‌ی، و ئەو هه‌ژارین نه‌قیانا وی د دل دا هلگرتی ههمی ئەون یین ئەو نه‌نیاسی، ئەگه‌ر نه.. وان وه نه‌دکر.

هه‌شت: و ئەگه‌ر ته بقیت وی ب دورستی نیاسی، و سالۆخه‌تین وی بزانی، به‌رده‌وام کیتابا وی بخوینه، هه‌ژرین خو تیدا بکه، و خو د مه‌عنایا وی بگه‌هینه، هه‌ر وه‌سا حه‌دیسین پیغه‌مبه‌ری وی -سلاف لی بن-؛ چونکی که‌سه‌ک ژ وی و پیغه‌مبه‌ری وی پتر نه‌شیت وی ب ته بده‌ته نیاسین.

نه‌ه: قه‌نجیی وی بلا هه‌رده‌م ل به‌رچاڤ و سه‌ر هه‌زرا ته بن؛ چونکی ئەو پتر دئی به‌ری ته دهنه قیانا وی.

ده‌ه: ب سوننه‌تین زیده خو نیزیکی وی بکه، پشتی کرنا فه‌رضان، چونکی ئەو عه‌بدی ژ دهره‌جا (مه‌حبوبییه‌تی)، تو حه‌ز ژ وی دکه‌ی به‌لی.. به‌س دئی چاوا ئیکا هند که‌ی ئەو حه‌ز ژ ته بکهت؟ ئەگه‌ر ته تشته‌کی زیده‌تر ژ وی کر یی وی ل سه‌ر ته واجب کری. ئەقین هۆسا حوکمه دده‌ت!

ب قان هه‌ر ده‌ه ئەگه‌ران هه‌ژیکه‌ر گه‌هشتن، و ب نک خوشتقی قه‌ چوون، و یا گرنه‌گ ئەوه تو بزانی ئەف چه‌نده ب دو شه‌رتان پیک دئین:

کو‌رح بو‌قی چه‌ندی یا ناماده‌ت ... و چاشی دلی یی قه‌کری بت.

نیشانین چهژیکهر و چهژیکرییان:

گومان تیدا نینه کو قیان و چهژیکرن نه ب تنج گوتنا دهقییه، و نهگهر مهسهله گوتنا دهقی بایه، ههر ئیک دا وی بیژت یا بو وی خوش، بهلی شهرع و عقل هردو ل سهر هندئ پیکهاتینه کو ههر گوتنهکا (موددهعی) بیژت، دقت دهلیلهکی ل سهر بینت، و ل درژییا دیروکی گلهک کهس ههبوینه ب ناقت قیانا دلی ناخفتینه، و دلین وان دتری بوینه ژ کهر ب و نهقیانی، گلهک کهسان خیرقهیی زوهدی یی دانایه سهر ملین خو، و دلین وان تابعین قاروونی بوینه د حرصا ل سهر مالی دا..

قیجا چاوا تو دی زانی کو تو ئیک ژ چهژیکهر و چهژیکرییان خودی یی؟

گوئی خو بده قی نایهتی: ﴿ فَسَوْفَ يَأْتِي اللَّهُ بِقَوْمٍ يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّونَهُ أَذِلَّةٍ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ أَعِزَّةٍ عَلَى الْكَافِرِينَ يُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا يَخَافُونَ لَوْمَةَ لَائِمٍ ﴾ (المائدة: ۵۴) خودی د قی نایهتی دا بهحسی مللهتهکی دکهت پاشی دی ئیت، پشتی هاتنه خوارا قی نایهتی، خودی حمز ژ وان دکهت، و نهو ژی حمز ژ خودی دکهن، سالوخهتین وان چنه؟

نایهت چار ژ گرنگترین سالوخهتین وان دهژمیرت:

چهنگی وان ل بهر خودان باوهران یی شکهستییه، و نهو د گهل وان دنرم و حهلیمن، نهقه **ئیک**.

دو: د گهل کافران دسهرهرازن، خو ل بهر وان کیم ناکهن، و وان ژ خو چیترا نابینن.

سه: ب دهقی و دهستی و نهفسی و مالی جیهادی د ریکا خودی دا دکهن.

چار: نهو د ریکا خوشتقییی خو دا پوبته ب لومهکرنا لومهکهران ناکهن.

هیفی و رجا

هیفی نهو سهرماله یی ههمی گاقان ریثنگین ریکا خودی ژ عارفان دلخ خو ژئی تری دکر؛ چونکی وان دزانی بهردهوامییا چوونا بهر ب خودی قه ب سئ زادین سهرهکی دبت: ب قیان و هیفی و ترسی، و نهگهر قیان ب گوهدانی قه یا گریدای بت، و ترس ب گونههی قه.. هیفی ل ههر دو حالهتان دهوری خو دبینت و ب کاری خو رادبت، ههر چهنده بوچوونین خودیتناسان دژیکجودانه کانی کی ژ ههر دو هیفییان تمامتره: هیفییا قهنجیکاری کو خیرا قهنجییا خو ببینت، یان هیفییا گونهکاری توبهکهر کو خودی لی نهگرت و ل خهلهتییا وی بیورت؟

یهحیایی کوری موعادی دگوت: ((نیزیکه هیفییا من ژ ته د گهل گونههان ب سهر هیفییا من ژ ته بکهفت د گهل باشییان؛ چونکی دهمی نهز باشییان دکهم، نهز پالدهمه سهر ئیخلاصی، و چاوا نهز دی شیم ئیخلاصی ب تمامی ب دهست خو ئیخیم، و نهز ب کیماسییان یی هاتیمه نیاسین؟ بهلی دهمی نهز گونههان دکهم نهز خو دهیلمه ب هیفییا لیبورینا ته قه، و چاوا تول وان نابوری و لیبورین سالوخهتهکی تهیه؟ خودایی من شربنترین دان د دلخ من دا هیفییا ژ تهیه، و شربنترین ئاخفتن ل سهر نهزمانی من مهدها تهیه، و خوشتقیترین دهه ل نک من نهو دهمه یی نهز تیدا دگههمه ته..)).

و ئاشکهرایه کو قیانا مروقی بو خودی چهند یا پتر بت هیفییا وی ژئی ژ وی دی یا پتر بت؛ چونکی هیفی ل سهر قیانی دئیتنه ئافاکرن. و نهگهر بایی هیفییی گهمییا ههژیکهران پال نهدهت ههر زوی رهشه پیلین دنیایی دی وی نقو کهت.

داستییا هیقیی:

هیقی پالدهره که دلان بهر ب واری خوشتقی قه پالدهدهت، و چوونا ل سهر قی ریکی ل بهر وان شرین و سقک دکهت، هندهک دیژن: هیقی ئەوه ته باوهری ب مردینییا خودی ههبت، و ههردهم بهری ته ل دانا وی بت. بهلی وه نهبت بیته هزرکرن کو هیقی ئەوه مروث خوزی و خوشخوشکان بدهته بهر دلی خو؛ چونکی ئەقه د گهل کسلانی و بیخیرهتییی پهیدا دبت، و خودانی خو پال نادهت کو ئەو کاری بکهت و خو بوهستینت، بهلی هیقی ئەوه یا د گهل کار و خووهستانندی پهیدا دبت، یهعنی: مروث کاری بکهت و خو بهیلتته ب هیقییا دان و کهره ما خودی قه.

و ئەگهر ههوه بقیت جودایی د ناقبهرا خوزی و هیقیی دا بزنان گوهداری قی نمونهیی بکهن:

ئەگهر مروثهک ههبت چو نهبت، و ل مالا خو پروینته خواری و ههز بکهت کو وی زهقیهک ههبا بو خو چاندبا و بهرههههکی زیده پیقه هاتبا، و وی ئەو بهرهههه فرۆتبا و مالهکی مشه گههشتبایی، و چی تشتی وی دقیت بو خو پی کرپا.. ئەقه ههمی بیی ئەو ژ جهی خو بلقت!

و مروثهکی دی ههبت زهقیهکا وی ههبت، و بکیلت و توفی لی بچینت، و سهخبیرییی لی بکهت، و ههز بکهت کو زهقییا وی بهرههههکی باش پیقه بیت، دا ئەو وی بهرههههه بفرۆشت و مالهکی پی ب دهست خو بیخت. ئەوا مروثی ئیکی دکهت خوزییه و یا ژ قهستایه، و نابیژنی: هیقی، و تو دهمی دکهقییه سهر ریکی.

ئەگهر ته بقیت هیقییا دانا خودی بکهی، بلا حالی ته وهکی حالی مروثی دوی بت، کاری بکه و بلا ته باوهری ههبت کو دانا وی دی گههته ته.

سا رهنگین هیقیان:

زانا دبیزن: سَ رهنگین هیقیان ههنه، دو ژئ دباشن، و ئیک ژ غورووی دئیتته هژمارتن:

یا **ئیک**: هیقییا وی کهسییه یی کارئ باش دکهت، و خوژ گونهه و خرابییان ددهته پاش، و هیقی دکهت کو خودئ کارئ وی ژئ قهبول بکهت، و دانهکا باش بدهتی.

یا **دوی**: هیقییا وی کهسییه یی گونهه کرین و ب ناخ خرابییی قه چووی، پاشی هشیاربووی و ل خو زقری و توبهکری، و بهری وی مایه ل لیبۆرین و عهفوا خودئ.

یا **سیی**: هیقییا وی کهسییه یی پشت دایه باشییی، و هتا گوهان د گونههان دا نقۆبووی، و چو جاران هزارا لیقهبوونی نههاتییه سهر دلی، و د گهل هندئ ژئ بیژت: خودئ یی ب رحمه و ئەزئ ژئ ب هیقیمه! ئەقه غوروور و هیقییا ژ درهوه، و کئ ژ ههوه دیتییه گهمی ل عهردئ هسک چووی!؟

گرنگیا هیقیی:

گرنگیا هیقیی ژ هندئ دئیت ئەو کهسئ قهستا چوونا بهر ب خودئ قه دکهت ههمی دهمین خو وی ههوجهیی ب هیقیی ههیه، و ئەگهر دهمهکئ ب تنئ ژئ ئەو ل سهر قئ ریکئ بی هیقی بمینت ئەو ژ خهم و قههرین خو دا دئ چته هیلاکئ.. گاڤا ئەو خهلهت دبت و گونههئ دکهت هیقییا وی ئەوه خودئ لی نهگرت، گاڤا عهیب و کیماسییهک ل نک وی پهیدا بوو هیقییا وی ئەوه خودئ وی ستاره بکهت، گاڤا وی باشییهک کر هیقییا وی ئەوه خودئ ژئ قهبول بکهت، و دهمی ئەو ل ریکئ دچت هیقییا وی ئەوه ئەو راست بچته ریکئ و ب چو چهپ و چوبران دا نهچت؛ دا ژ ری دهرنهکهقت، و دهمی ئەو هزارا خو د دووماهییا ریکئ دا دکهت هیقییا وی ئەوه

ئەو بگههته خودایی خۆ و دەرجهیهکا بلند ل نک وی وەرگرت.. و ما ژ بلی ئەقین مه گۆتی حالهتهکی دی ههیه
رینگی ریکی تی بیوت؟!

هندهك گومان ل دۆر هیقییا:

دهمی بهحسی هیقیی دئتهکرن، هندهک کەس ژ نهزانین و تیگههشتنا خۆ یا خهلهت تووشی هندهک
گومانان دبن، و مهسهله ل بهر وان ئالۆز دبت، و نزانن چاوا دی ژئی دهرکهفن، ل قیری ئەم دی ئیشارهتی دهینه
هندهک ژ وان گومان و شوپهتان.

ئیک ژ وان ئەقیه: هندهک کەس هزر دکهن خواستنا هیقیی تشتهکی نهیی گونجایه د گهل باوهری ئینانا
ب هندی کو خودی ل دویف ههزا خۆ -نه یا مه- تهصهرووفی د ملکي خۆ دا دکهت، مادهم ته باوهری ههیه کو
خودی وی دکهت یا وی دقیت، چاوا تو دی هیقییا خۆ ب تشتهکی قه گریدهی یی ته دقیت؟

و ئەو ب خۆ مهسهله یا وهسا نینه، چونکی هیقیکار ب هیقییا خۆ دخوازت خودی وی تشتی خوشتقیتر
ل نک خودی ب خۆ بو وی بکهت، و ئاشکهرایه کو قهنجی ل نک خودی خوشتقیتره ژ دادییی، و لیبۆرین
خوشتقیتره ژ تۆلقهکرنی، و ستارهکرن خوشتقیتره ژ ههتکبرنی، و رهحما وی ههردهم بهری غهزبا وی پراکرییه. قیجا
هیقیکار هیقییا خۆ ب هندی قه گریدهت کو خودی وی بو وی ههز بکهت یا ل نک خودی ب خۆ خوشتقیتر، و
ئەو تشتهکی وهسا ناخوازت یی ژ تهصهرووفا خودی دهرکهفت بت.

و هندهکین دی ههنه هزر دکهن هیقی خواستنا پشک و بارین نهفسییه، دهمی تو هیقییا تشتی ته پی خوش
ژ خودی دکهی، ئەو تو یی بارا نهفسی دخوازی، و رینگیین ریکا خودی دقیت ژ نهفسین خۆ دهرکهفت بن، و

چوون بهر ب خودا قه

ههوايي نهفسى ل پشت خو هيتا بت، قيجا چاوا نهم ژ وان بخوازين كو نهو بارا نهفسى بخوازن و هيتيا خو پيئه گريدهن؟

و دا بو مه ناشكهره بت كو (هيتي) و (بارا نهفسى) دژيكدوانه، هه ما بهسه نهم قى حهديسا قودسى قهگيرين نهوا خودايي مهزن تيدا دببترت: ﴿يَا ابْنَ آدَمَ، إِنَّكَ مَا دَعَوْتَنِي وَرَجَوْتَنِي، غَفَرْتُ لَكَ عَلَىٰ مَا كَانَ فِيكَ، وَلَا أُبَالِي﴾ (ترمذي قهدهگوهيتت) يهعنى: نهى كورئ نادهمى هندی تو دوعايي ژ مه بكهى، و تو يي ژ من ب هيتي بي، نهز دي گونههين ته بو ته قهشپيرم نهگهر چ بن، و نهز پويته پي ناكهم.

قيجا نهگهر هيتي نهو بارا نهفسى يا خراب با، وهكى هوين هزر دكهن، نهري چاوا خودي (مهغفرهتا) خو يا بي توخوب دا پيئه گريدهت؟

بهرهههه هيتيا:

دارا هيتيي گهلهك فيقييئين باش پيئه ديئن، ل قيرئ مه دقيت نيشارهتي بدهينه هندهكان ژئ:

* دهسي تو هيتيا خو ب نيكي قه گريدهدي، نهو تو يي دديه زانين كو ته ههوجهي بي ب وي هيهه، و ژ تامميا پهريستا مروقي بو خودي نهوه مروث ههردهم ههوجهييا خو بو خودي ناشكهره بكهت، مهعنا: هيتي تامميا عبورديهتا مروقي بو خودي بهرچاڤ دكهت.

* وهكى د حهديسا قودسى يا بوري دا بو مه ناشكهره بووي خودي حهز دكهت بهنييي وي هيتيان ژ وي بكهت، و دهندهك حهديسين دي دا هاتيهه كو خودي ل وي كهسي ب غهزهب دييت يي دوعا و هيتيان ژ خودي

نه کهت؛ چونکی نه ڦه دېته رهنګه کې خو مه زکرن و بې منه تیبې ژ وی، مه عنا: هیڅی ژ بلی کو مه غفره تی ب دهست مروځی ڦه دئینت، نهو غه زه با خودی ژی ژ مروځ دده ته پاش.

* هیڅی نهو زاده بی شیانا چوونا بهر دهوام ل سهر رپکا خودی دده ته مروځی، و ههر رپکه کا مروځ لی بچت، نه گهر ل ده سپیکې وی هیڅی نه بت کو دی دهر باس بت، و گه هته نارمانجې نهو ناده ته ری و دی ل چوونې لیښه بت.

* هیڅی و څیان نیک یا دی پهیدا دکهت، هندی څیانا ته بو نیکې زیده تر بت هیڅییا ته ژ وی دی زیده تر بت، و بهروځاژی وی چهن دی ژی هندی هیڅییا ته ژ نیکې زیده تر بت څیانا ته بو وی دی زیده تر لی نیت.

* هیڅی تاما ب جهننا مرادی ل بهر دلې مروځی شریتر لی دکهت؛ چونکی نه گهر تول هیڅییا تشته کې خوش بی کو ژ خوشتقیبې ته بگه هته ته، و پستی ترس و نه خوشی و وهستیانې ته دیت نهو تشته گه هشته ته، تاما وی ل بهر ته گه لهک دی خوشتر بت ژ تاما وی نه گهر نهو بې هیڅیکرن و ب خافله تی ڦه گه هشته ته.

* هیڅی مروځی پالدهت کو پتر لهزی د چوونې دا بکهت، ده می تول رپکه کا نه خوش دچی، و نیک دبیترته ته: نهو نارمانجا ته دقت یا نیزیکه.. نهف گوتنا وی هیڅییا گه هشتنا زوی د دلې ته دا پهیدا دکهت، لهو تو دی بینی پیپین ته بو چوونې سڅکتر لی هاتن.

* هیڅی خودانې خو بلند دکه ته مه قامی شوکری کو نیشکې په رستنییه، چونکی نه گهر وی هیڅییا تشته کی هه بوو، پاشی دیت نهو تشته بو وی ب جهات، نهف چهنده دی وی بو هندی پالدهت کو نهو شوکرا خودی بکهت سهرا څی نعمه تا وی د گهل وی کری.

هیقی شهوق و لهزته:

ئهو ریښنگی چانتکی خو ژ زادی هیقیی تژی بکته، بهری قهستا نارمانجا خو بکته، شهوقه کا دژوار د دلی وی دا دی پهیدا بت، و وی بو پیشقه پالدهت، و (شهوق) ب خو سه فهرا دلییه د دویف خوشتی دا، و ئهوی دلی خو ژ شهوقی تژی کربت قهت راناوهستت هتا چاقین خو ب دیتنا خوشتییی خو روهن بکته، گاڤا گهشتی ژ نوی ههست دکته دلی وی رحمت بوو، و ژيانا وی ب تام کهفت، لهو تو دی بینی ئهو د ههر تشته کی دا یی زاهده ب تنی د وی تشتی دا نهبت یی وی زویتر بگههینته نارمانجی.

هیقی شهوقی پهیدا دکته، و شهوق خودانی پالدهت کو ئهو پتر خو ل سهر ریکی بوهستینت دا زویتر بگههته نارمانجی، و پی نه قیت بیژین خووهستاندن یا ب وهستیانه، بهلی ههر هیقییه ئیکا هند ژ ریښنگی چی دکته کو ئهو خوشییی ب وی وهستیانی بهت؛ چونکی ههر جاره کا وی ب دلی خو بهری خو دا خوشییا دووماهییی وهستیانا بهراهییی دی ل بهر سقک بت.. بازرگانهک ده می ریکه کا درپژ دده ته بهر خو و زحمه ته کا زیده دبینت، ههر جاره کا بپرا خو ل وی فایده یی ئیناقه یی ب قی وهغیری دی گهتی، و دلی خو تژی هیقی کر کو مسوگر ئهو دی گهته فایده یی، ههر نه خوشییه کا ئهو دبینت دی ل بهر وی سقک بت، نه بهس هنده، بهلکی ئهو خوشییه کا زیده ژی دی بینت. و هندی مروث بزانت کو ئهف ئه گهره زویتر دی وی گههینته نارمانجی، ئهو ئه گهر پتر دی ل بهر وی شرین بت، و ئهو تشتی وی، ئه گهر نه هیلت یان لاواز بکته پتر دی ل بهر وی پرش بت.

﴿ فَمَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا ﴾ ﴿١١٠﴾ (الکهمف: ١١٠).

ترس و تهقوا

ئبن قهبيم -خودی ژي رازی بت- ديټرت: مه ته لا وی دلج ل سهر ريكا خودی دچت، مه ته لا طهيره کييه، ثيان سهری وييه، و هيقي چهنگه کی وييه، و ترس چهنگی دی، نه گهر سهر هاته برين، طهیر دی مرت، و نه گهر ئیک ژ ههر دو چهنگان هاته قوصاندن، نهو طهیر نه شيت ب دورستی بفرت، لهو ههر طهیره کی نيچيري یی هه بت دی خو تی وهرکه ت و وی نيچير که ت!

هندهک زاناين سله فان ههز دکر کو هندي (طهیر) یی ساخلم بت و ل سهر هيذا خو بت، چهنگی ترسی یی وی یی ب هيتر بت، و چي گاڤا نهو کهفته بهر مرنی و روژا وهغری هات، دگوتن: بلا نهو چهنگی هيقيی ل نک خو ب هيتر لی بکه ت. و یا دورستتر نهو ههر دو چهنگين وی ل هه می ده مان وهکی ئیک ب هيتر بن، چونکی چي گاڤا چهنگهک لاواز بوو فرين یا دورست نابت.

بهري نوکه مه بهحسی سهری کر، کو مه حه ببه ته، پاشی مه بهحسی چهنگی ئیکی ژ کر، کو هيقييه، ما ل ويړی نهو بهحسی چهنگی دويی ژي بکهين، کو ترسه.. قيچا ترس چييه؟ و چاوا نهو دبه ته زادی ريكا چوونا بهر ب خودی قه؟ و چاوا نهو ترسه کا وهسا ل نک خو پهيدا بکهين کو کاری ل ثيانی نه که ت؟

نه قه دی بابه تی سوجه تا مه یا قی جاری بت..

ترس و گرنګیا و:

ئیک ژ گرنګترین زادین ریکې یین پیتقییه مروّف د گهل خوّ ببهت دهمی بهر ب خودی قه دچت ترسه، چونکی نهو مفایه کی مهزن دگهینته دلی، ژ بهر قی چهندي خودی نهو یا کرپیه تشته کی فهرض ل سهر مه، دهمی گوتی: ﴿فَلَا تَخْشَوُا النَّاسَ وَاحْشَوْنِ﴾ (المائدة: ۴۴) یه عنی: هوین ژ مروّفان نه ترسن و ژ من بترسن.

و ترس د بنیات دا نهوه دل قهله رزت دهمی بیرا تشته کی ب ترس بکهت، و مه خسه د ب ترسی ل قیری نهوه رپنګی ریکا خودی - ژ بهر ته خسیری و گونه هین خو- هزرا هاتنا غه زب و عه زابا خودی د دنیا یی دا ب سهر وی دا بکهت، و کو نهو ل ناخره تی - نه گهر لی نه پورت - وی ببه ته جه نه می.

و ترسا ژ خودی تشته کی مه قصوود نینه ژ بهر ترسی ب خو، بهلکی نهو تشته کی مه قصووده ژ بهر وان مفایین پیقه دئین، یه عنی: نهو ریکه نه نارمانجه .. لهوا ل ناخره تی دهمی به حه شتی دچنه به حه شتی ئیدی وان چو ترس نامینت و نهو ب خه م ناکه فن، بهرو قازی قیانئ نهوا هنگی زیده تر لی دئیت، و نه قه ژ بهر هند ییه چونکی ترس ب کرباران قه یا کربدایه، و قیان ب ذات و صیفاتان قه، مروّقی نهو دقیت ژ بهر وی و سالو خه تین وی، و ژ وی دترست ژ بهر کرباره کا وی یا بو مروّقی نه خوش کو نه کو ژ وی بگه هته مروّقی، لهو گا فا وی ل ناخره تی مروّف بره به حه شتی و گوتی: ئیدی چو تشتین ته پی نه خوش بن ژ من ناگه هنه ته، ترسا وی ژ وی نامینت، و قیانا وی بو وی زیده تر لی دئیت.

ل سهر قی بنا خه یی پیک و مه قامی قیانئ بلندتر و بهر ده و امتره ژ پیک و مه قامی ترسی، قیان دمینت و ترس رادبت.

و ترسا مروقی یا دورست ژ خودی ئەو ترسه یا وی ژ کرنا گونههین ئاشکەرا و قەشارتی ددەتە پاش، و هەر جارەکا ئەو ژ قی دەرهجی زیدەتر لی هات ئەو دی بته تشتەکی خراب و نەدورست چونکی ئەو دی خودانی خو بی هیفی کەت.

ترسهکا نه ل بیر:

و مەخسەدا مە ب وی ترسی ترسا مروقییه ژ کریارین وی یین باش! و بەلکی ئەف ئاخفتنا مە ل بهر گەلەک کەسان یا غەریب بت، کو مروف بترست ژ گونههین خو، ئەقە تشتەکه بارا پتر ژ خەلکی بیرا خو لی دئینە قە، و دوعا یی بو خو ژ خودی دکەن کو ئەو وان ژئ بپاریزت، بەلی کو مروف کارین باش بکەت و بهر ب قەنجیی قە بچت، و بترست ئەقە رەنگەکی (مەکر) بت د گەل هاتییه کەرن.. ئەقە تشتەکه بارا پتر ژ خەلکی بیرا خو لی نائینە قە!

(شیخ الإسلام الهروی) بەحسی قی ترسی دکەت و ناخی وی دکەتە (خوف المکر) و دبیت: ئەو د گەل وان نەفەسین مروقی دئیت و دچت ئەوین زیدە ب ناف هشیارییه قە چوون و تاما شریینیا وی دیتی. و بۆزەلالکرنا قی گوتنا وی دی بیژین: دەمی کەسەک دویر ژ غەفلەتی ب هشیاری ل رپکی دچت، تاما شرینا چوونا دورستا ل رپکی، و نیزیکییا ژ حوزووری و گەشتنا ئارمانجی دی تژی دەقی وی بت، و دویر نینە نقۆبوونا قی د قی خوشی و شریینی دا وی بهر ب رەنگەکی بی منەتی و غورووری قە ببەت، حەتا ئیکا هند ژ وی چی بکەت ئەو هزر بکەت کو هنده خلاص ئیدی ئەو بوو ژ مروقیین (واصل)، قیجا ئەو هند خو ببینت هشیارییا دلی د گەل شریینیا وی ژئ هاتە ستانەن، و ئەو ژ بهر دەرگەهی حوزووری هاتە دەرێخستن، و ل سەر دەقی کۆرە رپکەکی ئەو ما ب تنی.

گهلهک کهس ههنه، وهکی مه دیتی و گوھ لی بووی، کهیفا وان ب وی حالی راست هاتیبه یی ئەو تیدا، و خه لکی ژێ حسوبدی پی بریبه کو ئەو گههشتینه قی دهره جی ژ هشیاریبی، پاشی د ناچهرا چاف و بروییان دا - وهکی دئیتته گۆتن- حال ل وان یی هاتیبه گوهارتن و ل شوینا ئەو بهردهوامییی بدهنه چوونا خو یا بهر ب پیکا خودی قه، شیطانی ئەو یین قهرهفاندین، و ههیفا چارده شهقییا وان ئەوا شهقین وان یین تاری روھن دکر، هاته غهیراندن، و تاریبی ژ ههمی رهخان قه دۆر لی گرت، و ئەو هاقیتنه د بنی بیرا غهفلهتی دا.. و ئەفه کهنگی؟ ل وی دهمی تاما شرینا هشیاریبی یا تژی دهقی وان!

قیجا پیتقیبه ل سهر ههر ئیک ژ مه ل وی دهمی ئەو دورست ل سهر ریککی دچت ژێ، ئەو ژ (مهکرا) خودی پشت راست نهبت، و هندی ئەو ل سهر ریککی بت و نهگههشتبته ئارمانجی ئەو یی ب ترس بت و ژ فتنی ئیمن نهبت، و ههر ژ بهر قی چهندی صهحابیبهکی دگۆت: ئەگهر هوبن چاف ل ئیکی بکهن، چاف ل وان بکهن ئەوین مرین، چونکی ئەوی زیندی بت ژ فتنی یی ئیمن نابت.

و دهمی مروّف سهرهاتیین خودیناس و زاهدان د گهل ترسی دخوبنت، مروّف تشتهکی عهجیب دبنت، د گهل وی ههمییی یا ل نک وان ترسی دلین وان تژی کربوو، دا بیژی: ههما جههنهم بهس بو وان یا هاتیبه چیکن، و ئەم د گهل وی ههمییی یا ل نک مه هه، ئەم وهسا ژ خو دپشتراستین دی بیژی: ههما بهحهشت بهس بو مه یا هاتیبه چیکن.. ئیک ژ مه دبیزت: بوچیبه بترسم، ما من چ گونهه ههنه!؟

صهحابییی پیغه مبهری -سلاف لی بن- یی نیزیک، راویبی حه دیسا د ئیسلامی دا، ئەبوو هورهیره دهمی ب نساخییا مرنی کهفتی، کره گری، هندهکان گۆتی: بوچی تو دکیه گری؟ وی گۆت: ئەز نه بو قی دنیا یا ههوه

چوون بهر ب خودای قه

ناکه مه گری، بهلی گرییا من بو دويراتييا وهغهری و کیمیا زادییه، و نهزی گهشتیمه وی ئیتقاری یا کو نهز دی سهرئهقراز چمه بهحشتی یان سهرنشیف چمه جههنه می، و نهز نزانم نهز دی بو کیز لایی ئیمه برن.

و خهلیفی راشد عومه ری کورپی عبدالعهزیزی ده می نساخووی دختوره ک بو ئینا دا به ری خو بده تی کانئ ئیشا وی چیه؟ پشتی دختور ژ نک ده رکه فتی گو تی: ئیشا وی چیه؟ وی گو ت: ئیشه کا وه سایه چو دهرمان بو نینه، ترسی دلئ وی یی قه گرتی.

و فوضه یلی کورپی عیاضی دبیرت: جاره کی هنده ک مروشان گوته سوله یمانئ ته می می: تو یی هو بی و هو بی.. و که سی وه کی ته نینه. وی گو ت: وه نه بیژن! نهز نزانم کانئ خودایی من دی چ ل من که ت، من گو ه ل وی بوویه نهو دبیرت: ﴿وَبَدَا لَهُمْ مِنَ اللَّهِ مَا لَمْ يَكُونُوا يَحْتَسِبُونَ﴾ (الزمر: ۴۷) یه عنی: ل روژا قیامه تی نهو بو وان ژ خودی ئاشکهره بوو یا وان د دنیا یی دا چو هزر بو نه کری.

نهقه حالئ وان بوو د گهل ترسی، و نهو روژناهییین ریکئ بوون.. و هوین حالئ مه ژی دبینن و نهو نهوین یین ههین!!

بوچی نهو ناترسین؟

نهقه پسپاره که ل قیری خو دهاقیتته مهیدانی، نه ری بوچی د گهل قئ غه فله تا مهزن یا نهو تیدا دژین نهو ناترسین، و نهو خودیناسین مه هنده ک نمونه یین کورت ژ سیره تا وان قه گیرای د گهل هشیارییا وان یا مهزن نهو هند ژ خودی دترسیان؟ یان ژی بلا پسپارا خو ب رهنگه کی دی بکهین: نه ری نهو چ تشتن یین دبنه نه گهر کو مروف ژ خودی نه ترست؟ یان ترسا مروف ژ خودی لاواز بیت؟

بۆ بهرسف دى بېژين:

ئىك: هيقييىن ژ دره و دريژ و خوزييين چو پيشه نهئين، و هيقييىن ژ دره و ئهون مروّف چو باشيان نهكەت و هزر بکەت دى چته بهحەشتى، وهكى وى يى چو زهقى نههين و خوزييان راهيىلت كول دهى دورينى هند درامەت بۆ وى بيت ئه و پى دهوله مەند بيت.

دو: غورور و كهيفهاتنا مروّفى ب كاري وى يى باش، كو هزر بکەت مادهم وى هندهك باشى كرينه دقيت خودى وى ببهته بهحەشتى، و ژ جههنه مى پپاريزت، و ئهوي ل نك خو پشتراست بت كو وى هند حەقى ل سهر خودى هەى كو خودى وى نه بهته جههنه مى، ترسا خودى ل نك وى نامينت يان دى لاواز بت. ته باشى يين هين بهلى، بهس كى دبيت: ته ب ئيخلاص و تهقوا ئه باشى كرينه، و كى دبيت: خودى ئه و ژ ته قه بويلكرينه؟

سه: حەژيكرنا دنيايى ب رهنهگەكى وهسا كو مروّف ب هەمى قه بيته پالى وى، و ههما نارمانجا وى يا سهرهكى ئه و ئهقرۆ ب ههر رپكهكا هەبت ئه و بۆ خو خوش بکەت، و حەتا سوباهى خودى كهريمه! ئهقه ژى ترسا خودى ل نك مروّفى ناهيىلت، چونكى قيانا خودى و ئاخرهتى د گهل عشقا دنيايى د دلەكى دا كۆم نابن.

چار: كرنا گونهان، ب تاييهتى گونههين بچويك ئهوين خەلك چو هزاران بۆ نهكەن، و ب چاقهكى كيم بهرى خو ددهنى، ئهقه دهى دكهقنه سهريك ستوبر دبن، و دلئى خودانى رهق دكەن، و ئه و دلئى رهق بت ترسا خودى كاري لئى ناكەت.

پنج: ههقالينييا مروّفين غافل و گونههكار، ئهوين هەمى دهى خو ب سوحبەت و ترانه و موژويلاهييان قه دبورين، ئهقه ژى دبته نهگهرا پەيدا بونا دلرهقييى ل نك خودانى.

چاوا دای ترسای ب دهست خو ئیخین؟

بهروفاژی ئەفا بۆری، هندهک تشتین دی هه‌نه بو مروّف دینه هاریکار کو ئەو ترسا ژ خودی د دلی خو دا په‌یدا بکهت، ژ وان تشتان:

ئیک: نیاسینا خودی ب ره‌نگه‌کی دورست، و نیاسینا سالۆخه‌تین وی، ب ره‌نگه‌کی وه‌سا کو هیقییا وی ب سالۆخه‌ته‌کی ژ سالۆخه‌تین خودی ئیکا هند ژ وی چی نه‌کهت ئەو سالۆخه‌تین وی یین دی ژ بیرا خو بیهت، وه‌کی وان ئەوین هیقییا وان ب ره‌ما خودی عه‌زبا خودی ل بیرا وان نه‌هیتل.

دو: دقیت مروّف ته‌خسیرییا خو یا بۆری د دهر حه‌قا خودی دا ل بیرا خو بینته قه، و هه‌زا خو د وان هه‌می گونه‌هان ژی دا بکهت یین وی کرین، و وان هه‌قه‌به‌ری قه‌نجی و نعمه‌تین خودی بکهت، دا بزانت کو هندی ئەو باشییان بکهت ئەو نه‌شیت حه‌قی قه‌نجییین خودی ژ سه‌ر خو پراکهت، قیجا چاوا ئەو دی گه‌هته وی دهرجی کو وی حه‌ق ل سه‌ر خودی هه‌بت!؟

س: هه‌زکنا ته د مه‌زنییا خودی دا، و شیانا وی یا بی توخوب، پاشی کو تول بیرا خو بینیه قه کو رۆژی چهند جارن تو بی ئەمرییا وی دکه‌ی، ئەفه ترسا ژ وی دی ل نک ته په‌یداکهت، چونکی ده‌می مروّف بی ئەمرییا ئیکی وه‌سا دکهت یی کو د هه‌ر گاهه‌کی دا دشیت مروّفی تی بهت، ئەو ترسه‌کا زبده‌تر بو وی چی دکهت.

چار: هه‌زکنا د مرنی دا، و ئەو پاشه‌پۆژا د دویف دا دئیت، ئەگه‌ر هات و ئەو یا وه‌سا نه‌بوو وه‌کی مروّفی دقیت، ئەفه ژی ترسی ل نک مروّفی په‌یدا دکهت، و ئیکا هند ژی چی دکهت ئەو هه‌رده‌م خو هه‌وجه‌یی وی خودایی بکهت یی پاشه‌پۆژ د دهستان دا؛ دا ئەو وی پاشه‌پۆژی بده‌ته مروّفی یا ئەو یی سه‌رفه‌را دبت.

حه تا تو بگه هیه نارمانجی ژ فان ریشنگان نه به

ههر ریکه کا مروث لی بچت، گهلهک رهنگین ریشنگان دی لی بینت، و سه ریور و عهقل حوکی ب هندئ ددهن، کو نه هه می رهنگین ریشنگان ب کتر هه قالینییی دئین بو وی کهسی بقیت ب سلامه تی بگه هته نارمانجا خو، چونکی هندهک رهنگین ریشنگان هه نه راسته یین کهفتینه سه ری، بهلی دهمه کی درپژ پیته ناچت نهو چ ژ زانین یان ژ نه زانین قه دمینن، و ژ ری دهر دکهن، و ل چوونی لیته دبن.. و ل سه ری کا چوونا بهر ب خودی ژ ی قه هندهک رهنگین ریشنگان هه نه دقیت مروث هشیاری وان بت، نه بته ئیک ژ وان، و نه ژ ی هه قالینییا کهس ژ وان بکهت؛ دا مروث ب سلامه تی دهر باس بت، و بگه هته نارمانجی..

و ل قیری نهم دی بیرا هه وه ل هندهک ژ فان رهنگین ریشنگان ئینین.

یٰ ئیکه: عاشقہ صورتہ مه جازہ:

وهکی بلبللی، نهوی ل ناف باغی ب جوانییا گولی قه دئیتته گریدان، و ههر جاره کا گوله کا تهر دیت، دادده ته سه ری و ئاوازان پی قه دهینت، و وهسا د خو دئیتته دهر کو نهو عاشقه کی دلسوتیییه، بهلی چونکی عشقا وی بو گولی ژ وی عشقییه یا بو دیمه نه کی مه جازی دئیتته پیشکیشکرن، ههر جاره کا گولا وی چرمسی، نهو وی دهیلت، و قهستا گوله کا دی یا ژ نوی قه بووی دکهت، و د گهل قی گولی و د گهل یا دی ژ ی راستگۆ نینه،

چوون بهر ب خودای شه

چونکی ئەو دزانت ئەفه ژێ وهکی یا دی دێ چرمست، و ئەگەر ته بقیته ببیه خودان فیانهکا چرمسینی نه نیاست، ژ مهجازی دهباسی حهقیقهتی بیه، و ههز ژ وی (مهحبوبی) بکه یی نه گوهورین و نه فهنا ژێ نهگرت، چونکی ههر فیانهکا دی یا ههبت ژ بلی فیانا وی (نهقشهکی بی بهقایه) وهکی مهلایێ جزیری ناخی لی دکهت، بهلکی ئەو نهخش یی خوشکۆک و تازه بت، بهلی ههر جارهکا ته بیره خۆل هندی ئیناڤه کو ئەو نامینت، دلی ته دی تژی خهم بت:

حوبی جسمانی دو روژن	گهر چ دل پور پی دسوژن
خهف جهگهر پهیکان دنوژن	مثلی نهقشی بی بهقایه
گول ههتا سوهرن ب طی شه	بین تههسسوم پیته پیته
بولبولی سهرخوهش د نیته	نهغمه و نال و نهوایه
ههر چ جلوا بوو ژ ناخی	نووگولهک دی گرت خونای
وی ژ دل چوو موجه تاخی	ئهو ب یا دی را تهبایه
ههر کهسی موجهت ژ رووچه	موتهلای نوورا سوووچه
وی د دل دا سهه جورووچه	جهذبه و لهرزین و تایه

د چوونا خۆ دا ل سهه ریکتی، ریتنگ گهلهک جه- و دیمه نین وهسا دبینت یین چاڤ و دل پیته دئینه گریدان، و تژی خوشی دبن، بهلی ههر جارهکا ئەو ل بیره خۆ دئینته شه کو ئەو ریبار و نه ئاکنجیبه، کاری وان

دیمه‌نان ل سهر چاڤ و دلّی وی کیم دبت، و ئەو پسیاری ژ خو دکەت: ئەری جوانییا وان -ژ بلی خوشییەکا بەروەخت- دئ چ مفایی گه‌هینته من؟ ما عقل قه‌بویل دکەت ئەز ب جوانییا فان دیمه‌نان قه موژیل بېم، و نارمانجا خو ژ بیر بکەم هەتا هەقالین ریکێ هەمی من دەیلن و دچن، و ئەز باش دزانم کو ئەو دیمەن ملکێ من نین و نابنە ملکێ من؟

هەندەک کەسان تو دئ بینی عشقا ژنی، یا مالی، یا دنیا، دلین وان دەستەسەر کریه، و یا ژ وان قه ئەو هندی ئەو بشین خزینەیین خو ژ قی عشقی پتر داگرن، ئەو د قی دنیا دا پتر دئ دەولەمەند و دلخۆش بن، و ژ نەزانین و سادەیی هەزرا خو ئەو ژ بیر دکەن کو کۆمکرنا د دنیا دا وەکی قه‌خوارنا ئاڤا دەریاییه، چەند مروّ پتر قه‌خۆت، پتر تینی دبت.

و ل دەسپیکێ ژئ مه گۆتبوو: عاشقی دنیا و وان خوشییین وئ، دقیت ژ بیر نەکەت کو ئەو عشقا دویمایی وئ (فیراق) بت، خەم و کەسەرا وئ دئ ژ خوشییا وئ پتر بت، و ئەگەر تە بەردەوامییا موحبەتی دقیت مەحبوبەکی بەردەوام بلا تە هەبت، و مە سەرھاتییا وی ئیمامی زاھد ژئ قه‌گێرا ئەوی رۆژەکی ل حەلەقا وەعظی خو روینشتی، و دیتی مروّ قه‌کی شەپزە هات، چاڤین وی دسۆر بوون ژ گریبی، ئیمامی گۆتی: تە خیرە بۆچی تو دکەیه گری؟ وی گۆت: خوشتقییەک من هەبوو ئەو بو من وەکی رحی بوو، مرنی ژ من ستاند و ئەز هیلامە ب تنی. ئیمامی گۆتی: خوشتقییەکی وەسا بو خو پەیدا بکە مرن قیتر نەگەت!

قیجا تو ژئ هشیاری خو بە! ل سهر قی ریکێ وە نەبت تو خو بکەیه ئیخسیری صورەتی مەجازی، یان هەقالی عاشقین صورەتی مەجازی ئەگەر تە حەقیقەتا بەردەوام بقیت.

یاد دویله: مهغروورلی ب پاقرلی و جوانییا سهرقه سهرقه:

غوروور رهنگهکی خاپاندنییه، و ناشکهرایه کو مروّف هند ب پیسی و کریتییی نائینه خاپاندن هندی کو نهو ب پاقرلی و جوانییی دئینه خاپاندن. و ب تنی نهو کس دئینه خاپاندن نهوی زانین و تیگههشتنا وی یا کیم بت، و کریتترین رهنگی کیمیا زانین و تیگههشتنی نهوه مروّف تشتی ب قهلیپی وی یی سهرقه سهرقه ب تنی هلسهنگینت بیی بهری خو بدهته کاکلی و بزانت کانی نهو یا ساخلمه یان ژی یان نه.. ژ بهر قی چهندی پیسترین ههقالی رپکی یی کارهکی خراب ل مروّقی دکهت، نهو کسه یی ب پاقرلی و جوانییا خو یا سهرقه مهغروور بت، و گرنگییی نهدهته دل و ناخوییا خو، د گهل هندی ژی نهو هزر بکته هنده وی چو کیماسی نهماینه.

پترییا مروّقان - نهگهر نهبیترین ههمی - دهمی ب نک خودی قه دچن، چانتکی خو ژ باشی و خرابییان دادگرن، و نهقه تشتهکی دویر نینه ژ نفسی مروّقی نهوی خودی نهو ل سهر دوریانا د ناڅبهرا عهقلی و نهفسی دا دانای، بهلی خرابی و ترس ژ چ دئیت؟

نهو ژ هندی دئیت دهمی مروّقهک باشییین خو دهزمیرت و حسیب دکهت، و گونههین خو ژ بیر دکهت، ههتا وه هزر دکهت کو خیرین وی گلهک پترن، ب تایبهتی دهمی نهو ل بیرا خو دئینته قه کو ههر خیرهک ب دههانه، و گونهه ب ئیکی! مهعنا: سهدا سهد خیرین وی دئی پترن، و چی گاڤا خیر پتر بوون بهههشتا وی دئی مسوگر بت.. و هوسا نهو ب باشییین خو یین سهرقه سهرقه دئی ئینته خاپاندن، ههتا یی دچته هیلاکی!

مروّقهک رۆژی چهند جارهکان زکر و تهسیحاتان دئی ب نهزمانی خو کته، و ب تزییین خو هزمیرت، و بیژت: نهقرۆ من سهد و هنده جارن یی گۆتی: (سبحان الله)، و نهگهر وی دره و غهیبهت و ناخفتنن خو یین

چوون بهر ب خودی قه

سهقهت د دهر حهقا بهنیین خودی دا ب تربییین خو هژمارتبان دوبر نینه دههجارکی ئەو ل مۆرکین تزییان زقریبا قه، و تیرا نهکریا، بهلی گرفتاری ئەوه وی باشییین خو یین هژمارتین، بهلی خرابییین خو ب چو قه نهگرتینه و نههژمارتینه، هتا قهناعهتهکا وهسا بو چیبوی کو وی چو گونهه نین.

و یی ژ قی ژی خرابتر ئەوه یی باش دزانت کو خرابییین وی ژ باشییین وی پترن، د گهل هندی ژی دهمی ئەو خو دهلسهنگینت، ئەو دبیتت: ئەز مروقهکی نه یی خرابم، و وهک دهلیل ل سهر قی چهندی ئەو دی بو ته بهحسی باشییین خو کهت، کو بهری ههمییان دلی وی یی پاقر و صافییه، ئەو دلی کهس ژ مه نهدیتی! و ئەگهر تو بیرا وی ل هندهک یان گهلهک خرابییین وی بینیه قه، و بیژیی: پا ئەقه چنه؟ ئەو دی بیتت: جامیر خودی هند یی ب هیجهت نینه، و ئەو یی غهفور و رهحیمه!

و ئەم دزانین ئەو یی غهفور و رهحیمه، و ئەم کهسی ژ رهحما وی بی هیقی ناکهین، چونکی ههر جار رهحما وی بهری غهزبا وی رادکهت.. بهلی پا ژ قهستا وی خهلات و جهلات ب ئەمر و نههییان قه گری نهداينه.. و گرفتارییا مهزن د مهسهلا مهغروورییا ب کاری سهرقه سهرقه دا ئەوه ئەف رهنگی مهغرووریی ژ ههمی کهسان پتر ل نک مروقتین زانا و عیبادهتکه و زاهد و خیرکهران پهیدا دبت؛ چونکی ئەون یین ل بهر چاف کاری باش دکهن، و خهلک و ئەو ب خو ژی هزرا باشییی ژ خو دکهن، و ئەگهر ئەف رهنگین مروقان یین خهلک وهک ریهترین دینی و قهنجییی بو خو دهژمیرن ب کاری خو یی باش مهغروور بوون، ئەری خهلکی عامی قهستا کی بکهن؟

قیجا هتا مروث پاراستی بمینت ژ قی رهنگی خرابی مروقان، کو مروث ب خو نهبته ئیک ژ وان، و نهبته ههقالی وان دقیت مروث بهری ههر تشتهکی حوکی ب قالبی سهرقه ل سهر کهسی نهدهت، و دهمی کهسهک

چوون بهر ب خودا قه

چووی دا ل نک ئمامی عومهر شاهدهییی بو ئیکی بدهت، عومهری گوئی: تو وی دنیاسی؟ وی گوئی: بهلی.. عومهری گوئی: ته سهفهرهک یان تجارهتهک د گهل وی کریه؟ وی گوئی: نهخیر، عومهری گوئی: نه کو ته نهو دیت بت ل مزگهفتی سهری خو هژاند بت؟ وی گوئی: بهلی، عومهری گوئی: ههپه، تو وی نانیاسی!

پشتی قی چهندی نهگهر تو بشتی خهلکی ههمییی ب حالی خو یی سهرقه بخاپینی، تو نهشیتی خودی ب وی حالی بخاپینی؛ چونکی نهو زانایی ب تشتی بهرچاڤ و نهبهرچاڤه، و تو نهشیتی خو ب خوژی بخاپینی؛ چونکی یا دلئی خو تو باش دزانی، لهو ب وان مهدهحان نهئی خاپاندن یین خهلک بو ته دکهن ژ بهر دیتنا وان بو کاری ته یی ب سهرقه، و نهزانینا وان ب وی تشتی قهشارتی ژ ته، زاهدکی مهزنی تابعیان دگوئی: نهگهر خهلکی زانیبا دلئی مه یی چاوايه دا بهران ل مه بارینن!

و ههر گاف بلا ل بیرا ته بت کو ئیکهمین تشتی تهرازییا ئاخرتی وی دکیشت تشتی قهشارتییه ژ ته کو ئیخلاصا دلییه، نهگهر نهو ساخلم دهرکت ژ نوی کاری ته یی دی دئی ئیته کیشان، و نهگهر نهو قهلب دهرکت، ههر کارهکی ته ههبت دئی ئیته هاقیتن، و دئی بته بهلا ب تهقه، چونکی دئی بو ته ئیته گوئن: ههپه نک وی یی ته نهف کاره بو کری، بلا نهو جزایی ته بدهته ته! و بهلکی هنگی حالی وی یی ته نهو کار بو کری گهلهک ژ حالی ته یی باشتر نهبت.

و تشتی دی یی دقیت تو ژ بیر نهکهی نهقهیه کو راسته باشی خرابییی ژئ دبهت، بهلی پا دقیت ژ بیرا مه نهچت کو هندهک خرابی ژئ ههنه، نه ههما بهس باشیان ژئ دهن، بهلکی ههما وان ئیکجار ژ بن دهن، لهو خودانی وان ژ خوسارهتان حسیب دبت: ﴿حَبِطَتْ أَعْمَلُهُمْ فَأَصْبَحُوا خَسِرِينَ﴾ (المائدة: ۵۳).

يا سييا: نهوا هيقيين خو ب دنيا فانا فه گريددهت:

نهگه مرؤف ب ديتنهكا سهرقه سهرقه بهري خو بدهته دنيايي، دي بينت نهو گهلهك يا خوش و شرينه، و وي ب قي خوشي و شرينيا خو فه شيايه چاقان ب نك خو فه بكيشت، و دلان بيخته داقين خو. بهلي ههر جارهكا مرؤف ب ديتنهكا ب هزر فه بهري خو بدهتي دي بينت مهتلا وي مهتلا هنگينهكي زههركريه.. مه نهقيت بيژين: نهو ريشنگي ب نك خودي فه دچت، لازمه فيانا دنيايي ب ئيكجاري ژ دلي خو بهاقيژت، نه.. خودي دنيا بو مه يا چيكري دا نهو بيته قويناغهكا گرنگ د چونا مه دا بهر ب وي فه، كو قويناغا كارييه، و نهگه نه دهستان ب تامي ژ دنيايي بشوين، دي چاوا شين وي ئاكاكين دا بيته جهي كاري بو مه؟! دنيا نهو زهثيه يا دقيت نه توقي ناخرهتي لي بچينين، و نهگه جوتيار چاقي خو نهدهته زهثيي و سهخيبييهكا باش لي نهكته، چاوا دي ل هيثيا هندي بت بهرهمهكي باش ژي بيت؟! مهعنا: نه نايژين: دنيايي ژ حسيبا خو بهاقيژن، و دلي خو ژ نهفيانا وي تري كهن، نه.. نهفه تشتهكي دزي وي فيطرهتتية يا خودي مرؤف ل سهر دايين، بهلي نه ديژين: دهمي هوين ل قي دنيايي ددهنه ري بلا ههردهم ل بييرا ههوه بت كو نهو تشتهكي (فانيه)، و هندي نهو بو ته بت، ههر دي دههك ئيت نهو ژ ته بيته ستاندين، و بو ئيكي دي بيتهدان، و نهگه نهف قانونا دان و ژيستاندني نهبا، تو باش دزاني نهو نهدههشته ته؛ چونكي دا بو بين بهري ته ههرمينت. نهف مهعنايا فهشارتي -و يا ئاشكهرا د عيني دهمي دا- بلا ژ بييرا ته نهچت، كو دنيا د گهل خوشي و شرينيا وي بو كهسي نهمايه و نامينت، و ل سهر قي بناخهبي پيغهبهري خودي -سلاف لي بن- شيرهت ل صهحاييبن خو دكر و دگوته ئيك ژ وان: ﴿كُنْ فِي الدُّنْيَا كَانِكْ غَرِيبٌ، أَوْ عَابِرٌ سَبِيلٍ﴾ (بوخاري فه دگوهيژت) يهعني: د دنيايي دا تو يي وهسابه ههر وهكي تو مرؤفهكي غهريب، يان ريشنگي ريكي.

و دهمی تو قوبناغا دنیایی دهریاس دکهی، نه گهر ل بیرا ته بت کو تو مروځه کی غریبی ل ځی دنیایی، یان ریښنگی، خه ما ته یا سهره کی نهو نابت تو جهی ځول ځی دنیایی خوش بکهی، ههر وه کی دی ههر لی مینی، بهلکی تو جهی ځول وی هند دی خوش کهی هندی نهو خوشی بو ته بته هاریکار کو تول چوونا خو یا بهر ب نارمانجی ځه زیره کتر و ب هیترتر لی بی.

مروځی عهقله کی تمام و هیممه ته کا بلند ههبت، وه کی کوندی کهیفا خو ب کاځله گوندی نائینت، و د ناڅ خرابه یی دا ل گهنجینه یان ناگه رییت، بهلکی وه کی بازی بلند دفرت و بهری وی یی لی ل ههوا نیچیرا خو بگرت، بهری خو بده له شی وی دنیایی نهوی تولی عاشق بووی جهه کی پاقر ما یه بهری ته که سی دهست نه کربتی؟ فیجا نه ځه چ عشقا پاقر ژ دروه ته هیقییین خو پیځه گریداین؟

د ریکا خو دا، دهمی تو بهر ب خودی ځه دچی، گهلهک کهسان دی بینی هیقییا خو یا مهزن ب دنیایی ځه گریدایه، و بهری نهو ته بخاپینن دا نهو خو ب خو بخاپینن، نهو دبیتن: نارمانجا مه نهو نه دنیا یا خو ناڅا کهین؛ دا بشیین ناخره تا خو دهوله مهند بکهین.. بهلی نهو راست نابیتن؛ چونکی نهوی باوهری ب ناخره تی و هاتنا وی ههبت، د دنیایی دا نه ل سهر ریبازا فیرعه ونی و نه یا قاروونی ناچت، و نهوی بقیت د گهل موسایی دهریا یا ب ترسا ځی دنیایی بپر، و ژ صه حرایا وی یا هسک و زوها دهریاس بیت، چی نابت بو وی نهو د گهل سامری گولکه کی ژ زیړ و زینه تی فانی هاتییه دورست کرن بو خو بکه ته خودا ونده کی ژ دره و!

وه کی خوشتییی خودی ئیبراهیمی -سلاف لی بن- بلا دوریشمی ته ههردهم نهو بت: ﴿لَا أُحِبُّ الْأَفْلِينَ﴾
(الأنعام: ۷۶) نهز هز ژ وان ناکه م یین ناڅا دبن.

یاز چارای: نهوای هیممه‌ته‌کا بلند نهبت و ب کیمیای رازای بیت:

نه‌بوونا هیممه‌ته‌کا بلند ل نک وی مروقی بهر ب خودی قه دچت، نیک ژ مه‌زترین نه‌گه‌رین پاشقه‌مانا و بیه، و رازبوونا وی ب کیمیای و ده‌رجا نرم د ناڤ ریښگیښ قی ریکی دا، ب هیزترین نه‌گه‌رین که‌فتن یان ده‌رکه‌فتنا و بیه ژ ریکی.. لهو دقیت مروق یی هشیاری خو بت، نه بته ژ وان بی هیممه‌تان یین چو گرفتاری بی د مانا ل پاشیا کاروانی دا نه‌بینن.

هیممه‌ت نهو پالده‌ری (مه‌عنه‌وییه) یی خودانی خو بو پیشقه پالده‌ت؛ دا نهو ب ره‌نگه‌کی باشتر نارمانجی ب دست خو قه بینت، و نه‌گه‌ر نهف هیممه‌تا وی بهر ب خودی قه بلند بیت، نهو دی ژ وی ره‌نگی بت یی نه‌م دی‌زینی: (هیممه‌تا بلند)، و هیممه‌تا خودان باوهری سی ده‌ره‌جانه:

یا نیکای: نهو یا دلای وی ژ هندی دپاریزت کو نهو ل وی تشتی فانی عاشق بیت یی دکه‌فته ناقبه‌را وی و خوشتییی وی یی باقی دا، لهو تو دینی نهو پشت دده‌ته ههر تشته‌کی وی ژ نه‌قینا وی یا دورست موژیل بکه‌ت؛ چونکی نهو وی حسیب دکه‌ت ناسته‌نگه‌ک د ریکا وی و گه‌هشتنا نارمانجی دا.

یا دویای: نهو یا به‌رده‌وام وی پالده‌ت کو ل سهر ریکا چونو بهر ب خوشتی قه پتر پیشقه بچت، و هندی ژی بیت زیده‌تر وان کاران بکه‌ت یین وی زویتر ب نک نارمانجی قه دبه‌ت، و خو ژ وان کاران دویر بکه‌ت یین به‌ری وی ژ نارمانجی وهردگین، یان گیرۆ دکه‌ن.

یا سییای: نهو یا خودانی خو پالده‌ت کو نهو نیکا هند بکه‌ت کو پشتی نهو دگه‌ته نارمانجا خو، و ب دیدارا خوشتییی خو دلخوش ژی دبت، نهو ل دیوان و حوضورا وی ل پیشیی بت، و جهی وی د ناڤ

چوون بهر ب خودای قه

کهسین تایبته و نیزیك دا بت، نه کو ههما بهس بگهته؛ چونکی ئەو ب کیمی رازی نابت، و سهبری ل سهر هندی ناکته کو گهلهک کهس ژ وی نیزیکتر بن!

و پیغه مبهری -سلاف لی بن- ههردهم بهری ههقالین خو ددا قی دهرهجهیا بلندتر ژ هیممهتی، وهکی دگوتی: ﴿فَإِذَا سَأَلْتُمُ اللَّهَ فَسَلُوهُ الْفَزْدَوْسَ، فَإِنَّهُ أَوْسَطُ الْجَنَّةِ، وَأَعْلَى الْجَنَّةِ، وَفَوْقَهُ عَرْشُ الرَّحْمَنِ، وَمِنْهُ تَفَجَّرُ أَنْهَارُ الْجَنَّةِ﴾ (بوخاری قه دگوهیت) یه عنی: ئەگەر ههوه داخوازهک ژ خودی کر، هوبن داخوازا فیردهوسی ژئ بکهن؛ چونکی ئەو ناقنجیتترین و بلندترین جهی بههشتییه، و د سهر دا عهرشی خودییه، و رویارین بههشتی ژ ویری دزین.

و ئاشکه رایه کو ئەوی ئارمانجا وی فیردهوس بت، ئەو دی کاری فیردهوسی کهت.. بهلی ئەگەر ئیک ژ مه مرادا وی ههما بهس ئەو بت ژ دهری بههشتی دهرباس بت، دی کاری چ کهت؟

د کهفن دا یا هاتییه گوتن: ((مروث خو ل چ جهی بدانت، دی ل وی جهی بت))، و تو خوزییا کیتز جهی راهیلی مهنا تو خو ل وی جهی ددانی، گهلهک کهس ههوبون دهاتنه نک پیغه مبهری -سلاف لی بن- داخوازا مالی دنیا یی ژئ دکر، جار هکی وی گوته ههقالی خو ره بیعیه یی ئەسه می: داخوازهکی ژ من بکه. وی گوتی: ئەز داخوازا ههقالینییا ته ل بههشتی دکهم.. ئەفه چونکی ئەو خودانی هیممه ته کا بلند بوو.

و ئیک ژ شیره تین شیخ عهبدلقادری گیلانی -خودی ژئ رازی بت- ل شاگرده یه کی خو کری ئەفه بوو: ((جحیلۆ! خه ما ته ههما بلا خوارن و قه خوارن، و جلک و ژنک، و خان و مان نه بت، ئەفه هه می خه مین نه فسی و له شینه، قیجا پا کا خه ما دلی؟ خه ما ته ئەو تشته یی ل نک ته گرنگ بت، قیجا بلا خه ما ته خودایی ته بت، و ئەو تشتی ل نک وی هه ی)).

يا پينجا: نهوا دل د دهسهلات و خوئينانەپيشا دا ههه:

مه گوت: پيتتقييه مروقي هيممه ته كا بلند ههبت، بهلخ مخابن يا نهم دبيني هيممه تا بلندا خهلكي زه مانى هه مى د دنيا يا وان دا يا كو مبووى، خه ما وان يا مهزن نه وه نه و ل بهر چاقتن خهلكى بيته پيش، و د دهسهلاتى دا نه و بگه هه نه ريزا ئيكي؛ چونكى هه مى هزرا وان نه وه گه هشتتا وان بو ريزا ئيكييه يا دلشاديى بو وان پهيدا دكهت، و خولى ب سهري قى هزري وه ربت! كهنگى دهسهلات و هاتنه پيشا د دنياى دا عاشقه كى خو تير كريبه؟ نه و تاما شرينا كورسيكى ب سالان ب دهقى خودانى خو دا كرى، ب ئيك گاقى دچت ده مى نه و ژ كورسيكى دئيه خواريان وي ژى دئينه خواري، و ههسته كا وه سال نك پهيدا دكهت كو هه ر وهكى وي ده مه كى ب تنى ژى خوشيه ك ژى نه ديتى.

ديتتن: جاره كى مروقه كى فهقير ل سه ر پتكه كى يى نقستى بوو، مهوكبى سولطانى هات دا د ويروى را ببورت، هندهك ئيلچى بهرى مهوكبى دچوون، گاڤا وان نه و فهقير ديتى هندهك پين ليدان و ب لهز هشير كر و گوتى: خو ژ ريكى قه ده نه قه سولطانى مه يى مهزن يى دئيت.. وهختى نه و هشير بووى، وي ديت سولطان نيزيك بوو، ئينا وي قيا ده رسه كى نيشا سولطانى بدهت، له و وي ب عيجزى قه گوت: نه قه چييه، بوچى هه وه نه ز هشيركرم، بلا هه وه نه ز هيلابامه د خه و.. گاڤا سولطانى گوھ لى بووى، نه و ب نك خو قه بر و گوتى: ته خيره بوچى تو هنده عاجز بووى؟ وي گوت: من خه ونهك دديت نه ز سولطانه كى مهزن بووم، خودانى قه سر و دهسهلاته كا بهر فره ه بووم، و تزي بهر دهستى من ئيلچى و خولام و خزمه تكار بوون.. سولطانى گوتى: ئاخري نه و خه ون بوو، هه ر تو دا ژى رابى و هشير بى. هنگى فهقيرى گوتى: ب خودى يا ته ژى وهكى يا منه، خه ونه كه هه ر دى روژهك ئيت تو ژى هشير بى.

و سولطانه کی دی یی مهزن هه بوو دگوتنی: سولطان مهحموودی غهزنه وی، سیه و پینج سالان حوکم کربوو، و ژئیرانی هه تا هندستانی ل بن حوکمی وی بوو، پشتی مری، مرۆقه کی زاهد نهو د خهونا خو دا دیت، پسپار ژئی کر: نهی سولطانی مهزنی زهمانی خو! حالی ته چیه؟ وی گوت: ب فی گازیی برینین من دهرنه که، ل فییری چو جه بو سولطانیی نینن، سولطانی من خه یالهک بوو چوو، بیژه من: نهی بیزارئی زهمانی خو! چونکی ل فییری سولطانی بهس یا وییه، خوزی نهز گولیچن بام نه کو سولطان!

قیجا نهی ریتنگی ریکا خودی! خه ما ته بلا نهو نهبت د دهسه لاتی دا تو بییه پیش، یان دهمی تو دچییه جهه کی خه لک هه می ب سهرتبلان ئیشاره تی بدهنه ته.. چو سه عادهت د قان ههردو (موصیبه تان) دا نینن، و ژ بیر نه که نیزیکه نهو روژ بیت یا خودی ب هه می مهزنییا خو قه ژقان پی دایه مه و خودانین دهسه لات و شوهرت و دهوله مه ندییی، دهمی گوتی: ﴿إِنْ كُلُّ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ إِلَّا آتَى الرَّحْمَنِ عَبْدًا ﴿١٣﴾ لَقَدْ أَحْصَاهُمْ وَعَدَّهُمْ عَدًّا ﴿١٤﴾ وَكُلُّهُمْ آتِيهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَرْدًا ﴿١٥﴾ إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَيَجْعَلُ لَهُمُ الرَّحْمَنُ وُدًّا ﴿١٦﴾﴾ (مریم: ۹۳-۹۶) هه ئیکئی ل عهرد و عهسمانان روژا قیامه تی دی ئیته بهر دهستی خودی عه بده کی شکهستی، وی نهو هه می هژمارتینه، و کهس ژ وان ژ وی خلاص نابت، و نهو هه می روژا قیامه تی دی ئیته نک وی کت.. به لی نهو کینه بین خودی قیانا وان دهاقیته دلان؟ خودی گوت: نهون بین باوه ری ئینای و کارین چاک کرین. قیانا دورست نهوه، نه یا قیانا مه صلحه تی نهوا منافق و دوروی ژ دره و بو خودان دهسه لاتان ئاشکه را دکهن هندی نهو ل سهر کورسیکی بن.

خودی قیانا خو ب رزقی مه بکهت، و مه ژ وان حسیب بکهت بین نهو ههز ژئی دکهت.

ژندهر

بو بهر هه فکرنا شي کتیبی مه مفا ژ گه لهک ژندهران دیتییه، گرنگترینی وان شه نه:

- ۱- تعريف عام بدين الإسلام، علي الطنطاوی.
- ۲- منطق الطير لفريد الدين العطار النيسابوري.
- ۳- طريق المهجرتين و باب السعادتین، ابن القيم.
- ۴- مدارج السالكين، ابن القيم.
- ۵- روضة المحبين و نزهة المشتاقين، ابن القيم.
- ۶- يوم تبلى السرائر، عبد العزيز بن ناصر الجليل.
- ۷- شهوژارتنا دلان ژ دهغلهی خرابی و گونه هان، تحسن دۆسکی.

ناقه روك

بهر پهر	بابهت
۵	ل جهئ دهسپيكي: سي ريكيين ئاشكهره و سي رهنگين مروثان
۱۲	ل دوربانا ريكي
۱۵	ريبهرين ريكي
۱۸	مروث د نابهرا نهفسي و عهقلي دا
۲۱	كهنگي دي بهر ب خودئ قه چين؟
۲۴	بهري تو بهر ب خودئ قه بچي
۳۶	ئهو دلي دقيت ته ههبت
۴۹	پينج تيكدهرين پاقرتيا دلي
۵۷	قوبناغين ريكي
۵۸	تويه كرن
۶۳	زوهد

چوون بهر ب خودی ښه

تهوه ککول	٦٨
رازبوون	٧٢
خوړاستکرن ل سهر ریکي (ئستيقامهت)	٧٦
صهبر و شوکر	٧٩
ههژاری	٨٨
خوگرتن ب وهريسي موکم ښه	٩٢
مهزکړنا پيروزيبان	٩٤
ل بهرچاڅگرتنا نهگهران	٩٦
زادئ ریکي	٩٩
ښيان و مهحبهت	١٠١
هيشي و رجا	١٠٧
ترس و تهقوا	١١٤
حهتا تو بگههيه نارمانجی ژ فان ريشنگان نهبه	١٢١

چوون بهر ب خودی شه